

VERSION PROVISOIRE

NE PAS CITER SANS MENTIONNER LA SOURCE
La version définitive comprend aussi le compte rendu analytique bilingue. Les annexes sont reprises dans une brochure séparée.

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

VOORLOPIGE VERSIE

NIET CITEREN ZONDER BRONVERMELDING
De definitieve versie bevat ook het tweetalige beknopt verslag. De bijlagen zijn in een aparte brochure opgenomen.

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

COMPTE RENDU INTÉGRAL

Séance plénière

INTEGRAAL VERSLAG

Plenumvergadering

Mardi

19-12-2023

Après-midi

Dinsdag

19-12-2023

Namiddag

*Les textes n'ont pas encore été révisés par les orateurs.
Ceux-ci peuvent communiquer leurs corrections par écrit
avant le*

22-12-2024, à 16 heures

au Service du Compte rendu intégral.

e-mail: CRIV@lachambre.be

*De teksten werden nog niet door de sprekers nagezien. Zij
kunnen hun correcties schriftelijk
meedelen vóór*

22-12-2024, om 16 uur

aan de Dienst Integraal Verslag.

e-mail: CRIV@dekamer.be

N-VA	Nieuw-Vlaamse Alliantie
Ecolo-Groen	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
PS	Parti Socialiste
VB	Vlaams Belang
MR	Mouvement Réformateur
CD&V	Christen-Democratisch en Vlaams
PVDA-PTB	Partij van de Arbeid van België – Parti du Travail de Belgique
Open Vld	Open Vlaamse Liberalen en Democraten
Vooruit	Vooruit
Les Engagés	Les Engagés
DéFI	Démocrate Fédéraliste Indépendant
INDEP-ONAFH	Indépendant - Onafhankelijk

Abréviations dans la numérotation des publications :		Afkortingen bij de nummering van de publicaties :	
DOC 55 0000/000	Document parlementaire de la 55 ^e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif	DOC 55 0000/000	Parlementair stuk van de 55 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA	Questions et Réponses écrites	QRVA	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV	Version provisoire du Compte Rendu Intégral	CRIV	Voorlopige versie van het Integraal Verslag
CRABV	Compte Rendu Analytique	CRABV	Beknopt Verslag
CRIV	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral définitif et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)	CRIV	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaalde beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)
PLEN	Séance plénière	PLEN	Plenum
COM	Réunion de commission	COM	Commissievergadering
MOT	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)	MOT	Moties tot besluit van interpellaties (op beigegekleurd papier)

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants	Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers
Commandes :	Bestellingen :
Place de la Nation 2	Natieplein 2
1008 Bruxelles	1008 Brussel
Tél. : 02/ 549 81 60	Tel. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74	Fax : 02/549 82 74
www.lachambre.be	www.dekamer.be
e-mail : publications@lachambre.be	e-mail : publicaties@dekamer.be

SOMMAIRE

SCRUTIN SECRET

Comité R – Nomination du membre effectif francophone et du président 1

BUDGETS

Projet de loi contenant le budget des Voies et Moyens pour l'année budgétaire 2024 (3646/1-8) 2

- Projet de loi contenant le Budget général des dépenses pour l'année budgétaire 2024 (3647/1-46) 2

- Budgets des recettes et des dépenses pour l'année budgétaire 2024 – exposé général (3645/1) 2

- Justification du budget général des dépenses pour l'année budgétaire 2024 (3648/1-23) 2

- Liste des notes politiques 2024 (3649/1-29) 2
Orateur: **Peter De Roover**, président du groupe N-VA

Discussion générale

Orateurs: **Sander Loones, Gaby Colebunders, Wouter Beke, Gilles Vanden Burre, Sofie Merckx**, présidente du groupe PVDA-PTB, **Peter De Roover**, président du groupe N-VA, **Anja Vanrobaeys, Ahmed Laaouej**, président du groupe PS, **Dieter Vanbesien, Joris Vandenbroucke**, président du groupe Vooruit, **Vincent Van Quickenborne, Björn Anseeuw, Greet Daems, Theo Francken, Wouter Vermeersch, Marco Van Hees, Bert Wollants, Barbara Pas**, présidente du groupe VB, **Alexander De Croo**, premier ministre, **Servais Verherstraeten**, président du groupe cd&v, **Egbert Lachaert, Wouter De Vriendt**, président du groupe Ecolo-Groen, **Tomas Roggeman, Catherine Fonck**, présidente du groupe Les Engagés, **Olivier Vajda, Nabil Boukili, Ellen Samyn, Alexia Bertrand**, secrétaire d'État au Budget et à la Protection des consommateurs, adjointe au ministre de la Justice et de la Mer du Nord, **Steven De Vuyst**

L'annexe est reprise dans une brochure séparée, portant le numéro CRIV 55 PLEN 277 annexe.

INHOUD

GEHEIME STEMMING

Comité I – Benoeming van het Franstalig werkend lid en van de voorzitter 1

BEGROTINGEN

Wetsontwerp houdende de Middelenbegroting voor het begrotingsjaar 2024 (3646/1-8) 2

- Wetsontwerp houdende de Algemene uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 2024 (3647/1-46) 2

- Begrotingen van ontvangsten en uitgaven voor het begrotingsjaar 2024 – algemene toelichting (3645/1) 2

- Verantwoordingen van de algemene uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 2024 (3648/1-23) 2

- Lijst van de beleidsnota's 2024 (3649/1-29) 2
Spreker: **Peter De Roover**, voorzitter van de N-VA-fractie

Algemene bespreking

Sprekers: **Sander Loones, Gaby Colebunders, Wouter Beke, Gilles Vanden Burre, Sofie Merckx**, voorzitter van de PVDA-PTB-fractie, **Peter De Roover**, voorzitter van de N-VA-fractie, **Anja Vanrobaeys, Ahmed Laaouej**, voorzitter van de PS-fractie, **Dieter Vanbesien, Joris Vandenbroucke**, voorzitter van de Vooruit-fractie, **Vincent Van Quickenborne, Björn Anseeuw, Greet Daems, Theo Francken, Wouter Vermeersch, Marco Van Hees, Bert Wollants, Barbara Pas**, voorzitter van de VB-fractie, **Alexander De Croo**, eerste minister, **Servais Verherstraeten**, voorzitter van de cd&v-fractie, **Egbert Lachaert, Wouter De Vriendt**, voorzitter van de Ecolo-Groen-fractie, **Tomas Roggeman, Catherine Fonck**, voorzitter van de Les Engagés-fractie, **Olivier Vajda, Nabil Boukili, Ellen Samyn, Alexia Bertrand**, staatssecretaris voor Begroting en Consumentenbescherming, toegevoegd aan de minister van Justitie en Noordzee, **Steven De Vuyst**

De bijlage is opgenomen in een aparte brochure met nummer CRIV 55 PLEN 277 bijlage.

Séance plénière

du

MARDI 19 DECEMBRE 2023

Après-midi

Plenumvergadering

van

DINSDAG 19 DECEMBER 2023

Namiddag

La séance est ouverte à 14 h 12 et présidée par Mme Eliane Tillieux, présidente.
De vergadering wordt geopend om 14.12 uur en voorgezeten door mevrouw Eliane Tillieux, voorzitter.

La présidente: La séance est ouverte.
De vergadering is geopend.

Une série de communications et de décisions doivent être portées à la connaissance de la Chambre. Elles seront reprises sur le site web de la Chambre et insérées dans le compte rendu intégral de cette séance ou son annexe.
Een reeks mededelingen en besluiten moeten ter kennis gebracht worden van de Kamer. U kan deze terugvinden op de webstek van de Kamer en in het integraal verslag van deze vergadering of in de bijlage ervan.

Ministre du gouvernement fédéral présente lors de l'ouverture de la séance:
Aanwezige minister van de federale regering bij de opening van de vergadering:
Alexia Bertrand.

Scrutin secret**Geheime stemming**

01 Comité R – Nomination du membre effectif francophone et du président

01 Comité I – Benoeming van het Franstalig werkend lid en van de voorzitter

L'ordre du jour appelle le scrutin secret en vue de la nomination du membre effectif francophone et du président du Comité permanent de contrôle des services de renseignements et de sécurité (Comité R).

Aan de orde is de geheime stemming met het oog op de benoeming van het Franstalig werkend lid en van de voorzitter van het Vast Comité van toezicht op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten (Comité I).

Conformément à l'avis de la Conférence des présidents du 19 décembre 2023, le vote secret pour le mandat de membre effectif francophone aura lieu aujourd'hui et demain et le vote pour le mandat de président le jeudi 21 décembre 2023.
Overeenkomstig het advies van de Conferentie van voorzitters van 19 december 2023 zal de geheime stemming voor het mandaat van Franstalig werkend lid vandaag en morgen plaatsvinden en de stemming voor het mandaat van voorzitter op donderdag 21 december 2023.

Les candidatures pour le mandat de membre effectif francophone ont été annoncées au cours de la séance plénière du 19 octobre 2023.
De kandidaturen voor het mandaat van Franstalig werkend lid werden aangekondigd tijdens de plenaire vergadering van 19 oktober 2023.

Par courriel du 3 novembre 2023, M. Dominique Hendrickx communique qu'il retire sa candidature.
Per mailbericht van 3 november 2023 deelt de heer Dominique Hendrickx de intrekking van zijn kandidatuur mee.

Le 13 novembre 2023, la commission spéciale chargée de l'accompagnement parlementaire des Comités P et R a procédé à l'audition des candidats.

Op 13 november 2023 werden de kandidaten gehoord door de bijzondere commissie belast met de parlementaire begeleiding van de Comités P en I.

Les rapporteurs ont fait rapport de cette audition lors de la Conférence des présidents du 13 décembre 2023.

De rapporteurs hebben verslag uitgebracht over deze hoorzitting tijdens de Conferentie van voorzitters van 13 december 2023.

Au cours de la séance plénière du 19 octobre 2023 il a été décidé que les candidats devaient amener la preuve de la possession d'une habilitation de sécurité de niveau 'très secret' au plus tard le jour précédant le scrutin secret.

Tijdens de plenaire vergadering van 19 oktober 2023 werd beslist dat de kandidaten uiterlijk de dag vóór de geheime stemming het bewijs dienden te leveren te beschikken over een veiligheidsmachtiging van het niveau 'zeer geheim'.

M. Thibaut Vandamme n'amène pas cette preuve. De heer Thibaut Vandamme heeft dit bewijs niet geleverd.

Je vous propose donc de déclarer la candidature de M. Thibaut Vandamme irrecevable pour le mandat de membre effectif francophone. Ik stel u dan ook voor om de kandidatuur van de heer Thibaut Vandamme voor het mandaat van Franstalig werkend lid onontvankelijk te verklaren.

Pas d'observations? (*Non*)
Il en sera ainsi.

Geen bezwaar? (*Nee*)
Aldus wordt besloten.

Le document portant le nom des candidats vous a été distribué (**3737/001**).
Het stuk met de namen van de kandidaten werd rondgedeeld (**3737/001**).

Les bulletins de vote seront distribués en salle 3, où vous pouvez émettre votre vote à partir de maintenant jusqu'à 20 h 00 et demain de 14 h 00 à 18 h 00.

De stembiljetten zullen worden uitgedeeld in zaal 3 waar u uw stem kan uitbrengen vanaf nu tot 20.00 uur en morgen van 14.00 uur tot 18.00 uur.

Il y a lieu de voter en traçant une croix dans la case figurant en regard du nom du candidat choisi. Om te stemmen, moet men een kruisje in het vakje naast de naam van de gekozen kandidaat plaatsen.

Le scrutin étant secret, les bulletins ne peuvent être signés. Daar de stemming geheim is, mogen de stembiljetten niet ondertekend worden.

Je rappelle que seuls les membres peuvent recevoir le bulletin de vote, celui-ci doit être rempli sur place et déposé dans l'urne. Ik herinner eraan dat enkel de leden het stembiljet in ontvangst kunnen nemen, het ter plaatse dienen in te vullen en in de stembus te deponeren.

Sont nuls, les suffrages exprimés en faveur de plus d'un candidat. Zijn ongeldig: de stemmen uitgebracht op meer

dan één kandidaat.

Dès que le scrutin secret est clos, je vous propose de procéder au dépouillement du scrutin secret dans la salle 3, en présence des scrutateurs. Zodra de geheime stemming gesloten is, stel ik u voor dat de stembiljetten van de geheime stemming geteld worden in zaal 3, in aanwezigheid van de stemopnemers.

Je vous propose de désigner les deux membres les plus jeunes pour dépouiller les scrutins. Ik stel u voor om voor de stemopneming de jongste twee leden aan te wijzen.

Pas d'observations? (*Non*)
Il en sera ainsi.

Geen bezwaar? (*Nee*)
Aldus zal geschieden.

Budgets Begrotingen

- 02** **Projet de loi contenant le budget des Voies et Moyens pour l'année budgétaire 2024 (3646/1-8)**
 - **Projet de loi contenant le Budget général des dépenses pour l'année budgétaire 2024 (3647/1-46)**
 - **Budgets des recettes et des dépenses pour l'année budgétaire 2024 – exposé général (3645/1)**
 - **Justification du budget général des dépenses pour l'année budgétaire 2024 (3648/1-23)**
 - **Liste des notes politiques 2024 (3649/1-29)**
- 02** **Wetsontwerp houdende de Middelenbegroting voor het begrotingsjaar 2024 (3646/1-8)**
 - **Wetsontwerp houdende de Algemene uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 2024 (3647/1-46)**
 - **Begrotingen van ontvangsten en uitgaven voor het begrotingsjaar 2024 – algemene toelichting (3645/1)**
 - **Verantwoordingen van de algemene uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 2024 (3648/1-23)**
 - **Lijst van de beleidsnota's 2024 (3649/1-29)**

Conformément à l'avis de la Conférence des présidents du 6 et 13 décembre 2023, je vous propose d'y consacrer une seule discussion générale et thématique. (*Assentiment*)
Overeenkomstig het advies van de Conferentie van voorzitters van 6 en 13 december 2023, stel ik u voor hieraan één enkele algemene en thematische bespreking te wijden. (*Instemming*)

Les temps de paroles suivants ont été convenus:
De volgende spreektijden werden afgesproken:

Pour la discussion générale:

Temps de parole:

- groupes de l'opposition: maximum 20 minutes;
- groupes de la majorité: maximum 10 minutes;
- pour les groupes non reconnus: maximum 10 minutes;
- membres indépendants: maximum 5 minutes.

Voor de algemene bespreking:

Spreektijden:

- oppositiefracties: maximaal 20 minuten;
- meerderheidsfracties: maximaal 10 minuten;
- niet-erkende fracties: maximaal 10 minuten;
- onafhankelijke leden: maximaal 5 minuten.

Interruptions:

- sont adressées exclusivement à l'orateur et sont limitées à 1 minute au maximum;
- ne sont autorisées qu'après que l'orateur a conclu sur un thème;
- la réponse à l'interruption est également limitée à 1 minute au maximum;
- lorsque l'orateur répond simultanément à plusieurs interruptions, la durée de la réponse est également multipliée par le nombre d'interruptions.

Interruptions:

- zijn gericht tot de spreker en moeten beperkt blijven tot maximaal 1 minuut;
- worden pas toegestaan nadat de spreker een bepaald thema heeft afgerond;
- het antwoord op de interruptie is eveneens beperkt tot maximaal 1 minuut;
- wanneer de spreker meerdere interrupties tegelijk beantwoordt, wordt de duur van het antwoord vermenigvuldigd met het aantal interrupties.

La réponse du gouvernement est suivie d'une réplique en conclusion de la discussion générale:

- groupes reconnus maximum 5 minutes
- groupes non reconnus: maximum 3 minutes
- membres indépendants: maximum 2 minutes.

Na het antwoord van de regering volgt tot besluit van het algemene debat een repliek:

- erkende fracties: maximaal 5 minuten
- niet erkende fracties: maximaal 3 minuten
- onafhankelijke leden: maximaal 2 minuten.

Pour les débats thématiques:

10 minutes de temps de parole, il s'agit d'un maximum.

Voor de thematische debatten:

10 minuten spreektijd, maximaal.

Interruptions:

Les règles prévues pour la discussion générale

sont d'application.

Interruptions:

De regels die gelden bij de algemene bespreking zijn van toepassing.

Répliques:

2 minutes au maximum.

Replieken:

Maximaal 2 minuten.

Avant d'ouvrir la discussion générale, je me dois de vous prévenir que M. le premier ministre est en route, mais on me souffle à l'oreille qu'il y a eu un exercice d'alarme, ce qui a retardé sa venue parmi nous. Il est donc en route vers la Chambre. J'imagine qu'il va pouvoir surgir d'un moment à l'autre à l'intérieur de notre hémicycle.

02.01 Peter De Roover (N-VA): Mevrouw de voorzitter, dat alle alarmen zijn afgestaan bij de premier bij de bespreking van de begroting is een geruststellende start van deze debatten. Het werd trouwens tijd dat de rode lichten aangingen. Wij kijken hoopvol uit naar een heel boeiend debat, waar de premier zal komen zeggen dat hij het alarm begrepen heeft.

Echter, punt 2 van het debat van vandaag betreft het ontwerp van programmawet. Hebben wij intussen het verslag ontvangen of wat is de stand van zaken daar? Wij kunnen die bespreking, die doorgaans vermengd wordt met de bespreking van de begroting, immers maar de passende aandacht geven wanneer wij het verslag hebben gekregen.

De **voorzitter**: De diensten moeten even nakijken of het verslag wel rondgedeeld is.

Après vérification, les services me font savoir que tout se trouve sur le site et que le rapport est publié.

Pouvons-nous entamer les débats? Nous avons la présence de Mme la secrétaire d'État au Budget et de M. le ministre des Finances.

(Le premier ministre entre dans l'hémicycle)

M. le premier ministre nous ayant rejoints, je vous propose de passer à la discussion générale.

Discussion générale Algemene bespreking

La discussion générale est ouverte.

De algemene bespreking is geopend.

MM. Van Hees, Vanbesien et Bayet, rapporteurs, renvoient au rapport écrit.

02.02 Sander Loones (N-VA): Mevrouw de voorzitter, collega's, we starten samen opnieuw een begrotingsdebat, het laatste grote begrotingsdebat van deze legislatuur, dus een belangrijk debat.

We hebben de regeringsverklaring gehad, de State of the Union. Vervolgens vonden thematische debatten in alle vaste commissies plaats. Ze waren bijzonder interessant, zeker in de commissie voor Sociale Zaken en ook in de commissie voor Landsverdediging. Daarin zijn een aantal 'straffe' zaken naar boven gekomen.

Ik heb niet de bedoeling om het hele technische debat opnieuw te voeren, maar ik wil een aantal politieke conclusies trekken en politieke vragen stellen, ook aan u, mijnheer de premier. Dit is immers een belangrijke begroting. Elke begroting is belangrijk. Het gaat over keuzes in investeringen, bijvoorbeeld veiligheid, defensie, pensioenen of groene investeringen. Er moeten dus een aantal belangrijke vragen worden gesteld. Zo rijst ook de vraag hoe we de uitgaven zullen financieren. Hoeveel belastingen zullen we heffen? Hoeveel moeten de burgers financieel bijdragen om al die taken te vervullen?

Elke begroting is belangrijk, maar deze begroting is extra belangrijk. Het is immers de laatste begroting voor de verkiezingen en niemand weet wat er precies zal gebeuren. De kans bestaat dat er opnieuw voor lange tijd een regering van lopende zaken zal zijn en deze begroting het referentiepunt wordt voor niet alleen volgend jaar maar ook de daaropvolgende jaren. De kans bestaat dus dat we het voor een lange periode met deze begroting zullen moeten doen.

In het verleden is daarmee rekening gehouden. De vorige regering heeft immers beslist om begrotingen te proberen opstellen voor twee jaar, dus ook voor het jaar na de verkiezingen, om al te anticiperen op een aantal beslissingen. Nu is dat niet gebeurd. De regering heeft dat vorig jaar wel gedaan, maar dit jaar niet. In het verleden hebben we vastgesteld welke impact het kan hebben als er lange tijd een regering van lopende zaken is. Bijvoorbeeld bij de vorming van de regering-Di Rupo, die meer dan 500 dagen heeft geduurd, waren de lopende zaken een goede zaak, omdat de economische parameters goed waren en de regering geen extra uitgaven kon doen, waardoor de begrotingscijfers automatisch beter werden.

Vandaag is de situatie juist tegenovergesteld. De economische parameters zijn niet goed, de

beslissingen zijn niet voorbereid, de hervormingen zijn nog niet doorgevoerd – integendeel ze worden voortdurend uitgesteld. Daardoor zal de begroting niet automatisch verbeteren, zoals vroeger het geval was, maar automatisch verslechteren – en nog geen klein beetje. Het huidige tekort van ongeveer 18 miljard euro zal stijgen naar 33 miljard euro en de kans bestaat dus dat deze begroting de referentie voor de volgende jaren wordt.

Ik kan mij indenken – ik zag u al konkelfoezen – dat uw eerste reactie zal zijn om het op te lossen door ervoor te zorgen dat er geen lange periode van lopende zaken is, dat er snel een regering wordt gevormd na de verkiezingen, dat er snel bestuurd kan worden en er snel hervormingen kunnen worden afgesproken. Dat is juist. Dat is trouwens ook de ambitie van mijn partij. Wij willen na de verkiezingen zeer snel een crisishet kabinet. Dat zal ook nodig zijn om alle miserie van vandaag recht te trekken. Dat is onze ambitie. U kunt dat punt maken. Ik wil er gerust over debatteren.

Ik zou vandaag echter liever een ander debat hebben, namelijk het debat waar u in de spiegel kijkt, het debat waarin wij niet kijken naar wat er over zes maanden zal gebeuren, na de verkiezingen, maar waarin wij kijken naar wat wij nu nog kunnen doen.

U hebt een regering met heel wat ministers en staatssecretarissen, twintig in totaal. U bent nog voor zes maanden minister en staatssecretaris. Ik zou graag dat debat met u willen voeren. Haalt u het onderste uit de kan? Gebruikt u de bevoegdheid die u vandaag hebt, het mandaat dat u vandaag kunt opnemen, de verantwoordelijkheid die u vandaag draagt om maximaal beleid te kunnen voeren? Ik wil graag dat debat met u voeren en die oproep aan u doen.

Ik wil u niet vragen of u doet wat u kunt doen, maar of u doet wat u moet doen, wat u eigenlijk zou moeten doen. Zult u besturen tot de laatste seconde? Mijnheer de eerste minister, u zegt steeds dat u dat zult doen. Ik vond het trouwens plezant dat, toen u zei dat u niet zou communiceren, maar wel besturen tot de laatste minuut, u dat net zei op het moment dat u drie dagen bezig was uw boek voor te stellen. U zegt dus dat u zult besturen tot de laatste seconde, maar is dat zo? Bestuurt u vandaag? Bestuurt u op de grote domeinen, zoals de arbeidsmarkt, fiscaliteit en pensioenen?

Graag wil ik met u drie zaken doen. Ten eerste wil ik een aantal beloftes overlopen. Ten tweede wil ik

bekijken wat u wel hebt gedaan. Ten derde wil ik de vraag stellen of er nog ergens een beetje hoop is.

Ten eerste, wat is er gebeurd met uw beloftes? U zult het straks ongetwijfeld herhalen, wij weten dat het geen evidente legislatuur is geweest, met Oekraïne en de coronacrisis. De wereld staat in brand of heeft in brand gestaan. Dat kunnen wij u niet verwijten. U hebt geen globale pandemie veroorzaakt. U hebt die wel moeten bestieren. U hebt dat op een aantal manieren goed gedaan en op een aantal manieren niet al te goed. Ik kan u echter niet verwijten dat die crisissen er waren. Ik kan u ook niet verwijten dat die een impact hadden op de begroting.

De vraag die ik wel wil stellen is of alle ministers ten volle hun mogelijkheden hebben benut. Niet iedereen was minister van Volksgezondheid of van Binnenlandse Zaken tijdens een pandemie. Niet iedereen was minister van Defensie tijdens een oorlog. Er zijn best wel wat ministers in uw kabinet die heel wat tijd hebben gehad om zaken voor te bereiden en hervormingen door te voeren, terwijl de crisissen werden beheerd door de crisisministers. Hebben die dat ook gedaan?

Denk maar aan de arbeidsmarkt. "We gaan naar 80 % tewerkstellingsgraad. Iedereen die kan werken, moet werken." Hoeveel keer hebben we tijdens deze legislatuur gehoord dat jullie de arbeidsmarkt zouden hervormen? Dat is niet te tellen!

We kennen ook uw communicatie, mijnheer de premier: "We hebben 300.000 jobs gecreëerd en de tewerkstellingsgraad is geëvolueerd van 70 %, toen ik gestart ben, naar 71,9 %." Premier, ik weet niet of u de debatten in de commissie voor Sociale Zaken hebt kunnen volgen waar Björn Anseeuw over de begroting is tussengekomen. Hij heeft die cijfers eens goed tegen het licht gehouden.

U vergelijkt zeer graag met 2020. Dat is logisch, dat was de start van uw regering, maar tegelijkertijd is dat ook een beetje speciaal. De regering bevond zich toen midden in de coronalockdowns en dat was niet de beste tewerkstellingssituatie. Ik vind het een beetje oneerlijk om met die periode te vergelijken. Het zou juist zijn om de cijfers te nemen van net vóór de coronapandemie en die te vergelijken met de recentste cijfers waarover we beschikken. Dan krijgen we een heel ander beeld. Dan zien we geen regering die van 70 % naar 71,9 % tewerkstellingsgraad is gegaan. Een verbetering van 1,9 % of 300.000 jobs, zegt u, maar dat zien wij niet. Nee, wij zien een regering

die 71 % naar 71,4 % gegaan is. Dat betekent een toename van slechts 0,4 %, geen 1,9 %.

Als we de cijfers vergelijken met die van vorig jaar, dan is de activiteitsgraad zelfs met 0,5 % gedaald. 2022 was beter dan nu. Dat waren de cijfers van Björn in de commissie. De oneerlijke vergelijking die u maakt, leidt tot een optelsom van 300.000 jobs. De veel eerlijkere vergelijking komt uit op 92.000 jobs. Dat is minder dan wat in een regulier jaar gebeurt.

We hebben vandaag de interviews gehoord van de gouverneur van de Nationale Bank, die eigenlijk zegt dat men in een normaal jaar ongeveer 40.000 bijkomende jobs zou moeten creëren. U scoort veel lager. Bovendien blijkt dat die extra jobs enkel gecreëerd zijn in Vlaanderen en in Brussel. Als we voor Wallonië de vergelijking maken tussen net vóór corona en nu, dan zijn er 13.000 jobs minder. De regering die u leidt zou de arbeidsmarkt hervormen, ze ging het veel beter doen, maar er zijn minder jobs in Wallonië.

Men zegt dan dat die mensen geen werk vinden omdat er geen vacatures zijn en er niet genoeg jobs zijn. Er staan 195.000 vacatures open. Vandaag heeft een op de vier mensen op beroepsleeftijd een inkomensvervangende uitkering. Er zijn heel wat mensen die wij kunnen activeren, maar dat doet u niet. U communiceert graag dat u 300.000 jobs hebt gecreëerd, maar in de werkelijkheid is dat helemaal niet correct, mijnheer de eerste minister. Het zou beter zijn om de juistere argumentatie te voeren.

U zult waarschijnlijk toch van 300.000 jobs spreken. Ik ga daar even in mee. Stijn Baert gaf gisteren de recentste cijfers. Ook in die vergelijking doet u het slecht, want alle andere landen in Europa doen het veel beter. Daar worden er meer jobs gecreëerd dan in ons land. Zelfs Frankrijk doet het beter. Ik vraag mij dus af wat uw minister van Werk in godsnaam al die jaren heeft gedaan. Wij zien het niet in de begroting en wij zullen het ook de komende jaren niet zien in de begroting. Dat zijn zaadjes die men moet planten, zodat ze kunnen groeien en een effectief budgettair effect kunnen hebben, ook op meerjarenvak, maar die zaadjes zijn niet geplant door uw regering. Uw regering heeft op dat vlak gewoon niets gedaan. Dat is de conclusie van de commissie voor Sociale Zaken, Werk en Pensioenen en van de arbeidsmarktexperts.

Voor de pensioenen geldt net hetzelfde. U spreekt over de hervormingen die u doet om de financiering van de pensioenen sterker te maken. Uit cijfers van

de Nationale Bank van België blijkt echter dat de regering van Elio Di Rupo de financiering van de pensioenen heeft versterkt met 0,4 % van het bbp. De regering-Michel dat heeft gedaan met 1,5 % van het bbp, maar uw regering heeft de financiering van de pensioenen verzwakt met 0,15 %. Verzwakt! Vandaag hebben wij minder zekerheid dat de pensioenen nog betaald zullen kunnen worden in de toekomst dan bij de start van uw regering. U hebt het probleem gewoon groter gemaakt en we stonden er al niet goed voor. Opnieuw, als men België vergelijkt met andere landen in Europa, was de financiering al onzeker en die is met uw regering nog onzekerder geworden. Uw regering kan de mensen niet garanderen dat straks de pensioenen nog betaald zullen kunnen worden. Dat is de eenvoudige realiteit.

02.03 Gaby Colebunders (PVDA-PTB): Mijnheer Loones, met de N-VA zegt u dat het onbetaalbaar is. Onder deze regering is er geen pensioenhervorming gekomen. Wat is echter uw oplossing? Wilt u de mensen nog langer laten werken? Naar aanleiding van de vorige verkiezingen zeiden de meeste partijen dat de pensioenleeftijd op 65 jaar vastgesteld moest zijn, maar de dag na de verkiezingen lag dat al in de prullenmand. De pensioenleeftijd op 65 jaar werd al gauw verlaten en vastgelegd op 67 jaar.

We zien echter dan een op de drie mensen met een zwaar beroep die leeftijd niet eens haalt, omdat zij vóór de leeftijd van 67 overlijden. Beseft u dat? Wat de langdurig zieken betreft zien wij sinds 2012 tot nu dat vooral in de leeftijdsgroep 55-plus voor elke weggevallen bruggepensioneerde een langdurig zieke in de plaats gekomen is. Willen jullie de mensen nóg langer laten werken, of hoe ziet u dat met de N-VA?

02.04 Sander Loones (N-VA): We hebben de mensen de boodschap gegeven dat we de pensioenen zouden verhogen – de laagste pensioenen moesten omhoog, daarover zijn we het allemaal eens –, maar ik zou pas gerust slapen als ik daarbij kon zeggen dat het geld beschikbaar zal zijn als het nodig is. Dat mis ik nu in heel het verhaal. De uitgaven en meer bepaald de pensioenen worden verhoogd, maar niemand garandeert dat het geld er zal liggen op het moment dat het nodig is. Dat zult u met mij eens zijn, want dat zijn simpele feiten. Ik vind dat niet uit, experts hebben dat berekend voor ons. De vraag hoe dat gefinancierd zal worden, moet dus worden gesteld.

Dat betekent niet noodzakelijk dat de mensen

langer moeten werken. In de voorgaande regering hebben we wel beslist dat het resultaat verder moet reiken. Gemiddeld werkt men nu tot 61 jaar en dat moet nog een stuk omhoog. Het reglementaire kader is er. Wat echter wél nodig is, is vooral dat we ervoor zorgen dat mensen die niet werken maar wel kunnen werken, effectief aan de slag gaan. In de recentste jaren van deze regering stellen we vast dat er in Wallonië 13.000 jobs minder zijn, terwijl de tewerkstellingsgraad in Wallonië al slechts rond 62 % zit. Dat vindt u toch niet normaal?

Gaan we in dit land werkelijk de mensen die al werken vragen om nog langer te werken of om een flexi-job erbij te nemen omdat een aantal andere mensen, die perfect zouden kunnen werken, weigeren om dat te doen? Dat is de verantwoordelijkheid van die mensen, maar vooral ook de verantwoordelijkheid van het systeem. Dat verwijt ik de regering. Ze heeft geen maatregelen genomen om dat systeem aan te passen, om mensen aan te zetten om effectief een job aan te nemen.

02.05 Gaby Colebunders (PVDA-PTB): Het zal u niet verbazen dat als je niets bijdraagt aan de sociale zekerheid, je er ook niets kunt uithalen. Daar heeft de regering-Michel ook voor gezorgd. De taxshift wordt dit jaar geschat op 9 miljard euro. Het gaat gewoon om politieke keuzes, maar u antwoordt eigenlijk niet op mijn vragen. U zegt dat er geld moet komen. Ik vroeg u of de N-VA, als ze deel uitmaakt van de volgende regering, de pensioenleeftijd zal verhogen. Beseft u dat u aan de grens zit en dat mensen niet langer kunnen werken?

02.06 Sander Loones (N-VA): Het debat over de leeftijd hebben we gehad. Het gaat nu over de arbeidsmarkt. Hoe zorgen we dat mensen aangemoedigd worden? De wetsvoorstellen liggen klaar. Onze voorstellen zijn in detail uitgeschreven. Ze liggen al jaren klaar, omdat de regering weigert er iets mee te doen, en er kan meteen over gestemd worden.

U hebt gelijk dat er een politieke keuze is om te investeren. We stellen vast dat de sociale zekerheid ondergefinancierd is. De sociale bijdragen volstaan niet langer om alle uitkeringen te financieren, waardoor wij uit de normale pot 50 miljoen euro moeten bijpompen in de sociale zekerheid, waardoor er voor de rest, bijvoorbeeld veiligheid, migratie, mobiliteit ongeveer 20 miljard euro meer overschiet. Dat is ruim onvoldoende, want er is 40 miljard nodig. Hoe komt dat? We zitten in een situatie waarin er geen beleid wordt

gevoerd om mensen die kunnen werken aan het werk te zetten, om ervoor te zorgen dat we de pensioenen kunnen blijven betalen, waardoor we maar moeten blijven bijpompen in de sociale zekerheid. Iedereen ziet toch dat wij met ons hoofd tegen de muur zullen knallen? Iedereen ziet dat, behalve de regering. Omdat ze op dat vlak geen maatregelen neemt.

02.07 Wouter Beke (cd&v): Collega's, ik wil niet tussenkomen in het debat tussen de twee oppositiepartijen, maar ik wil wel graag drie zaken zeggen.

Ten eerste heeft deze regering wel iets gedaan rond de pensioenen. We hebben immers de tewerkstellingsvoorwaarden voor een minimumpensioen ingevoerd. We hebben ook de perequatie voor de ambtenarenpensioenen geplafonneerd. De Wijninckxbijdrage wordt daarenboven verhoogd vanaf 2028 en er komt een pensioenbonus. Wat ons betreft moet er nog meer gebeuren, maar er zijn wel degelijk een aantal zaken gebeurd, collega Loones.

Ik zou mij nu tot de Partij van de Arbeid willen richten.

De **voorzitster**: U mag u enkel tot de spreker richten, mijnheer Beke.

02.08 Wouter Beke (cd&v): Ik zal mij dan via de spreker tot de Partij van de Arbeid richten. (*Hilariteit*)

Er is niemand die pleit om de pensioenleeftijd nog verder te verhogen. We mogen echter ook de feitelijke situatie niet miskennen. 50 jaar geleden was de gemiddelde pensioenleeftijd 62,8 jaar. Mensen waren toen gemiddeld 13,6 jaar met pensioen. Vandaag is de gemiddelde leeftijd 60,9 jaar. Dat is dus 2 jaar minder. We zijn bovendien gemiddeld 22 jaar met pensioen. Als we de pensioenen dus in de toekomst willen blijven garanderen, moeten we ervoor zorgen dat de feitelijk gewerkte jaren stijgen en moeten we ervoor zorgen dat zij die vandaag niet of onvoldoende werken meer aan het werk gaan. Er is geen alternatief, wat jullie ook voorstellen.

02.09 Gilles Vanden Burre (Ecolo-Groen): Monsieur Loones, je ne comptais pas spécialement vous interrompre à ce stade, mais, à chaque débat budgétaire, nous avons une discussion sur le taux d'emploi et l'emploi dans ce pays, et chaque fois vous pointez du doigt, d'une manière que je trouve à la fois désagréable et injuste, nos concitoyens wallons.

Vous dites que certains dans ce pays ne "veulent pas" faire d'efforts. C'est ce que vous avez dit. Je m'opposerai toujours à ce langage. Toujours, vous me trouverez sur votre chemin lorsque vous rejetterez la faute sur une population générale, quel que soit son âge, quelles que soient ses origines, là où elle se trouve, etc. Dire que c'est de leur faute parce qu'ils ne veulent pas aller travailler... non, ce n'est pas vrai! Il y a plein de chiffres qui démontrent que ce sont des accusations complètement caricaturales et injustes.

Toutefois, je vais entrer un tout petit peu dans le débat; cela m'évitera de le faire dans une demi-heure. Pour améliorer encore le taux d'emploi, qui s'améliore déjà à Bruxelles, en Flandre et en Wallonie, il y a des choses que vous, depuis la Flandre, pouvez faire aussi.

Si je me rappelle bien, vous êtes allés récemment dans le Hainaut, je pense, avec des collègues de la N-VA, avec des pancartes pour dire "venez travailler chez nous, ça va être chouette". Ceci afin d'encourager les Wallons, j'imagine, à venir travailler en Flandre. Je trouve ce principe plutôt positif mais, concrètement, que faites-vous alors que vous êtes en charge de l'emploi en Flandre? Que faites-vous pour améliorer la relation entre le Forem et le VDAB? Que faites-vous pour que le VDAB puisse accompagner des demandeurs et demandeuses d'emploi wallons en Flandre? Que faites-vous pour que le *werkbonus* puisse également profiter aux travailleurs wallons qui viendraient potentiellement en Flandre? Là, vous ne faites rien!

Quand il s'agit de pointer du doigt...

La **présidente**: Merci, monsieur Vanden Burre, votre question est posée. J'aimerais qu'on respecte les règles que nous nous sommes imposées.

02.10 Sofie Merckx (PVDA-PTB): Mevrouw de voorzitter, het debat is natuurlijk interessant als men aan de N-VA vraagt of ze de mensen langer wil laten werken en cd&v daarop beaamt dat ook zij de mensen langer aan het werk wil houden. Het is goed dat alle langdurig zieken dit weten. Alle werknemers met een zwaar beroep die uitvallen, weten nu dat cd&v hen langer wil laten werken.

Mijnheer Loones, u hebt gezegd dat u zich zorgen maakt over de betaalbaarheid in de toekomst en u alludeert daarmee op het gat in de sociale zekerheid, dat deels door de vorige regering werd veroorzaakt. Het gat in de begroting strekt effectief

tot bezorgdheid en tegenwoordig is er een discussie op Europees niveau over de Europese begrotingsregels, de Maastrichtnorm. Een van de nieuwe regels die op tafel liggen, is een limiet op de staatsuitgaven aan de publieke sector. U spreekt altijd over orde op zaken stellen op financieel vlak. Wat vindt de N-VA eigenlijk van die plannen van de Europese Unie?

02.11 **Peter De Roover** (N-VA): Mag ik suggereren dat we in de loop van de middag de spreker telkens laten antwoorden op een vraag over één thema? Nu moet Sander immers vragen over drie verschillende thema's beantwoorden in drie minuten. Dat is niet de fijnste manier van werken. Kunnen we dus onderdeel per onderdeel afwerken? Dat zou het debat alleen maar ten goede komen.

La présidente: Effectivement, je propose de suivre les règles que nous nous sommes fixées, à savoir le fait d'intervenir après chaque partie de débat thématique.

02.12 **Sander Loones** (N-VA): Mevrouw de voorzitter, ik heb inderdaad een vraag gekregen over de pensioenen, een vraag over de arbeidsmarkt en een vraag over de begroting.

Ik zal beginnen met de vraag over de pensioenen.

Mijnheer Beke, stel dat u minister van Pensioenen was geweest met dit palmares. Zou u trots geweest zijn? Zou u trots geweest zijn op dit parcours? Zou u trots geweest zijn, mocht u een analyse hebben gekregen van de Nationale Bank van België die stelt dat u de financiering van de pensioenen onzekerder en dus minder zeker hebt gemaakt? Zou u trots zijn geweest, mocht u naar de mensen op straat moeten gaan en hen moeten vertellen dat u de pensioenen wel hebt verhoogd, maar niet kan garanderen dat het geld er zal liggen op het moment waarop dat nodig is? Zou u trots zijn geweest op een palmares waarmee u zou moeten bekennen dat de regering-Di Rupo het heel veel beter heeft gedaan dan u hebt gedaan?

Door de regering-Di Rupo is de financiering van de pensioenen versterkt. Onder de regering-De Croo is ze verzwakt. Dat bewijzen cijfers van de Nationale Bank van België.

U zal toch niet beweren dat de Nationale Bank van België verkeerde cijfers en verkeerde studies publiceert? Is dat het debat dat wij zullen voeren, namelijk dat de Nationale Bank van België niet meer wordt vertrouwd? Is dat het palmares dat de huidige regering wil verdedigen, namelijk dat de

financiering van de pensioenen minder zeker is geworden? Dat is een feit, aangegeven door de Nationale Bank van België.

Mijnheer Vanden Burre, u stelde een vraag over de arbeidsmarkt. U vroeg wat de Vlaamse regering heeft gedaan.

Ik nodig u uit de debatten in het Vlaams Parlement meer te volgen. Dan zult u merken dat bij de Septemberverslaring is beslist een hele reeks maatregelen te treffen die allemaal gingen over het versterken van de positie van mensen die aan het werk waren. De jobbonus is ingevoerd. Op het vlak van kinderopvang zijn maatregelen beslist met prioriteit of voorrang voor mensen die werken. Verschillende maatregelen zijn genomen en hebben allemaal de specifieke focus op mensen die werken.

De vraag is echter veel fundamenteeler. Dat weet ik ook wel. Het echte antwoord op uw vraag is dat wij heel graag die bevoegdheden van de heer Dermagne zouden overnemen, omdat wij merken dat er op federaal niveau gewoonweg niets mee gebeurt.

Stijn Baert, een arbeidsmarktexpert, postte gisteren nog op de sociale media dat de huidige regering geen enkele arbeidsmarkthervorming kan voorleggen die ernstig van aard is en zou kunnen verantwoorden waarom er jobs bij gekomen zijn. Ik herhaal dat de cijfers het bewijzen. De vergelijking met de andere Europese landen bewijzen het. U doet het slechter dan Frankrijk. Frankrijk staat er financieel, op het vlak van de staatsschuld, pensioenen en arbeidsmarkt, beter voor dan wij.

In het verleden wezen wij altijd naar het Noorden. We moesten kijken naar Denemarken, Nederland en de Noordelijke landen in Europa. We moesten niet kijken naar de Club Med. Vandaag moet ik vragen om eens naar Frankrijk te kijken. Misschien moet u eens naar Griekenland beginnen kijken.

Ik antwoord daarmee ook op de vraag van mevrouw Merckx. Als we naar de begrotingen kijken die zijn ingediend bij de Europese Commissie en die nu worden beoordeeld, dan stellen we vast dat Griekenland in de beste categorie zit en België bij de slechtste is van de slechtste categorie.

Ik zit niet graag in die groep, mevrouw Merckx. Ik zit niet graag in een Parlement dat verantwoordelijk is voor een begroting die eigenlijk aan onderfinanciering van de pensioenen doet en die de mensen blaasjes wijsmaakt.

Het is gemakkelijk op de markt te zeggen: een cadeau voor u, wat meer pensioen voor u, een grotere uitkering voor u. Dat is natuurlijk gemakkelijk. Dat is het PTB-model: geef maar geld uit dat er niet of onvoldoende is.

Wanneer zal men de mensen eens eerlijk in de ogen kijken en de analyse maken dat die centen wel eerst verdiend zullen moeten worden? Wanneer zal er een systeem op poten gezet worden dat de mensen aanmoedigt bij te dragen?

U zult de realiteit toch niet ontkennen? De tewerkstellingsgraad in Wallonië en in Brussel is veel te laag. De tewerkstellingsgraad in Vlaanderen moet ook hoger, maar er is toch een wezenlijk verschil.

Het verbaast mij wel. Wij hebben dit begrotingsdebat met trekken en sleuren op de agenda van de Kamer gekregen. Weet u wanneer men de begroting ernstig ging nemen? Niet bij de pers, hoor. Ik zie gelukkig een paar journalisten in de zaal. Niet al te veel, excuseer mij, maar de belangrijkste journalisten zijn hier.

De **voorzitster**: Mijnheer Loones, uw spreektijd zit erop.

02.13 Sander Loones (N-VA): Mevrouw de voorzitter, ik maak mijn zin af. Het is met trekken en sleuren dat wij dit debat op de agenda hebben gekregen. Dat is eigenlijk pas gelukt na het ontslag van mevrouw De Bleeker. Vanaf dat moment is de begroting een ernstig issue geworden in dit Parlement. Laten wij het debat dan ook ernstig voeren, met cijfers in de hand, met objectieve feiten, met studies zoals die door professionele organisaties worden gemaakt.

02.14 Wouter Beke (cd&v): Mijnheer Loones, ik vind het eigenlijk frappant. U maakt de vergelijking tussen de regering-Di Rupo, de regering-Michel en de regering-De Croo. Maar van de regering-Di Rupo maakte u geen deel uit. U probeert een rapport dat niet het uwe is op uw hoed te steken.

Ik kan zeggen dat wij inderdaad onder de regering-Di Rupo heel veel dingen gedaan hebben. Wij hebben Brussel-Halle-Vilvoorde gesplitst, wij hebben de financieringswet gemaakt, wij hebben bevoegdheden overgeheveld, wij hebben de pensioenen hervormd en sociaal-economische hervormingen gedaan, en wij hebben een sanering gehad. Dat hebben wij toen allemaal gedaan.

U had de kans, in 2011, daar deel van uit te maken,

maar u hebt dat toen niet gewild, u hebt dat toen niet gedurfd. Dat is wel bijzonder jammer. Ik vind het dus frappant dat u precies die vergelijking durft te maken.

02.15 Sander Loones (N-VA): Collega Beke, ik maak de vergelijking met de regering die wij niet steunden, maar die het nog stukken beter heeft gedaan dan uw regering nu. Toen is de financiering versterkt met 0,4 % van het bbp. Nu is dat verzwakt met 0,15 %. Ik steek geen pluimen op de hoed van een regering waar wij niet in zaten, maar wel op de hoed van de vorige regering. Die heeft de financiering versterkt met 1,5 %. Dat is vier keer beter dan de regering-Di Rupo. Dat was het beleid toen wij in de regering zaten.

02.16 Sofie Merckx (PVDA-PTB): Mijnheer Loones, u zegt dat we eerlijk moeten zijn tegen de mensen, maar u zegt er niet met zoveel woorden bij – onrechtstreeks wel – dat er bespaard moet worden. Dat is uw retoriek als het gaat over pensioenen, als ik uw partijvoorzitter mag geloven.

Wat wij zeggen, is het omgekeerde. Laat ons investeren in de mensen. Laat ons bijvoorbeeld de loonblokkeringswet op de schop gooien, waardoor mensen niet alleen een hoger loon krijgen, maar waardoor ook de economie wordt aangezwengeld, want zij zullen meer consumeren – dat blijkt ook uit het rapport van de Nationale Bank – en de sociale zekerheid beter financieren.

Ik pas voor het model van de N-VA in Vlaanderen, als ik kijk naar de crisis in de kinderopvang. De kinderarmoede is nog nooit zo hoog geweest. Mevrouw Homans had gezegd dat ze daarop afgerekend kon worden. De PISA-resultaten zijn achteruitgegaan. Het is ook moeilijk om nog een bus te nemen als zwakke weggebruiker, want er worden zeer veel bushaltes geschrapt. Het is werkelijk een schande. Voor dat Vlaams model pas ik dus.

02.17 Anja Vanrobaeys (Vooruit): Mijnheer Loones, ik hoor u daarnet tegen de heer Vanden Burre zeggen dat hij de debatten in het Vlaams Parlement maar eens moet volgen. U zegt dat de Vlaamse regering in kinderopvang investeert. Ik volg die debatten ook. U zegt dat de Vlaamse regering veel doet voor werkende mensen. Ik kan alleen maar vaststellen dat de prijs van de kinderopvang met 14 % zal stijgen en dat mensen die halftijds zullen gaan werken geen voorrang meer krijgen.

Wat zult u zeggen tegen een poetshulp met een halftijds contract en met een baby? Zegt u haar dat

ze het kind maar op de rug moet vastbinden en zo gaan kuisen? Zegt u die vrouw dat ze 2,5 jaar moet wachten en dan kan het kind naar school gaan. Of zegt u dat ze haar tijdskrediet maar volledig moet opnemen of dat ze ontslag moet nemen? Die kinderopvang lijkt mij essentieel, ook om in te zetten op activering in Vlaanderen. Dat doet u niet. U maakt die duurder. U sluit mensen die halftijds werken verder uit.

02.18 Sander Loones (N-VA): Mevrouw Merckx, de cijfers van kinderarmoede in Brussel bedragen 21 %, in Wallonië 17 % en in Vlaanderen 8 %. Misschien moet er eens in eigen boezem gekeken worden.

U doet het electoraal, minstens in de peilingen, goed in Wallonië. U hebt een heel programma dat u graag zou uitvoeren. Laten we ervoor zorgen dat we de bevoegdheden die hier zitten, gewoon geven aan Wallonië en Vlaanderen. Dan zult u perfect in Wallonië uw verantwoordelijkheid kunnen opnemen. Treed toe tot de regering, maak gebruik van al die arbeidsmarktbevoegdheden. Voer uw extreem socialistisch paradijs in. Bewijs dat het lukt. Bewijs dat het financieerbaar is. Neem de handschoen op. U kunt dat perfect doen. Word partner. Neem verantwoordelijkheid. Zeg dat u de bevoegdheden neemt en zult toetreden tot de regering in Wallonië. De PS zal ongetwijfeld kandidaat zijn om met u Wallonië te besturen. U hebt een ideale kans om dat te doen. Neem die verantwoordelijkheid in handen. Verwelkom de nieuwe bevoegdheden. Dan hebt u alle kansen om te besturen zoals u wilt besturen. Ik zou het graag zien. Dat gebeurt wel op eigen verantwoordelijkheid en op eigen kosten. We zullen wel ervoor tekenen dat u zelf uw eigen facturen zult betalen. U zult die verantwoordelijkheid moeten dragen. Ik kan mij toch niet indenken dat u daartegen kunt zijn! Dit is de kans om te bewijzen dat uw programma kan werken! Hoe plezant is dat? Dit is de kans om te bewijzen dat wat u voorstelt, werkt. Misschien kunt u dan zelfs Vlaanderen overtuigen. We zullen zien hoe prachtig dat paradijs in Wallonië effectief zal worden.

Mevrouw Vanrobaeys, in Vlaanderen nemen we beslissingen die niet makkelijk zijn. We vinden dat belangrijk om te doen, omdat we het belangrijk vinden om een verstandige, gezonde begroting te hebben. Dat betekent dat men zaken moet doen die men liever niet zou doen, beslissingen moet nemen die men liever niet zou nemen, rekening moet houden met een aantal zaken, terwijl we liever allemaal de hemel zouden geven aan iedereen, want iedereen verdient de hemel. Helaas

gaat dat niet. Wij vinden het belangrijk dat de begroting in evenwicht is, zodat we niet alleen vandaag goed kunnen besturen, maar we ook de zekerheid hebben dat we dat in de toekomst zullen kunnen blijven doen als er crisissen zijn, als er nog problemen komen. Dan kunnen we op dat vlak helpen. Dat betekent inderdaad dat wij niet alles kunnen doen.

Dat is de context, nu volgt het antwoord. U vraagt wat ik antwoord aan die dame. Ik antwoord haar dat het verdorie jammer is dat ze in een land leeft waar de regering er maar niet in slaagt om de belastingen op haar loon, die bij de wereldtop horen, te doen dalen. De regering waar u deel van uitmaakt doet op dat vlak immers geen sikkepit! Er zouden fiscale hervormingen komen...

De voorzitter: Uw tijd zit erop, mijnheer Loones.

02.19 Ahmed Laaouej (PS): M. Loones a été très régulièrement interrompu. Il répète un certain nombre de choses et cela lui appartient. Je ne remets pas cela en cause. C'est son droit de répéter ce qu'il a envie de répéter mais, à mon avis, on peut avancer dans le débat. On est dans la répétition, me semble-t-il. C'est une suggestion, pas quelque chose que j'impose, mais j'ai l'impression que cela tourne en rond.

02.20 Dieter Vanbesien (Ecolo-Groen): Mijnheer Loones, ik heb geluisterd naar uw antwoord aan mevrouw Merckx. Ik heb heel uw fractie horen lachen toen zij begon over kinderarmoede in Vlaanderen, maar het Vlaams agentschap Opgroeien zei heel recent dat het aantal kinderen in Vlaanderen dat opgroeit in armoede op 20 jaar tijd meer dan verdubbeld is. Waarom bent u daar zo fier op? Waarom moet u daar zo hard mee lachen, mijnheer De Roover? Daar wil ik graag een antwoord op.

02.21 Sofie Merckx (PVDA-PTB): Mijnheer Loones, de heer Vanbesien neemt mij de woorden uit de mond: er zijn effectief dubbel zoveel arme kinderen in Vlaanderen op 20 jaar tijd. Dat is het bilan van de regeringsdeelname van de N-VA. Dat is zagezegd uw paradijs.

U had het over regeringsdeelname van de PVDA. Misschien zullen wij aan de regering kunnen deelnemen, dat zullen we wel zien. U spreekt over splitsen en meer bevoegdheden, maar u weet evengoed als ik dat het meer geld zal kosten aan ons land als wij verder splitsen. Heel die splitsingslogica zorgt er immers voor dat wij overal dubbele administraties hebben en dat wij allerlei overlegcomités moeten organiseren. Dat is veel

duurder. Trouwens, de N-VA zou afkomen met een soort berekening dat dit goedkoper zou zijn, maar dat zal helemaal niet zo zijn. Het zou vooral heel slecht uitkomen voor de werkende klasse, want wij weten dat er achter die splitsingslogica een aanval op onze sociale zekerheid zit. Die voert u elke dag en wilt u zo verder doorzetten.

02.22 Anja Vanrobaeys (Vooruit): Mijnheer Loones, u spreekt over netto. U kent ons standpunt daarover, maar ik wil u eraan herinneren dat wij ook de minimumlonen hebben verhoogd. Dat is acht jaar geleden. Wij hebben netto extra gegeven. Dat zijn net de lonen van de poetshulpen. Ik kan alleen maar vaststellen dat de Vlaamse begroting ten koste gaat van werknemers die elke dag keihard werken, maar toch minder verdienen. Zij moeten dan maar een oplossing vinden voor hun kinderen. Tegelijkertijd kunnen ook andere gezinnen waarvan de ouders willen gaan werken – er zijn nu al wachtlijsten van twee jaar voor een poetshulp – rekenen op minder ondersteuning, waardoor zij misschien ook minder gaan werken. Dat werkt dus opnieuw minder activerend. Eerlijk gezegd, ik vind het maar kortzichtig dat de begroting zo wordt opgesteld ten koste van gewone werkende mensen.

02.23 Sander Loones (N-VA): Mevrouw de voorzitter, ik heb zonet vragen gekregen over kinderarmoede, communisme en arbeidsmarktbeleid.

Eerst ga ik in op kinderarmoede. Elk kind in armoede is er een te veel. Dat vinden wij allemaal. Ik verwijs alleen naar de studie van de Koning Boudewijnstichting van oktober 2023, behoorlijk recent, waarin staat dat Vlaanderen op 8 % uitkomt. Dat is eigenlijk het beste resultaat van heel Europa. Wallonië komt op dubbel zoveel uit, Brussel op nog wat meer, want in Brussel loopt 21 % van de kinderen risico op armoede. Dat is absoluut schrijnend en dat moet worden aangepakt. Elk kind is er een te veel, maar mogen we het verschil nog duiden? Het beleid dat meer centrumrechts gevoerd wordt, leidt ogenschijnlijk toch tot betere resultaten dan het linkse beleid in Wallonië en Brussel. Wallonië heeft dezelfde bevoegdheden als Vlaanderen. In Wallonië kan de overheid dus ook aan de slag gaan om mensen te activeren, om een sterk beleid te voeren, om de economie te versterken, om de fierheid uit te dragen, zodat mensen geloven in hun toekomst. Nu kan ik slechts vaststellen dat de statistieken zijn wat ze zijn. Ik vind dat doodjammer, omdat hele generaties gewoonweg in de steek gelaten worden door politiek falen. Daar komt het op neer.

Mevrouw Merckx, ik vind het jammer dat u schrik hebt om verantwoordelijkheid op te nemen. U hebt de kans om zich te bewijzen. De kans dat u in de federale regering terechtkomt, is relatief klein, maar in Wallonië moet het perfect lukken, met uw zin voor verantwoordelijkheid. Daar hebt u de kans om uw programma te realiseren en te bewijzen dat het resultaten oplevert, maar dat durft u niet. U zegt dat een opsplitsing zal leiden tot meer administraties, maar dat klopt niet, want die administraties zijn er al. Er is al een Vlaamse en een Waalse administratie voor Werk. Wat wij willen doen, is een administratie afschaffen, namelijk die op Belgisch niveau. De bestaande Vlaamse en Waalse administratie kunnen perfect de taken opnemen die nu niet uitgevoerd worden op federaal niveau. Dat betekent een besparing op het systeem die we kunnen investeren in deftig beleid voor de mensen. Tegelijk geven we verantwoordelijkheid op regionaal niveau. Daartegen zijn, vind ik bijzonder vreemd.

Mevrouw Vanrobaeys, excuseer me, ik was nog maar in de helft van mijn antwoord daarnet. Het eerste antwoord is: jammer dat uw loon niet wordt verhoogd, omdat u zoveel belastingen moet betalen. Federaal gezien is een deel van het antwoord ook: jammer dat u zo veel moet werken om belastingen te betalen, om de facto te werken voor mensen die eigenlijk ook zouden kunnen werken, maar dat niet doen. Dat is ook een deel van het antwoord.

Een ander deel van het antwoord is wat u zelf zei: het is jammer dat iemand keihard werkt en dat iemand die dat niet doet, maar dat perfect zou kunnen, meer krijgt ten opzichte van de vroegere uitkering en zelfs zeer dicht bij wat men krijgt wanneer men aan het werk is. Hoe kunnen wij mensen activeren om actief te zijn en 's ochtends vroeg op te staan om het beste van zichzelf te geven, wanneer ze evengoed thuis zouden kunnen blijven, alle sociale voordelen opstapelen en ongeveer hetzelfde zouden overhouden op het einde van de maand? Iedereen voelt aan dat het niet motiverend is om die stap naar werk te zetten.

Ik zou die dingen kunnen zeggen, maar ik zou u eigenlijk liever de vraag stellen die ik ook stelde aan collega Beke. Bent u trots op het palmares van deze regering? Ja, een aantal uitkeringen is verhoogd. Ja, er is hier en daar iets gebeurd maar bent u nu echt trots op het arbeidsmarktbeleid dat door deze regering is gevoerd?

Ik heb geen grote hervormingen gezien van minister Dermagne. Ik heb geen minister van Pensioenen gezien die het pensioendossier

serieus in handen heeft genomen, die ervoor gezorgd heeft dat de financiering van de pensioenen werd versterkt. Ik heb geen fiscale hervorming gezien op basis waarvan de mensen meer loon zouden kunnen overhouden. Dat is nochtans een hervorming waarvoor uw fractie zeer sterk vragende partij was. Hoe kunt u trots zijn op het palmares van deze regering wanneer dat gewoon niet gerealiseerd is? De financiering van de pensioenen is verminderd. Het loon van de mensen kan niet stijgen. Het enige wat u – terecht – gedaan hebt, is de uitkeringen en de pensioenen verhogen, maar de financiering ervan is niet gegarandeerd. Kunt u trots zijn op zo'n palmares? Ik stel mij er vragen bij.

02.24 Joris Vandenbroucke (Vooruit): Collega Loones, over het palmares van verschillende regeringen gesproken, het is heel duidelijk wat het verschil is tussen de keuzes die u maakt en diegene die wij maken. U hebt een indexsprong doorgevoerd. Wij hebben de index behouden en de minimumlonen opgetrokken. U hebt bespaard op de pensioenen. Wij hebben de minimumpensioenen opgetrokken. U hebt fiscale cadeaus uitgedeeld aan bedrijven. Wij vragen een extra bijdrage aan de multinationals. U hebt de btw op energie verhoogd. Wij hebben de btw op energie verlaagd.

De begroting gezond maken, is voor ons heel belangrijk, maar niet ten koste van gewone mensen. Dat is voor socialisten heel duidelijk. U hebt in de vorige regering keer op keer bespaard op kosten van gewone mensen. U doet dat trouwens ook in Vlaanderen. De Gezinsbond klaagde onlangs aan dat u maar liefst een miljard euro bespaard hebt op de kinderbijslag van de gezinnen.

Mijnheer Loones, waarom zouden mensen moeten geloven dat u niet ten koste van hen en hun welvaart zult besparen wanneer u daartoe opnieuw de kans zou krijgen?

02.25 Wouter Beke (cd&v): Ik zal het over hetzelfde thema hebben, maar ik zou graag willen dat we de feiten juist voorstellen.

Daarnet werd er gezegd dat er in Vlaanderen op de kinderopvang bespaard wordt. Het budget voor de kinderopvang in Vlaanderen is echter gestegen van 528 miljoen euro naar 1,1 miljard. Dat is meer dan een verdubbeling! Er wordt gigantisch veel meer aan kinderopvang besteed in Vlaanderen dan in Wallonië. In Wallonië is de ouderbijdrage ook groter dan in Vlaanderen. Kom andere deelstaten daarmee dus niet de les spelen!

Hetzelfde geldt voor wat hier daarnet gezegd werd over het groeipakket, de gezinsbijslag. Die is in Vlaanderen gestegen van 3,8 miljard naar 4,7 miljard. Dat is dus geen besparing. Volgens mij is er geld bij gekomen. Dat budget is met 21 % gestegen. We kunnen van mening verschillen, maar de cijfers spreken soms ook voor zich.

02.26 Sander Loones (N-VA): Omdat we dan toch in een begrotingsdebat zitten, alle cijfers die collega Beke opsomt, zijn uiteraard correct. Vlaanderen doet dat daarenboven met een begroting die automatisch naar een evenwicht gaat. Het is de enige begroting in dit land die ervoor zorgt dat er op een degelijke manier bestuurd kan worden.

Dat is ook het antwoord op uw vraag, mijnheer Vandenbroucke. U vraagt hoe we kunnen garanderen dat we op een verstandige manier met belastinggeld omspringen en dat we een verstandig beleid kunnen voeren. We kunnen dat garanderen omdat we het bewezen hebben. Met ons in de regering is de koopkracht van de mensen gestegen. De belastingdruk is gedaald. De staatsschuld is gedaald. Dat zijn de cijfers. In elk begrotingsdebat komen die cijfers opnieuw naar boven. Op het einde was er nog een tekort van 0,7 %. We hadden een tekort van meer dan vier keer zoveel gekregen, maar we hebben amper nog een tekort achtergelaten. We hebben het dus bewezen. In dit land kan er ook wel wat minder belast worden. We zijn immers kampioen in het aantal belastingen. We hebben bewezen dat het mogelijk is en dat we hervormingen kunnen doorvoeren en kunnen voorbereiden voor de toekomst. Keer op keer voeren we hetzelfde debat. Ik ga er dus van uit dat u intussen toch eens die studies hebt bekeken.

Ik vind niet uit dat de belastingdruk en de staatsschuld gedaald zijn en de koopkracht gestegen is. Dat zijn objectieve en verifieerbare cijfers. Die zijn natuurlijk compleet het tegenovergestelde van wat we nu zien. Kijk naar de stijgende staatsschuld. Gisteren nog stelde de Nationale Bank dat de staatsschuld stijgt. Vandaag staat het ook in de pers. Straks zullen wij alleen nog maar de rente kunnen betalen op die staatsschuld van ongeveer 10 miljard. Dat is meer dan het budget van Defensie, de NMBS, de Regie der Gebouwen, de federale politie en Justitie samen, alleen nog maar aan rente op de staatsschuld. In alle andere landen met een hoge schuld is die staatsschuld aan het dalen. In één land stijgt ze verder en dat is België. Wij hebben bewezen dat we ze konden doen dalen, uw regering niet.

02.27 Joris Vandenbroucke (Vooruit): Ik vind het ongelooflijk dat u ons hier de les komt spellen over de toekomst. Als het gaat over de toekomst, wat bedreigt onze toekomst, onze Vlaamse welvaart waarover u het zo graag hebt? Ik zal het u zeggen: de kwaliteit van het onderwijs daalt al jaren aan een stuk, er zijn gigantische tekorten in de kinderopvang, waardoor mensen niet eens kunnen gaan werken, er zijn enorme wachtlijsten in de zorg en ik kan zo blijven doorgaan. Als er iets is dat de toekomst van Vlaanderen bedreigt, collega De Roover, dan is het wel uw partij die haar verantwoordelijkheid niet neemt. Als de heer Loones zich zo graag bekommert om de toekomst, dan is het misschien een goede zaak dat hij naar het Vlaams Parlement gaat om er zich daar mee bezig te houden in plaats van ons hier de les te komen spellen.

02.28 Sander Loones (N-VA): Mijnheer Vandenbroucke, ik weet niet of het de meest verstandige zet is om Frank Vandenbroucke te betrekken bij dit debat. Ik denk dat hij het momenteel al lastig genoeg heeft met zijn bevoegdheid Volksgezondheid om niet herinnerd te worden aan het desastreuze onderwijsbeleid dat hij op het Vlaamse niveau heeft gevoerd en waarvan de resultaten nu duidelijk worden. Ik weet niet of dat het beste argument is.

Tegelijk valt het mij op, collega Vandenbroucke, dat u zo weinig spreekt over de bevoegdheden die u wel bestiert en daarover gaat dit debat. U verklaart keer op keer in de commissie dat er een fiscale hervorming moet komen. Die is er evenwel niet. Uw partij pleit ook voor arbeidsmarkthervormingen. Waar zijn ze? Uw partij zegt bezorgd te zijn over de financiering van de sociale zekerheid. Dat is een levende ramp. Niemand kan garanderen dat de overheid de uitkeringen in de toekomst nog zal kunnen betalen.

U draagt vandaag verantwoordelijkheid voor dat beleid. Dat is juist het punt van mijn betoog. U hebt dat jarenlang niet gedaan. De cijfers bewijzen dat. U hebt nu nog zes maanden de tijd. Zou uw regering misschien niet eens in actie schieten? Zou het geen idee zijn om eens te kijken naar uw visitekaartje waarop 'minister van Werk' staat en u te realiseren dat u misschien iets kunt ondernemen op het vlak van werk? U kunt misschien eens een wetsontwerp voorleggen aan het Parlement. We kunnen in dit Parlement eens een debat en stemming organiseren over fiscale hervormingen. We kunnen eindelijk eens een pensioendebat voeren op basis van onze wetsvoorstellen die in het Parlement al jaren klaarliggen.

Mijnheer de minister, vindt u niet dat we dat eens zouden moeten doen de komende zes maanden? Moeten we de ministers niet de vraag stellen of zij eigenlijk wel minister zijn? Is het niet hun job om als lid van de regering te regeren in plaats van campagne te voeren?

02.29 Vincent Van Quickenborne (Open Vld): Mijnheer Loones, het is goed om in dat soort debatten de feiten te laten spreken. Tijdens deze regeerperiode zijn 282.000 extra jobs gecreëerd: 65 % op de private markt, 35 % bij de overheid, onder meer in het onderwijs – hopelijk in Vlaanderen – en in de gezondheidszorg. De jobaangroei tijdens de regering-Michel, tot u de regering hebt verlaten, lag lager dan die 282.000 extra jobs en de economische omstandigheden van die regering waren toen veel beter dan de omstandigheden voor de huidige regering. Dat zijn de feiten.

Ten tweede spreekt u over de tewerkstellingsgraad. Ik heb de cijfers van Eurostat. U verklaart dat we de cijfers vóór de covidperiode moeten nemen, omdat die van de covidperiode veel lager liggen. Wel, ik wil die nemen. Kijk bijvoorbeeld naar het eerste kwartaal van 2020. Wilt u dat nemen als referentiecijfer, het eerste kwartaal van 2020?

Deze regering is gestart in het derde kwartaal van... U kunt niet...

02.30 Sander Loones (N-VA): (...)

02.31 Vincent Van Quickenborne (Open Vld): Mag ik even uitspreken?

02.32 Sander Loones (N-VA): (...)

02.33 Vincent Van Quickenborne (Open Vld): Mijnheer Loones, als het te moeilijk wordt, begint u te schreeuwen. Is dat uw stijl?

Collega's, de heer Loones gebruikt een kwartaal uit 2019, toen deze regering zelfs nog niet gestart was. Men moet een kwartaal nemen van voor COVID-19. Goed, laten wij dan het dichtstbijzijnde kwartaal nemen van voor COVID-19, het tweede kwartaal van 2020. Of het eerste kwartaal van 2020: 70,4 %.

Nu zijn wij in het vierde kwartaal van 2023. Het cijfer is bekend: 72,2 %. Dit betekent, collega's, een stijging met 1,8 % onder deze regering, met de maatregelen die wij hebben genomen. 1,8 % stijging. Is dit te weinig? Kan er meer gebeuren?

Hoeveel bedroeg het percentage in de periode onder Michel I, in hetzelfde kwartaal? Hoeveel bedroeg het toen, met een jaar extra en economisch betere cijfers? Toen was het 2,8 %. Met andere woorden, was het toen spectaculair veel beter, onder economisch veel betere omstandigheden? Het antwoord is: neen.

Mijnheer Loones, u zegt: splits de arbeidsmarkt, en het zal allemaal veel beter zijn. Ik zal u één voorbeeld geven.

De **voorzitster**: Mijnheer Van Quickenborne, wat is uw vraag? U spreekt nu al drie minuten lang.

02.34 Vincent Van Quickenborne (Open Vld): U had het over de VDAB, over de activering van mensen. Wij hebben, federaal, het SWT-stelsel afgebouwd van 120.000 naar 20.000 mensen. Weet u hoeveel mensen er geactiveerd zijn door de VDAB? Nog geen 40! Dat is het beleid van de VDAB.

02.35 Björn Anseeuw (N-VA): Mevrouw de voorzitter, voor de heer Van Quickenborne probeert ons te doen verzanden in een welles-nietesspelletje over welke periode men moet nemen voor de vergelijking, meen ik dat er een minstens even interessante vergelijking mogelijk is, los van eender welke periode.

Mijnheer Van Quickenborne, bekijk gewoon, welke periode u ook kiest, de evolutie in dit land als het gaat over de werkzaamheidsgraad en de jobaangroei. Vergelijk die met die in al de ons omringende landen die onderhevig waren aan precies dezelfde economische wetmatigheden en omstandigheden, die met precies dezelfde conjunctuur werden geconfronteerd als dit land. Dan zult u zien dat wij de allerslechtsten van de klas zijn en blijven.

02.36 Joris Vandenbroucke (Vooruit): Mijnheer Loones, ik vind het zwak dat u verwijst naar een Vlaamse minister die 20 jaar geleden een bevoegdheid heeft opgenomen. Intussen zit u zelf al 20 jaar in de Vlaamse regering. Laten we evenwel naar de feiten kijken. Net voor u de regering-Michel hebt verlaten, is er een begroting ingediend, mede ondertekend door de heer Van Overtveldt, waarin het tekort verdubbelde van 0,43 % naar 0,86 %. Uiteindelijk is dat tekort afgeklopt op nog meer dan het dubbele van die 0,86 %. Ik citeer even de hoogste Vlaamse ambtenaar Koen Algoet, die zijn mening geeft over de huidige Vlaamse begroting, die volgend jaar een groter tekort zal hebben dan dit jaar. Het is blijkbaar

structureel bij de N-VA, uit de regering stappen of stoppen met regeren. Ik citeer dus: "De Vlaamse begroting is niet structureel gezond. Door een cocktail van hoge uitgaven, een toenemende schuld en exploderende rentekosten moeten ook in Vlaanderen de alarmbellen op rood staan." Dat zijn dus de feiten. Dat staat in het rapport van uw eigen administratie. Wat is uw reactie daarop?

02.37 Sander Loones (N-VA): Mijn antwoord daarop is het volgende. Misschien moet u ook de alinea lezen waarin Koen Algoet schrijft dat de Vlaamse begroting structureel naar een evenwicht gaat in 2027, en wellicht zelfs al in 2026. Dat staat ook in die nota. Dat de heer Algoet aangeeft dat de volgende regering natuurlijk maatregelen zal moeten nemen om nieuw beleid te financieren, is logisch. Dat moet toch elke regering doen? De taak van de regering waar u in zit is degelijk beleid voeren en ervoor zorgen dat ze een mooi palmares aflevert waarop de volgende regering verder kan werken. Dat zal het geval zijn. Als er niets gebeurt, zal de Vlaamse regering automatisch naar een begroting in evenwicht gaan, maar zal de federale regering automatisch naar een tekort gaan van 33 miljard euro. Wat minister Vandenbroucke betreft, ben ik al blij dat u zegt dat het lang geleden is en niet dat hij een goed beleid heeft gevoerd, want intussen weten we allemaal dat dat niet het geval is. Ik beschouw dat dus als een stap voorwaarts.

Mijnheer Van Quickenborne, in een debat is het wel de bedoeling dat we luisteren naar elkaar. Zonet heb ik een heel betoog gehouden waarin ik zei dat een vergelijking op z'n De Croos mogelijk is. Een lockdownsituatie vergelijken met vandaag, kan inderdaad. Ik geef u dan wel het antwoord van mijn collega Björn Anseeuw mee: kijk naar alle andere landen in Europa, want die hebben het allemaal beter gedaan. Frankrijk heeft het bijvoorbeeld beter gedaan. Dat wordt door onder andere professor Stijn Baert geduid met cijfers en feiten. De regeringen van alle andere landen doen het beter dan uw regering.

Vergeef het mij, maar ik vind het geen juiste vergelijking. Ik begrijp uw vergelijking wel, omdat uw regering toen van start is gegaan. Dat is een valabel argument. Factueel vind ik de vergelijking niet juist, omdat u een zeer bijzondere economische situatie vergelijkt met de huidige situatie. Veel correcter is het om het meest actuele cijfer te nemen, dat van het tweede kwartaal van 2023, zoals we in de commissie hebben gedaan. Dat brengt ons in de statistiek op 71,4. Dat vergelijken wij met hetzelfde kwartaal in 2019 omdat een vergelijking met andere kwartalen oneerlijk zou zijn. Op dat vlak wil ik correct zijn. Ik

stel vast dat het toen 71 was. Het is van 71 naar 71,4 gegaan, dat is 0,4 erbij. Die statistieken zijn gewoon publiek beschikbaar. U vindt dat niet plezant, u wil graag een crisissituatie vergelijken met nu en doen alsof u de wereld hebt veranderd, maar de realiteit heeft haar rechten. Zelfs dan nog doen alle andere landen in Europa het gemiddeld beter dan uw regering. Ook uit de communicatie van meerdere arbeidsmarktexperts kunt u dat afleiden.

Ik vind het wel goed dat Open Vld daarop reageert. Het vorige debat, tijdens de State of the Union, ging over belastingen. Dat hebt u toen verloren, mijnheer de premier. U hebt toen moeten inzien dat er toch redelijk veel belastingen bij gekomen zijn, wat u wat nerveus maakte in dat debat. Ik vind het goed dat u als liberaal nerveus was over belastingen. De laatste strohalm is nu zo'n beetje de arbeidsmarkt, de stelling dat u veel jobs hebt gecreëerd, maar ook dat resultaat is doorprikbaar, want dat kan gewoon nagekeken worden in alle rapporten van arbeidsmarktexperts.

02.38 Vincent Van Quickenborne (Open Vld): Mijnheer Loones, ik stel voor dat wij discussiëren op basis van de cijfers. Check de website van Eurostat. U moet niet spreken over twee maanden geleden, het is vandaag 19 december. Voor het derde kwartaal van 2023 bedraagt de tewerkstellingsgraad in ons land 72,2 %, niet 71,4 %. Bij het beginpunt van de regering, in het vierde kwartaal van 2020, bedroeg die 69,9 %, maar dat was tijdens de coronacrisis. Laten wij even kijken naar de periode voor corona. In het eerste kwartaal van 2020 bedroeg de tewerkstellingsgraad 70,4 %. Er is dus wel degelijk een stijging met 1,8 procentpunt.

Daarnaast zijn er de tewerkstellingscijfers of de jobgroei. Ik weet dat dit u nerveus maakt, maar volgens de cijfers van de Nationale Bank van België zijn er extra 282.000 jobs, waarvan twee derde gecreëerd door de private markt. Daar kunt u niet omheen. Dat zijn de feiten en daar moet u zich aan houden.

02.39 Sander Loones (N-VA): Mijnheer Van Quickenborne, het debat is gevoerd. Ik kan de hele redenering met alle cijfers nog eens herhalen. Ik heb de cijfers van het tweede kwartaal van 2023 vergeleken met de cijfers van het tweede kwartaal van 2019. Zo komt men tot een evolutie van 0,4 % of 92.000 jobs erbij, geen 300.000 jobs.

Iets in mij zegt echter dat wij dit debat de komende maanden nog zullen voeren. Misschien zult u dan toch moeten toegeven dat u hierover weer iets te

veel slogans aan het verkopen bent en iets te weinig feiten.

02.40 Dieter Vanbesien (Ecolo-Groen): Mijnheer Loones, u lacht alle alarmbellen van de heer Algoet waar de heer Vandenbroucke over spreekt weg. U zegt dat Vlaanderen automatisch naar een begroting in evenwicht zal gaan in 2027. Ik citeer daarover een reactie van professor Herman Matthijs, iemand die u niet geheel onbekend is: "Hoe dat evenwicht er tegen 2027 moet komen, dat weet niemand. Dat begrijpt niemand." Heeft professor Matthijs ongelijk?

02.41 Joris Vandenbroucke (Vooruit): (...) over de N-VA, wanneer u iets zegt dat van geen kanten klopt, namelijk dat men in Vlaanderen automatisch naar een begrotingsevenwicht gaat. Dat staat niet in die nota van Algoet. Er staat dat er ofwel zwaar bespaard moet worden, ofwel dat er extra belastingen moeten worden geheven, aangezien uw begrotingstekort volgend jaar stijgt. Dat komt dan van de man die hier voortdurend vraagt wat we de volgende zes maanden nog gaan doen. De belangrijkste regeringspartij in Vlaanderen is dus van plan om niets meer te doen aan de dalende onderwijskwaliteit en de tekorten in de zorg en de kinderopvang. Het komt immers allemaal vanzelf goed. Ik stel vast dat de N-VA in slaap gesukkeld is voor haar eigen verantwoordelijkheid. Ik heb er geen andere woorden voor.

02.42 Sander Loones (N-VA): Mijnheer Vanbesien, professor Matthijs heeft ongelijk. Het spijt me verschrikkelijk, maar het is zo. Nu ja, het spijt me niet verschrikkelijk want het zijn de feiten. Bij ongewijzigd beleid zullen de beslissingen naar een begrotingsevenwicht op Vlaams niveau leiden. Voor de federale begroting is dat niet het geval. Er is nu inderdaad een tekort van 3,5 miljard euro, maar dat gaat naar een evenwicht. Op het federale niveau bedraagt het tekort 18 miljard euro, het vijfvoudige, en dat gaat bij ongewijzigd beleid naar 30 miljard euro, het tienvoudige. Dat is het resultaat van een regering die wel beslissingen neemt.

Mevrouw de voorzitter, ik ga nu verder met mijn uiteenzetting. Mijnheer de minister, u hebt een aantal beloftes gedaan die u niet bepaald hebt ingelost. Op het vlak van energie hebt u de laatste hefboom prijsgegeven, met de factuur voor de opslag van het kernafval. U had daarmee de hefboom in handen om kerncentrales open te houden, maar die hebt u wegegeven. Ik wil het nu hebben over het krantencontract. Hoeveel weken en maanden politieke onderhandelingen zijn daar wel niet in gekropen, terwijl het evident is dat dit

eenvoudigweg stopgezet moet worden? Stelt u zich voor dat we al die tijd zouden hebben gebruikt voor de bespreking van arbeidsmarkthervormingen en fiscale hervormingen. Dat zou misschien nuttiger geweest zijn.

Ik had een heleboel zaken willen zeggen over de fiscale hervorming, maar dat zal mij helaas niet meer lukken, mijnheer de minister. Het moet mij wel van het hart dat u een van de hoofdvogels hebt afgeschoten. U hebt naam, faam en carrière gemaakt met wat u niet hebt kunnen verwezenlijken. Dat is behoorlijk uniek in de Wetstraat. U hebt dat goed voorbereid. Het werk ligt klaar voor de volgende regering, maar het werd niet gerealiseerd. De intenties van deze regering, bijvoorbeeld het versterken van de lonen, werden niet gerealiseerd.

Ik ben het ook niet eens met het gevoerde beleid op het vlak van de financiering van de staatsschuld. We moeten het spaargeld van de mensen zeker versterken, maar met de staatsbon heeft men op een andere, onverantwoorde manier de staatsschuld willen financieren. Beeld u eens in dat we al die aandacht, al die energie hadden kunnen gebruiken om mensen mee te krijgen in een verhaal van versterking van de reële economie, van investeringen in ondernemingen in hun buurt, bijvoorbeeld. We hebben al vaak gepraat over een nieuwe wet-Cooreman-De Clercq. Beeld u in dat we dat hadden kunnen realiseren in plaats van een staatsbon die eigenlijk de facto niet meer is dan een andere vorm van financiering van blijvend oplopende schulden.

Mevrouw de staatssecretaris, ik zou het uiteraard kunnen hebben over de begroting, en dan specifiek over uw deel. U zegt dat u hebt gedaan wat aan Europa was beloofd. U zegt dat we in de richting van de Maastrichtnorm evolueren. U zegt dat u een inspanning hebt geleverd van 11 miljard. Die discussies hebben we al gehad in de commissie. Het is nogal gemakkelijk een belofte te houden die weinig ambitieus is. De lat op de grond leggen en dan trots zeggen dat je erover gaat, is gemakkelijk.

Hoe verloopt het normaal? Experts bepalen wat er moet gebeuren. In ons land is dat de Hoge Raad voor Financiën. Die raad heeft 3 scenario's uitgetekend. Uw regering heeft beslist om niet het meest ambitieuze, niet het middelste of het minst ambitieuze scenario te kiezen, maar wel om nog minder te doen dan het minst ambitieuze scenario. In de commissie heb ik het beeld gebruikt van de pony. Ik zat ooit op een pony, iemand had een balk op de grond gelegd en ik ben erover gestapt. Niemand zal naar mij kijken en zeggen dat ik een

grote jumpingkampioen ben. Ik ben gewoon over een balk gestapt. Uw ambitie ligt gewoon te laag. We weten dat allemaal en het wordt door elke expert ook bevestigd.

U zegt dat we in de richting van de Maastrichtnorm gaan. Europees hebt u een van de slechtste begrotingen, slechter dan Griekenland. De Europese Commissie zegt letterlijk dat België veroordeeld zal worden. In het rapport van het Rekenhof staat dat 80 % van de Europese aanbevelingen niet of onvoldoende worden uitgevoerd. Als we de optelling maken voor het tekort komen we aan fenomenale bedragen die uw regering heeft gedraaid. We weten uiteraard waar het knelt: er wordt te weinig beleid gevoerd. We hebben het debat gevoerd over uw zogezegde inspanning van 11 miljard euro. Volgens mevrouw De Block ging het zelfs om een besparing van 11 miljard. Die bewering is ondertussen doorprikt, ze klopt niet. Ook uw inspanning is niet juist.

Ik wil de redenering uiteengezet in de commissie met de collega's delen.

In het begin van de legislatuur werden voorspellingen gemaakt over hoe het tekort in 2024 eruit zou zien. Vandaag zijn we daar. We zullen eens kijken hoe we het gedaan hebben. De eerste echte vivaldibegroting, met het debat met mevrouw De Bleeker, was de begroting in mei 2021. In december was er ook een begrotingsdebat, maar de regering was net gestart. Toen stond er in de begrotingscontrole een schatting voor 2024. Bij de start van uw regering werd gezegd dat het tekort in 2024 14 miljard euro zou bedragen. Vandaag is uw tekort 17,5 miljard euro. U doet het dus slechter dan toen werd gedacht.

U hebt in de commissie gezegd dat we geen absolute cijfers mogen vergelijken. Men moet dat vergelijken met de percentages van het bbp. Toen werd gedacht dat we in 2024 een begrotingstekort van 2,7 % zouden hebben. Dat staat in de documenten van de begrotingscontrole van 2021 op de bladzijden 39 en 40. Het is 2,9 % geworden. Uw begroting vandaag is slechter dan werd ingeschat toen uw regering is gestart. Dat toont gewoon aan dat er veel te weinig is gebeurd. U hebt ministers gehad die gewoon niet hebben bestuurd.

02.43 Dieter Vanbesien (Ecolo-Groen): Mijnheer Loones, u bent uw speech begonnen met te zeggen dat er crisissen zijn geweest in deze legislatuur. Daar kunnen wij niets aan doen. Dat zou u ons dus ook niet aanrekenen. Dat wij meer kosten hebben gemaakt, is normaal.

Tussen het moment van de voorspelling en vandaag was er een oorlog in Oekraïne, een energiecrisis, een koopkrachtcrisis en een enorme inflatie. Ik denk dat u toch kunt erkennen dat dit elementen zijn die een impact hebben op de voorspelling van toen.

U zegt in het begin dat u ons daarvoor respijt geeft, dat u ons dat niet kan aanrekenen, maar nu doet u het toch. Dat is niet erg consequent.

02.44 Sander Loones (N-VA): Ik doe het omdat de staatssecretaris het doet. Zij vergelijkt in de commissie cijfers van toen met cijfers van nu. Ik doe hetzelfde.

Ik heb er geen problemen mee om het niet te doen, voor alle duidelijkheid, het drama vandaag is groot genoeg. Het tekort bedraagt vandaag 18 miljard euro en gaat automatisch naar 33 miljard euro. Ik heb met die cijfers genoeg. Ik heb met de analyse van de Europese Commissie genoeg. Die analyse stelt dat België in de slechtste groep zit van alle landen in de Europese Unie, waar ook die crisissen hebben plaatsgevonden. Er was niet alleen een coronacrisis in ons land. Overal was dat het geval.

Ik reageer gewoon heel kort, omdat mijn spreektijd helaas wordt ingekort. Ik reageer op een redenering die door de staatssecretaris is opgebouwd in de commissie en die ik heb gedubbelcheckt. Ik ben nagegaan wat de echte eerste begroting van de regering was en wat daarin stond, om ze te vergelijken met de cijfers van vandaag. Ik zie daarin een ongemakkelijk verhaal.

Indien u echter liever hebt dat wij dat niet doen, dan doen wij dat niet, maar dan moet de regering dat ook niet doen. Het is mij om het even, maar u kan mij niet kwalijk nemen dat wij een aantal punten controleren en daarop reageren.

Mevrouw de voorzitter, collega's van de meerderheid, u had allerlei zaken moeten doen, maar dat hebt u niet gedaan, namelijk op het vlak van de arbeidsmarkt, pensioenen, fiscaliteit en begroting. Een aantal zaken hebt u wel gedaan of ten minste gedaan alsof. U hebt de inkomsten overschat en de uitgaven onderschat. Dat is gebleken in de commissie voor Financiën en Begroting.

Het punt dat ik wil maken, is dat het tekort niet 18 miljard euro of 17,5 miljard euro is. Het tekort is veel groter, maar dat laat u niet zien. Wij weten dat het tekort vandaag veel groter is, maar u bent daarover niet eerlijk. Dat blijkt uit alle discussies.

Wat hebben wij geleerd uit de commissievergaderingen? Het Rekenhof stelt dat de meeruitgaven en de minderuitgaven elkaar niet uitvlakken. In uw begroting zijn er risico's, voor een bedrag van ongeveer 2 miljard euro.

Er is de financiering van het Europees Herstelfonds voor een bedrag van een paar honderd miljoen euro, die wij waarschijnlijk kunnen verliezen. Dat zal een impact hebben op de begroting van 2024. Er is het hele debat rond Euroclear, waaruit blijkt dat wij misschien 1 miljard euro incalculeren die wij nog niet mogen meerekenen. Er zijn de uitgaven die wij nu al toezeggen, hoewel wij niet zeker zijn dat de financiering daarvoor er is. Er is ook de minimumbelasting, waarvan het Rekenhof heeft aangegeven dat er een risico van 650 miljoen euro is.

Over de vennootschapsbelasting stelt het Rekenhof dat 2023 al een ambitieus jaar was qua inkomsten. U doet nu alsof daaruit nog eens 15 % extra zal komen. De Europese Commissie gelooft dat niet. Dat is de reden waarom zij opmerkt dat het tekort groter is dan u doet uitschijnen.

Het Belfiusdividend voor een bedrag van 180 miljoen euro is geld voor 2025 dat u een begroting te vroeg opneemt. Ook op het vlak van fraude en accijnzen zit er heel wat lucht in uw begroting. U doet alsof u een aantal zaken doet.

Op het vlak van uitgaven zijn heel wat uitgaven nog niet ingecalculeerd in uw begroting, terwijl we weten dat die eraan komen. We zullen wellicht meer moeten betalen aan de Europese begroting, we zullen meer moeten betalen voor Defensie, de evenwichtsdotatie zal verder stijgen, ook inzake Oekraïne komen er mogelijk uitgaven aan die niet gefinancierd zijn. Dat vind ik gewoonweg niet juist.

U hebt, ten eerste, een regering die niet regeert, ook al zou ze dat moeten doen. Ten tweede, alle technische debatten leren ons dat de cijfers van uw regering niet juist genoeg in elkaar zitten. Er zal meer geld uitgegeven moeten worden en u doet alsof er inkomsten komen, terwijl we weten dat die onzeker zijn.

Het bewustzijn over het gegeven dat hier een risicovolle begroting voorligt, zou moeten doordringen. Deze begroting heeft niet alleen een impact op 2024, maar ook later.

Mijnheer de premier, ik heb onvoldoende spreektijd om mijn volledig voorbereide redevoering te houden, maar ik wil toch oproepen om alstublieft

tot inzicht te komen. Uw methode heeft gefaald. In het begin van uw regeerperiode hebt u allerlei cadeaus gegeven aan de PS, waardoor de PS niet meer wilde hervormen. U hebt gedacht dat u het slechte regeerakkoord en cours de route wel kon rechtekken met akkoorden, maar dat is niet gelukt. U dacht dat u met deze regering één team vormde en dat het allemaal wel ging goedkomen, maar we hebben hier nooit één team gezien. U hebt gedacht dat u vooral moest communiceren, maar de feiten bewijzen dat de resultaten niet volgen.

Herpak u, mijnheer de premier. U hebt nog zes maanden. U hebt beloofd te zullen regeren tot de laatste minuut, tot de laatste seconde. De Europese Commissie kondigt aan dat ze uw regering zal veroordelen, maar u hebt nog zes maanden om dat risico in te perken, om eindelijk te doen waarvoor u betaald wordt, om te regeren. Mijn oproep aan u is net dát: alstublieft, regeer.

02.45 Dieter Vanbesien (Ecolo-Groen): Beste collega's, in tegenstelling tot de heer Loones krijg ik maar vijf minuten, omdat ik met collega Vanden Burre het podium deel om licht te laten schijnen over deze begroting. Het is een dossier waarmee we twee maanden bezig zijn geweest. U begrijpt dat ik me zal moeten beperken tot enkele grote lijnen en niet in detail zal kunnen treden over individuele maatregelen, tenzij u daar uiteraard zelf naar vraagt.

De mensen verwachten terecht van de politiek dat die plannen maakt voor de langere termijn en dat de politiek niet enkel bezig is met de waan van de dag. Dat is precies wat er is gebeurd met deze begrotingsopmaak. In april heeft ons land het stabiliteitsprogramma ingediend bij Europa. Dat is een meerjarenplan met engagementen voor de begroting van de komende jaren. Daarin staat een stappenplan om tegen 2026 het tekort van onze gezamenlijke overheid terug te brengen tot onder de grens van 3 % die door Europa gevraagd wordt.

Volgens dat stappenplan moest de federale overheid haar tekort voor 2024 terugbrengen tot 3 %. Dat betekende een extra inspanning voor het laatste conclaaf, boven op wat reeds beslist was, van 1,2 miljard. Nu bleek bij de voorspellingen dat die 1,2 miljard niet nodig was, dat het met minder ook kon. Toch heeft deze regering beslist om die inspanning van 1,2 miljard te doen en op die manier een voorsprong te nemen op de meerjarenplanning en de engagementen die ze genomen had. Dat siert deze regering.

Het feit dat het gezamenlijke streefcijfer niet

gehaald wordt, ligt dus in 2024 volledig aan de deelstaten. Ik reken dan ook op de staatssecretaris van Begroting om in samenwerking met de ministers van de deelstaten te werken aan een plan om opnieuw op het juiste spoor te komen.

Gelukkig blijft onze economie ondertussen standhouden, beter dan in onze buurlanden. Bij ons is er geen sprake van recessie. Bij ons blijft de economie groeien, dat werd gisteren nog bevestigd door de Nationale Bank. Men heeft ons altijd gezegd dat wij als exportland heel afhankelijk zijn van de Duitse economie. Als het in Duitsland slecht gaat, dan gaat het bij ons ook slecht. Wel, blijkbaar gaat dat toch niet zo snel. In Duitsland gaat men richting een tweede recessie in iets meer dan een jaar tijd, terwijl onze economie blijft groeien.

Een belangrijke reden daarvoor is de automatische loonindexering. Die zorgt ervoor dat de binnenlandse consumptie op peil blijft. Vorig jaar waren er doemdenkers die dachten aan en waarschuwden voor een loon-prijsspiraal door de hoge inflatie en de stijgende lonen. Vandaag blijkt dat die loon-prijsspiraal er niet gekomen is en dat bij ons de inflatie ondertussen ook lager ligt dan het Europese gemiddelde, dat onze economie goed standhoudt en dat er in ons land geen sociale onrust is omwille van de lonen. In verschillende buurlanden is er sociale onrust en zijn erstakingen en acties. In ons land is dat veel beperkter, omdat wij stabilisatoren hebben die zorgen voor evenwichten. Als ik zou moeten kiezen, ik zou spontaan in dit land komen wonen.

Collega's, 2024 wordt een jaar met twee verkiezingsmomenten, juni en oktober. Het risico bestaat dat dit ons land maandenlang zal verlammen, waardoor belangrijke beslissingen niet worden genomen. Ik roep nu al op tot verantwoordelijkheidszin. De heer Loones had het over jaren van lopende zaken. Ik roep op om dat niet te doen. We moeten dat vermijden, want we merken dat een regering in volle bevoegdheid, ook al is ze samengesteld uit zeven verschillende partijen, beslissingen neemt die helpen om de begroting onder controle te houden, die helpen om de engagementen uit het stabiliteitsprogramma te behalen, maar die er ook voor zorgen dat mensen die het moeilijk hebben niet achterblijven en geholpen worden. Zonder regering kunnen die bijsturingen niet gebeuren, zonder regering dreigen we af te wijken van onze engagementen en riskeren we echt in het vizier van Europa terecht te komen. Ik roep hierbij dus elke partij op om na de verkiezingen snel bereid te zijn om over de eigen schaduw heen te stappen en een oprechte poging te wagen om de verschillen te overstijgen.

en een regering te vormen. Er is meer wat ons bindt dan we soms zouden denken.

Collega's, mijn vijf minuten zijn bijna om. Ik ben blij dat deze regering erin geslaagd is om in het laatste jaar van de legislatuur alsnog beslissingen te nemen over forse begrotingsinspanningen. Onze fractie zal deze begroting dan ook goedkeuren.

02.46 Sander Loones (N-VA): Collega Vanbesien, ik hou van een oproep tot verantwoordelijkheid. Wat ik echter niet begrijp is dat u de volgende regering daartoe oproept. Vindt u het niet een beetje bijzonder dat u vandaag een regering hebt met 20 ministers en 800 kabinetsmedewerkers? Zou die regering dan niet vandaag haar verantwoordelijkheid moeten nemen? We weten ook dat we veroordeeld zullen worden door de Europese Commissie. Zou uw regering dan niet vandaag moeten bijschakelen? Waarom gebeurt dat niet?

02.47 Dieter Vanbesien (Ecolo-Groen): U hebt misschien niet helemaal geluisterd, want ik heb gezegd dat ik blij ben dat deze regering inspanningen geleverd heeft. Deze regering heeft meer gedaan voor de begroting en is verder gegaan dan wat beloofd was in het stabiliteitspact. Ik heb dus gezegd dat deze regering wel die inspanningen heeft gedaan.

Het is wel een feit dat er vanaf volgend jaar sowieso een nieuwe regering komt, hopelijk in een goede samenstelling. Die regering zal ook beslissingen moeten nemen. Als we in lopende zaken blijven, zullen de inspanningen en de engagementen die aangegaan werden in dat stabiliteitspact niet gerealiseerd worden.

We hadden daarnet ook het debat waaruit bleek dat de begroting, niet in België, maar ook niet in Vlaanderen, vanzelf zal saneren. Een nieuwe regering komt er volgend jaar sowieso, Sander. Deze regering zal niet met volle bevoegdheid verder kunnen werken.

02.48 Sander Loones (N-VA): Voor alle duidelijkheid, in Vlaanderen zal ze wel vanzelf in orde komen.

Collega Vanbesien, bent u nu echt tevreden met dit palmares? Vindt u nu echt dat de regering voldoende gedaan heeft? Vindt u nu echt dat we genoeg moeten nemen met die analyse van de Europese Commissie? Ze zijn in onze commissie geweest en ze hebben gezegd wat we nog zouden moeten doen. Ze hebben gevraagd waarom we dat niet deden. De analyse van de Nationale Bank wijst

er ook op dat de staatsschuld verder zal stijgen. Vindt u nu echt dat wij de luxe hebben om zes maanden weg te gooien? Hebben wij de luxe om zes maanden weg te gooien? Als dat het geval is, waarom houden we dan vandaag geen verkiezingen? Als u toch niets zult doen de komende zes maanden, laat ons dan vandaag verkiezingen houden. Dan kunnen we tenminste sneller beginnen aan een regering die wel verantwoordelijkheid zal tonen. Waarom wilt u in godsnaam die lijdensweg nog rekken als u toch zegt dat u niets zult doen?

Voor alle duidelijkheid, u doet al een jaar niets! Het is zelfs al meer dan een jaar. Wat is er al gebeurd? We hebben vier keer de aankondiging gehad dat er een arbeidsmarkthervorming zou komen, een paar keer dat de belastingen hervormd zouden worden en dat de pensioenen aangepakt zouden worden, maar de financiering wordt nog meer onzeker. Vindt u echt dat wij de luxe hebben om zes maanden weg te gooien, boven op de tijd die al weggegooid is?

02.49 Dieter Vanbesien (Ecolo-Groen): Mijnheer Loones, ik vind dat u hier eigenlijk kleinerende taal gebruikt. U hebt dat nogal eens gedaan in de plenaire vergadering. U zegt dat het eenvoudig is, dat een oppositie oppositie voert en een regering regeert. U vraagt dan waarom de regering niet regeert. U zegt dat kleinerend. Deze regering regeert wel. U zegt dat we de komende zes maanden niets zullen doen. Wie zegt dat? Er zal hier nog heel veel gebeuren en ik hoop dat u aanwezig zult zijn om te zien wat er allemaal gebeurt. Ik ben het niet eens met uw analyse.

02.50 Sander Loones (N-VA): Ik verwelkom het enthousiasme. Mijnheer Vanbesien, u zegt dat er nog extra maatregelen zullen worden genomen boven op de desastreuze begroting, die duidelijk niet goed genoeg is. U zegt dat er de komende zes maanden nog van alles zal gebeuren. We zullen zien wat er nog extra zal komen. U hebt twee vicepremiers. Ik kijk uit naar die arbeidshervorming, die pensioenhervorming en die fiscale hervorming die er toch nog zullen komen. Dat is immers het ambitieniveau dat u hier uitspreekt. Dat is ook de enige manier waarop die cijfers nog wat rechtgetrokken zouden kunnen worden.

Ook ik herinner mij uw betoog hier in de plenaire vergadering. Op dat moment was de vraag of u de laatste believer in Vivaldi was of niet. Ook op dat moment verwees u eigenlijk al naar de volgende regering, maar ik begrijp dat uw ambitieniveau veranderd is en dat u verwacht dat de regering

vandaag aan tafel gaat en extra akkoorden sluit, omdat het vandaag zeer duidelijk niet genoeg is.

02.51 Dieter Vanbesien (Ecolo-Groen): U moet mij geen woorden in de mond leggen. Ik heb niet gezegd welke projecten er nog zullen komen, maar ik ben er zeker van dat er in de komende zes maanden nog projecten zullen komen.

02.52 Sofie Merckx (PVDA-PTB): Mijnheer Vanbesien, ik dacht dat u het in uw vijf minuten misschien ook zou hebben over het thema eerlijke belastingen. Ik heb in de aanloop naar de verkiezingen nog eens gekeken naar het programma van Groen voor de vorige verkiezingen. Groen gaf aan de belastingen op arbeid te willen verlagen. Vandaag betaalt de gewone werkende mens zich echter nog steeds blauw. Er mocht een vermogensbelasting komen, maar die is er natuurlijk niet. De groenen wilden ook minder fiscale niches in België. De meerwaarde op aandelen wordt in België niet belast, waardoor men 4 miljard euro misloopt. Door de vrijstelling van bedrijfsvoorheffing loopt men 4,3 miljard euro mis, waarvan 80 % naar de grote bedrijven gaat. De belasting op dividenden is er in theorie, maar 52 miljard daarvan wordt niet belast. Op die manier komen we gemakkelijk aan 15 miljard euro door drie fiscale niches. Bent u daar fier op?

02.53 Dieter Vanbesien (Ecolo-Groen): Mevrouw Merckx, u bent de miljardairstaks nog vergeten, waarmee er nog eens 12 miljard kan bijkomen. U zegt dat het altijd meer kan en moet zijn. Persoonlijk vind ik ook dat het wat meer mag zijn op bepaalde vlakken. We hebben echter een effectentaks ingevoerd die wel standhoudt en die elk jaar 500 miljoen euro oplevert. Wij hebben een overwinstbelasting ingevoerd voor de energiebedrijven om overwinsten af te romen. We hebben nu ook een minimumbelasting voor multinationals ingevoerd, waardoor we meer bijdragen van die bedrijven zullen ontvangen. We hebben dus effectief wel stappen gezet in de richting van een eerlijkere fiscaliteit en van een grotere bijdrage door de sterke schouders. Kan het nog beter? Absoluut! Is dit al goed? Ook absoluut!

02.54 Sofie Merckx (PVDA-PTB): Het moet niet meer zijn, mijnheer Vanbesien, het moet ook eerlijk zijn. Vandaag is het echter niet eerlijk. U weet ook wel dat een miljardair nul euro aan effectentaks betaalt. Het fiscaal observatorium zegt zelf dat die minimumbelasting van 15 % uiteindelijk maar op 4 % zou uitkomen. Een gewone onderneming betaalt 25 % belasting en de multinationals blijven eronderuit schuiven.

De overwinsttaks was inderdaad een goed idee. Graaiflatie is zelfs woord van het jaar geworden, las ik vanmorgen. Daar komt het op neer. Daarmee hadden we verder kunnen gaan, maar de vivaldiregering heeft besloten om daar na enkele maanden al mee te stoppen. Dat is spijtig.

02.55 Greet Daems (PVDA-PTB): Mijnheer Vanbesien, ik hoor hier vooral een goednieuwsshow, maar ik wil toch inzoomen op het spoor, een belangrijke werf voor de Groenen. Dat spoor verkeert in een diepe crisis. Ik ga ervan uit dat u dit niet zult ontkennen.

Ik ben zelf al 20 jaar pendelaar, waarvan de laatste 4 jaar naar Brussel, inclusief een overstap. Ik kan u verzekeren dat de vertragingen de laatste tijd niet meer normaal zijn. Het is dit jaar zelfs het recordjaar van de afgeschafte treinen. De ticketprijzen blijven stijgen. Dat is verschrikkelijk voor de reizigers, maar ook voor de werknemers van de NMBS. Zij hebben geen boodschap aan die goednieuwsshow.

U spreekt over forse begrotingsinspanningen, maar ik vraag mij dan af waar die miljardeninvesteringen voor het spoor zijn in deze legislatuur? De pijnlijke realiteit is dat het structurele budget voor het spoor deze legislatuur alleen maar gedaald is, als we rekening houden met de inflatie. Waar er wel geld voor is, zijn de miljarden euro's extra voor wapens en Defensie. Daar is blijkbaar wel geld voor. Dat krijgen de Groenen toch niet uitgelegd?

02.56 Dieter Vanbesien (Ecolo-Groen): Mevrouw Merckx, ik weet niet of ik u Madame Soleil moet noemen. U zegt dat de minimumbelasting voor multinationals weliswaar 15 % is, maar dat ze maar 4 % zullen betalen. Ik vind het sterk dat u dat al weet. U zegt ook dat een miljardair de effectentaks op zijn effectenrekeningen niet betaalt. Wel, voor het stuk dat hij op zijn effectenrekening heeft staan, zal hij die wel betalen. Het gaat trouwens om effectenrekeningen vanaf 1 miljoen euro. Ik hoop dat we het erover eens zijn dat we daarmee de gewone man niet raken.

Mevrouw Daems, het spoor is typisch een infrastructuur die investeringen vraagt en typisch aan investeringen is dat men ze vandaag moet doen en dat ze pas later renderen. Wat we vandaag zien, is dus de erfenis van de vorige investeringen. De volgende regeringen zullen het resultaat zien van de budgetten die deze regering in de spoorwegen investeert.

We kunnen niet van vandaag op morgen treinen vervangen of wegnemen. Het zijn plannen die in die investering moeten worden uitgerold.

02.57 Theo Francken (N-VA): Mijnheer Vanbesien, een van de groene trofeeën de afgelopen jaren was de vliegtaks. U verklaart dat we voor een modal shift moeten zorgen zodat de burgers niet meer het vliegtuig nemen, maar de trein.

Vorige week hebben we evenwel allemaal de studie van een aantal kranten gelezen, waarbij is aangetoond dat de treintickets voor internationale verbindingen torenhoog blijven. Het vliegtuig is nog altijd veel goedkoper en veel sneller.

Ik heb gelezen dat de groene fractie bij de begrotingsonderhandelingen heeft gezegd dat het bedrag van 50 miljoen euro veel te weinig is, en 200 miljoen euro heeft gevraagd. Is dat juist? Uw vraag is duidelijk niet ingewilligd. Wat is uw oplossing om voor die modal shift te zorgen? Wilt u gewoon meer belastingen op vliegverkeer? De Vlaams-Brabander mag over zes maanden weten wat uw standpunt is.

02.58 Dieter Vanbesien (Ecolo-Groen): Mijnheer Francken, de oplossing voor minder vliegverkeer en de modal shift is niet de inschepingstaks. Die taksen zijn noodoplossingen om beide vervoersmiddelen wat meer gelijk te trekken. De btw en accijnzen voor treinverkeer en voor vliegverkeer verschillen immers van elkaar. Op kerosine wordt nog altijd 0 % accijns betaald. Er wordt ook geen btw op vliegtickets betaald.

Uw fractie gebruikt vaak de term level playing field, dus soortgelijke sectoren zouden met dezelfde voor- en nadelen op de markt moeten kunnen opereren. Vandaag is dat in het vliegwezen nog niet zo. Wij willen in de toekomst – dat moet echter op Europees niveau worden geregeld, want een vliegtuig vliegt niet binnen België – een eerlijke bijdrage op de brandstof en de tickets, net zoals dat bij de andere sectoren gebeurt, om zo de concurrentie eerlijker te maken.

02.59 Theo Francken (N-VA): Mijnheer Vanbesien, ik heb hierover al een aantal keer gedebatteerd, ook in de commissie. Mijn uitgangspunt was altijd dat de invoering van een zo kleine taks op vliegtuigtickets geen enkele doelmatigheid heeft. Er is ook duidelijk geen shift. Een taks – het is een nieuwe belasting – moet ook doelmatig zijn. Als die dat niet is, verhoogt men die om ervoor te zorgen dat er effectief een gedragswijziging komt, ofwel stopt men ermee. U

behoudt die taks nu echter. Die inkomsten zijn gegarandeerd voor de Belgische Staat. Dat is een nieuwe belasting – zij bestond niet – van 40 à 50 miljoen euro. Er is echter geen enkel effect op het terrein. De oplossing van de groenen is nog meer taksen. U wilt de mensen nog meer laten betalen voor vliegtuigtickets. Dat is alleszins niet onze oplossing.

02.60 Dieter Vanbesien (Ecolo-Groen): Mijnheer Francken, vindt u het dan eerlijk dat er op kerosine geen accijnzen en op vliegtuigtickets geen btw worden geheven? Vindt u het eerlijk dat er andere regels gelden voor het vliegverkeer dan voor de andere vervoersmodaliteiten?

02.61 Theo Francken (N-VA): Bij de invoering van die nieuwe, platte belastingverhoging zonder enig effect hebben wij altijd gezegd dat dat Europees moet worden aangepakt, niet zuiver Belgisch. U zegt dat het Europees moet worden aangepakt, maar ondertussen hebt u het op Belgisch niveau wel al ingevoerd. Dat was mijn kritiek. U hebt die belasting gewoon ingevoerd als een soort groene trofee. Men ziet nu dat dat geen enkel effect heeft, dat men helemaal niet sneller of goedkoper in Wenen is met de trein dan met het vliegtuig en dat men concurrentieel eigenlijk helemaal nergens staat.

In oktober zei u dat de taks verviervoudigd moest worden, omdat er geen effect was. U hebt dat niet binnengehaald. Ik neem aan dat de liberalen hebben gezegd dat zij dat niet wilden. Ik begrijp dat, want dat moet Europees worden geregeld. Op zich begrijp ik het standpunt van de liberalen, die dat Europees, en niet op het Belgische niveau, willen regelen.

Jullie blijven bij het standpunt dat het Europees moet worden geregeld, maar ondertussen wilt u wel de belastingen op vliegtuigtickets flink verhogen. Dat is jullie oplossing: altijd maar belastingen, op verschillende niveaus. Altijd meer belastingen, meer belastingen. Dat is niet onze oplossing.

De treinen krijgen miljarden aan subsidies. Miljarden! De vliegtuigen krijgen die totaal niet. Alleen in Wallonië krijgen de luchthavens gigantische subsidies. Een level playing field, daar moeten wij het over hebben. Stop met die Waalse subsidies aan de Waalse luchthavens en geef Zaventem een eerlijke kans.

02.62 Wouter Vermeersch (VB): Mijnheer Vanbesien, het is mij opgevallen dat u het, in uw overzicht van nieuwe belastingen, bij de

overwinstbelastingen niet had over de bankentaks. Daar hebt u het wijselijk niet over gehad. U weet natuurlijk dat die bankentaks ervoor zorgt dat het rendement niet bij de kleine spaarder terechtkomt, maar dat het uiteindelijk in de staatskas belandt.

U bent daar ook heel kritisch over. U hebt eind september naar aanleiding van het initiatief van de staatsbon, waarvan u weet dat die de afleiding was, een mondelinge vraag ingediend. U kwam tot de conclusie dat de staatsbon niet het verhoopte resultaat heeft gehad, wat de evolutie van de spaarrentes betreft.

Dat is ook onze vaststelling. U hebt in dit Parlement een voorstel ingediend om de minimumrente op te voeren. Mijn vraag is dus heel duidelijk. Wat zult u nu doen voor de kleine spaarder? In de afgelopen maanden is er helemaal niets gebeurd vanuit de regering, of veel te weinig. Het rendement is onvoldoende gestegen. Zult u uw voorstel tot verhoging van de minimumrente na maanden eindelijk ter stemming leggen in dit Parlement?

02.63 Dieter Vanbesien (Ecolo-Groen): U haalt twee verschillende dingen aan, namelijk de bankentaks en de rente op het spaargeld.

Ik zal beginnen met de rente op het spaargeld. Wij zijn daar al bijna een jaar over bezig. U bent ook heel actief in die discussie. Tijdens dat jaar hebben wij verschillende mogelijke oplossingen op tafel gelegd en mogelijke ideeën uitgewerkt en bediscussieerd. Tot op heden hebben wij daar geen consensus over. Ik weet dat de N-VA ook vraagt er zo vlug mogelijk over te stemmen. Dan kan zij het wegstemmen en dan kan zij er nog eens goed mee lachen.

Neen, ik ben iemand die zoekt naar oplossingen die een draagvlak hebben. Voorlopig is er voor het opleggen van een verhoogde minimumrente onvoldoende draagvlak. Wij laten dat voorstel liggen, want misschien groeit dat draagvlak nog.

Ondertussen komen wij ook met andere ideeën. Wij hebben nu een nieuw wetsvoorstel ingediend om de getrouwheidspremie te integreren bij de basisrente, om op die manier meer duidelijkheid en transparantie te creëren en om het spaargeld elke dag dat het er staat, te laten renderen.

Mijnheer Vermeersch, wat doet u? U discussieert al een heel jaar mee daarover, maar ik heb van u nog geen enkel initiatief gezien. Ik heb nog geen enkel idee gehoord. Ik heb nog geen enkel voorstel op tafel gezien. Ik heb nog niets gezien, behalve veel geroep naar ons.

Dan is er de bankentaks. Het is juist dat de bankentaks in deze begroting verhoogd is. Eigenlijk is de bankentaks progressief geworden. Ik ben voorstander van progressieve taksen. De sterkste schouders dragen meer bij dan de zwakkere schouders. Met deze belasting zijn het de grootbanken die meer zullen bijdragen. Het bedrag dat ze zullen betalen, moet hen er niet van weerhouden om de rente op te trekken, want de winsten die zij maken, zijn meer dan groot genoeg om dat te absorberen.

02.64 Wouter Vermeersch (VB): Mijnheer Vanbesien, u hebt geen voorstel van ons gezien omdat de minister van Financiën binnen het uur die minimumrente kan optrekken. Hij kan dat eenvoudigweg per koninklijk besluit doen. Daarvoor heeft hij zelfs het Parlement niet nodig.

Wij zijn heel duidelijk. Er is een meerderheid in dit Parlement om de minimumrente op te trekken. Er is een meerderheid in dit Parlement voor uw voorstel. Als de minister niet doet wat hij moet doen, dan moet het Parlement zijn verantwoordelijkheid nemen. Daarom nodig ik u uit: leg uw voorstel voor ter stemming en u zult zien dat er een meerderheid is in dit Parlement. En als de minister het niet doet binnen het uur, dan kunnen wij binnen een paar dagen hier gewoon een stemming houden in het Parlement en de minimumrente zelf opvoeren.

De reden waarom ik die vraag stel, is omdat ik vaststel dat uw partij veel woorden heeft, veel verkondigt in de media, maar als puntje bij paaltje komt, als u daden moet stellen, als u een voorstel ter stemming moet voorleggen in het Parlement, dat niet doet. U hebt de woorden, maar het ontbreekt u aan de daden. Dat is onze kritiek.

02.65 Wouter Beke (cd&v): Collega Vanbesien, ik wil even tussenbeide komen op twee elementen van het debat die daarnet aan bod kwamen.

Ten eerste, wat u gerepliceerd hebt op het voorstel van de Partij van de Arbeid over de vermogensbelasting, is volgens mij zeer juist. De vermogensbelastingen in ons land zijn sinds 1990 verdubbeld. De impliciete vermogensbelasting in ons land is de tweede grootste van heel Europa, na Frankrijk. Het voorstel inzake vermogensbelasting van de Partij van de Arbeid hebben we in de commissie voor Financiën besproken en geanalyseerd. Het Federaal Planbureau heeft er zijn licht op laten schijnen en heeft heel wat bedenkingen geformuleerd. Daarstraks, toen het functioneren van de instellingen aan bod kwam,

werd geklaagd over de administratiekosten. Welnu, het Federaal Planbureau noemt de administratiekosten bij het PVDA-voorstel over de vermogensbelasting gigantisch.

Ten tweede, wat zal die vermogensbelasting opleveren? Ergens tussen 5 miljard en 40 miljard euro. Begin op basis daarvan in godsnaam eens een begroting te maken!

Ten derde, het is opletten voor fiscale migratie. Landen als Frankrijk en Noorwegen hebben onlangs een vermogensbelasting ingevoerd. Het uiteindelijke doel zijn opbrengsten, want de vermogensbelasting moet geld in het laatje brengen om andere dingen te kunnen financieren. Die landen moesten echter vaststellen dat de opbrengsten lager waren in plaats van hoger. Door de invoering van een vermogensbelasting schiet men dus in eigen voet.

Er werden twaalf legistieke opmerkingen geformuleerd, maar de Partij van de Arbeid heeft daarop tot nog toe nul antwoorden gegeven. Zo doen we toch niet aan politiek? Wij bedrijven politiek op basis van serieuze voorstellen. We bespreken die, we bekijken welke de mogelijke opbrengsten zijn en dan kan een opportuniteitsbeoordeling volgen. Dat kan niet op basis van holle slogans.

De **voorzitter**: Mijnheer Beke, wat is uw vraag?

02.66 Wouter Beke (cd&v): Onze partij is absoluut voorstander van rechtvaardige belastingen. Dat staat ook in de fiscale hervorming.

Ik hoor de heer Francken net zeggen dat hij voorstander is van de inschepingstaks, de vliegtaks, of zo heb ik het althans begrepen. De inschepingstaks die onze regering ingevoerd heeft, is door minister Van Peteghem gebruikt om lasten te verlagen op (...)

De **voorzitter**: Mijnheer Beke, uw spreektijd is opgebruikt.

02.67 Dieter Vanbesien (Ecolo-Groen): Mijnheer Beke, als u mij vraagt of ik het daarmee eens ben, dan antwoord ik ja.

02.68 Marco Van Hees (PVDA-PTB): Monsieur Vanbesien, vous n'avez pas parlé de la taxe des millionnaires du PTB, mais on vous a interpellé sur la question. Cela fait des années que nous répondons à ces inepties et à ces arguments que l'on a utilisés contre l'impôt de solidarité sur la fortune en France. Selon ceux-ci, il y aurait des

délocalisations massives, etc., et cela rapporterait peu. Tout cela est faux. Cela a été démontré dans des rapports parlementaires du Sénat français. C'est minime. Seul 1 % des redevables ont fui la France, et 99 % sont restés. Donc tout cela est faux.

S'agissant de la taxe sur les comptes-titres, vous dites à ma collègue: "Je ne sais pas pourquoi cela ne taxerait pas les milliardaires." M. le premier ministre a aussi fait un regard étonné à ce propos, et moins Mme Bertrand. Tout simplement, c'est la réponse du ministre des Finances à une question parlementaire. Il a donné la ventilation des redevables et dans la case milliardaires, il y a zéro redevable.

Pour votre information, monsieur le premier ministre, il y a zéro milliardaire qui paie la taxe sur les comptes-titres, tout simplement parce que les milliardaires ne détiennent pas leur patrimoine sous la forme de comptes-titres.

02.69 Sofie Merckx (PVDA-PTB): Ik wil een kleine aanvulling geven op het idee dat hier wordt geopperd dat in België de vermogens al belast zijn. Dat zegt de heer Beke nu en dat wordt soms ook door anderen aangehaald. Welk vermogen wordt belast in ons land? Als je een huis aankoopt, dan word je belast. Dan moet je langs de kassa passeren. In een land waar 70 % van de mensen huiseigenaar is, is dat effectief een probleem. Als je erft, word je daar ook op belast. De echt grote vermogens worden in ons land echter niet belast.

02.70 Dieter Vanbesien (Ecolo-Groen): Dat was een opmerking, geen vraag.

02.71 Bert Wollants (N-VA): Mijnheer Vanbesien, nu ik de indruk heb dat u het met zowat iedereen eens bent, kom ik met een andere kwestie, namelijk de energiekwestie. We weten dat er op dat vlak toch een aantal uitdagingen zijn. Een eerste element is dat we het hier in het Parlement bijna allemaal eens waren dat de meerkosten op onze elektriciteitsfactuur moesten dalen. Sinds het begin van Vivaldi zijn die echter met 18 % gestegen. Bent u van plan om in die laatste zes maanden, waarin u nog allerlei wetsvoorstellen zult ontfouwen, daar iets aan te doen?

We hebben ook allemaal de eerste minister gehoord. Hij is er voorstander van dat we onze nucleaire capaciteit verdrievoudigen. Dat lijkt mij een zeer goed plan. Wat vindt u daarvan? U bent het toch met iedereen zo vaak eens.

02.72 Dieter Vanbesien (Ecolo-Groen): Ik ben het

niet met iedereen eens. Ik ben het met u eens dat de energiekosten moeten dalen. Ik heb deze week nog gelezen dat de energieprijzen op het laagste peil staan sinds meer dan twee jaar in Vlaanderen. Jammer genoeg doen de distributiekosten van Fluvius dat voor een stuk teniet. Die zouden in 2024 stijgen. Misschien kan u eens met uw minister bekijken of daar niks aan kan worden gedaan. Voor de rest zal ik ook in de komende zes maanden nog blijven pleiten om zoveel mogelijk energiebronnen van de goedkoopste energie bij te installeren, omdat het dan in het geheel goedkoper zal worden.

Van de plannen van de premier heb ik nog geen teksten gezien, dus daar kan ik niet over oordelen.

02.73 Bert Wollants (N-VA): Ik begrijp dat u de plannen van de premier nog moet bestuderen. U zou ook onze plannen eens kunnen bestuderen. Er zitten absoluut goede elementen in waar de ecologische vleugel van uw partij een meerwaarde in kan vinden.

Als ik het over de federale meerkosten heb, dan gaat het wel degelijk over deze die door de federale overheid extra worden gevraagd aan de energiegebruiker. We kunnen wel allemaal afhangen van de wereldmarkt op het vlak van energiekosten, maar over de zaken die u de burgers vraagt te betalen boven op hun elektriciteitsfactuur beslist u natuurlijk helemaal zelf. Daarvoor hoeft u niet te investeren in allerlei energiebronnen. U kunt morgen beslissen om de accijnzen opnieuw te laten dalen naar het vroegere niveau, zodanig dat de burgers niet meer betalen en u in regel bent met datgene wat in dit Parlement is afgesproken.

02.74 Dieter Vanbesien (Ecolo-Groen): We hebben de btw al verlaagd van 21 % naar 6 %. We hebben dat gedeeltelijk gecompenseerd met accijnzen. U weet toch ook welke problemen we twee jaar geleden gehad hebben? De energieprijzen zijn toen zo explosief gestegen dat we er geen enkele controle meer over hadden. Via de btw is er ook geen enkele controle, want die gaat over alles en iedereen. Door die btw permanent te verlagen en daar een compensatiemechanisme aan te koppelen rond accijnzen, kan men ervoor zorgen dat men de pieken aftopt. Als er opnieuw zoiets gebeurt, kan men ervoor zorgen dat men de impact voor de mensen kleiner maakt. Bovendien kan men dan ook een onderscheid maken tussen mensen die nood hebben aan een basispakket energie en mensen die energie gebruiken in overconsumptie. Ik sta dan ook voor 100 % achter die hervorming.

02.75 Theo Francken (N-VA): Mijnheer Vanbesien, ik wil nog een ander punt kort met u bespreken. U zegt: "Het is hier zo fantastisch. Ik zou spontaan in ons land komen wonen." De voorbije jaren zijn er onder Vivaldi heel veel mensen in ons land komen wonen, door u waarschijnlijk iets meer gewenst dan door andere mensen in dit Parlement. Mevrouw de Moor heeft een heel zware taak. Zij moet proberen die mensen opvang te geven. Dat is niet gemakkelijk. Ik heb dat zelf ook een aantal jaren geprobeerd en ik weet dat dit toch enige energie vergt.

Mevrouw de Moor heeft vorig jaar een instructie ingevoerd waarbij alleenstaande mannen niet meer zouden worden ingeschreven in de opvang omdat er geen plaats is. Uw partij heeft toen furieus gereageerd en gezegd dat dit een extreemrechts voorstel was. Mijnheer Gilkinet heeft gezegd dat het *no pasarán* was. Mijn vraag aan u is of u die instructie nog steunt. Die is immers nog steeds van toepassing.

02.76 Barbara Pas (VB): Mijnheer Vanbesien, u hebt het opvallend niet gehad over een belangrijk thema waarvan de mensen wakker liggen en waar ik heel benieuwd ben of u het over een aantal zaken eens bent met staatssecretaris de Moor. U hebt uw ambitie voor de komende zes maanden uitgesproken en mij hoop gegeven dat er misschien toch nog iets deftigs zal gebeuren.

Ik heb twee concrete vragen voor u. Tijdens de bespreking van het wetsontwerp aanklampend terugkeerbeleid en tijdens de bespreking van de beleidsnota gaf staatssecretaris de Moor in antwoord op mijn vragen toe dat haar wetsontwerp niet voldoende is, dat er nog een aantal zaken moest gebeuren en dat ze een aantal zaken op de regeringstafel had gelegd, namelijk de woonstbetredingen en het koppelen van de terugkeer aan ontwikkelingssamenwerking, economische dossiers en visumbeleid. Zult u die zaken, waarvan zij zegt dat ze nodig zijn en dat ze op de regeringstafel liggen, steunen aan de regeringstafel? Mogen wij daarvan de komende zes maanden nog iets verwachten?

02.77 Dieter Vanbesien (Ecolo-Groen): Mijnheer Francken, steun ik de instructie van staatssecretaris de Moor? Nee, ik steun die niet. Die is bij mijn weten trouwens vernietigd en is dus onbestaande. Ze wordt ook niet uitgevoerd, want er worden alleenstaande mannen opgevangen. Die instructie is dus zonder voorwerp.

Mevrouw Pas, steun ik voorstellen rond woonstbetreding en een koppeling met

ontwikkelingssamenwerking? Ik volg het dossier niet en bekijk het dus met iets meer afstand. Ik weet niet hoe ver men staat in de regeringsbesprekingen, maar als u mij de vraag stelt, antwoord ik dat ik geen van beide steun. Is dat duidelijk?

02.78 Theo Francken (N-VA): Mijnheer Vanbesien, ik vind dat heel straf. U zegt dat u die instructie niet steunt, want ze is eigenlijk onbestaande. Die instructie bestaat nog altijd, die is niet ingetrokken.

Premier, bestaat de instructie van mevrouw de Moor volgens dewelke alleenstaande mannen niet prioritair opvang krijgen nog steeds? Als er zich 's morgens bij Fedasil aan het Klein Kasteeltje 100 personen aanmelden en er 60 plaatsen zijn, krijgen vrouwen en kinderen dan eerst een plaats en moeten de mannen wachten? Soms duurt het maanden vooraleer zij een opvangplaats krijgen. Die instructie bestaat nog altijd. U zegt dat die niet bestaat.

Premier, bestaat die instructie nog, ja of nee? Wordt die nog toegepast? Dat is een cruciaal punt, want toen ik staatssecretaris was, heeft Groen mij daar gedurende maanden op aangevallen. Het was inhumaan, onmenselijk, onwettig. De instructie bestaat nog altijd. U zegt dat u die niet steunt, mijnheer Vanbesien. Premier, bestaat de instructie nog, ja of nee? Ik zou daar graag duidelijkheid over krijgen. Het is een heel belangrijk punt.

02.79 Eerste minister Alexander De Croo: Mevrouw de voorzitter, mijnheer Francken, u begint te roepen. Ik heb niet goed begrepen waarom u zich opeens zo druk maakt.

Het beleid van mevrouw de Moor is er om te zorgen dat er voldoende plaats is. Dat is inderdaad niet evident. Ons land wordt met de problematiek geconfronteerd. Andere landen worden ermee geconfronteerd. Het beleid is er om te zorgen dat er voldoende plaats is. Als er voldoende plaats is, kan ervoor worden gezorgd dat iedereen de plaats krijgt die hij of zij moet krijgen.

Dat is ons beleid, namelijk ervoor zorgen dat iedereen samenwerkt en niet tegenwerkt, zoals sommigen hier in het Parlement doen. Wij willen ervoor zorgen dat iedereen samenwerkt, om ervoor te zorgen dat er plaats is en dat iedereen de opvang kan krijgen die hij of zij moet krijgen.

Dat is ons beleid. Dat is het beleid in de praktijk.

02.80 Theo Francken (N-VA): Mijnheer de eerste minister, ik zal het heel rustig vertellen. Ik wou zeker niet beginnen te roepen. Ik ben heel rustig. Wat u echter opmerkt, slaat helemaal nergens op.

U stelt dat het beleid erin bestaat dat de regering probeert iedereen opvang te geven. Dat zou er nog aan moeten ontbreken. Dat is uw internationale plicht. U bent er al achtduizend keer voor veroordeeld, omdat dat niet is gelukt. Dat is ongezien in de geschiedenis van het Belgische asielbeleid. Dat is dus punt een. U probeert dat, maar het mislukt elke dag. U wordt elke dag dertig à veertig keer veroordeeld.

Ten tweede, er zijn heel wat mensen die geen opvang krijgen. Mijn vraag is de volgende. Wat is het beleid van uw regering? U weet toch dat er elke dag mensen zijn die geen opvang krijgen? U weet dat toch? Mijnheer de minister, wat is dus het beleid ter zake?

Mevrouw de Moor verklaart dat zij een instructie heeft gemaakt voor Fedasil die heel duidelijk bepaalt dat gezinnen met kinderen worden opgevangen en dat alleenstaande mannen niet worden opgevangen. Als er bedden vrij zijn, gebeurt dat uiteraard wel, maar anders niet. Daardoor moeten meer dan drieduizend mensen al maandenlang op straat slapen. Zij hebben geen opvang en moeten zelf voor hun opvang zorgen.

Groen hoorde ik bij monde van mevrouw Platteau en andere leden in de commissie aangeven dat de partij fundamenteel tegen de instructie is, omdat ze onmenselijk en incorrect is. Dat is toch een regeringszaak? Een regeringspartij, de grootste regeringspartij, geeft aan dat ze tegen de instructie is. Dat is toch een heel belangrijk pijnpunt, naar ik aanneem. Asiel is immers een heel gevoelig thema in onze samenleving.

Mevrouw Platteau, u geeft nu aan dat u die instructie namens uw fractie niet steunt. De eerste minister praat niet over de instructie. Ik wil dus graag het volgende weten. Mijnheer de eerste minister, u stelt dat de instructie niet meer bestaat. Ze is onbestaande. Mijnheer de eerste minister, voor de mensen die geen opvang krijgen, vraag ik u het volgende. Bestaat de instructie nog, ja of neen? Graag kreeg ik daarover duidelijkheid. Ik zal niet roepen. Ik ben heel rustig. Ik wil het echter graag weten. De mensen hebben het recht om dat te weten.

02.81 Barbara Pas (VB): De eerste minister antwoordt niet.

De **voorzitter**: De eerste minister heeft al een antwoord gegeven.

02.82 Barbara Pas (VB): De eerste minister zegt dat mevrouw de staatssecretaris er alles aan doet om voor opvang te zorgen. Dat klopt, ze is chronisch op zoek naar opvangplaatsen. Ze heeft alle lokale besturen, waarvan driekwart van de burgemeesters heeft aangegeven dat het genoeg is geweest, de jeugdcentra, de kerkfabrieken tot de ziekenhuizen toe aangeschreven. Ze heeft daar heel hard haar best gedaan. Het probleem is echter niet dat er te weinig opvangplaatsen zijn, maar wel te veel asielzoekers. Als men de instroom wil beperken, wat perfect mogelijk is binnen de Europese klijtlijnen – kijk maar naar Zweden –, maar wat deze regering halsstarrig weigert te doen, dan moet men een geloofwaardig terugkeerbeleid voeren. Wanneer de staatssecretaris zegt dat er daarvoor woonstbetredingen nodig zijn en er daarvoor een aantal zaken aan de terugnamebereidheid gekoppeld moeten worden, zoals ontwikkelingssamenwerking, dan geef ik haar volmondig gelijk.

Collega Vanbesien, u was daarin erg duidelijk. U hebt het standpunt van Ecolo-Groen en PS in de hele legislatuur verkondigd, namelijk de weigering dit te doen. Wanneer de Moor zegt dit op de regeringstafel te zullen leggen, kan ik niet anders dan vaststellen dat er daarvan alweer niets in huis zal komen en dat dit een zoethoudertje is voor de komende zes maanden, om de schijn te wekken dat ze haar best doet en dat ze ermee bezig is.

In plaats van op een Europese muur te botsen, zoals ze altijd zelf verklaart, bent u een onderdeel van de Belgische muur waar ze op botst om er concreet iets aan te doen.

02.83 Dieter Vanbesien (Ecolo-Groen): Dat was een conclusie. Ik zal mijn antwoord niet herhalen.

De **voorzitter**: We zullen niet drie keer dezelfde vraag stellen. U hebt een andere vraag, mijnheer Francken?

02.84 Theo Francken (N-VA): Ik stel vast dat op een cruciaal punt, namelijk de instructie over het al dan niet geven van asielopvang in de vorm van bed, bad en brood in wintertijd – kerst is in aantocht – aan duizenden mannen, de eerste minister weigert duidelijkheid te verschaffen. Zijn grootste partij zegt dat die niet meer bestaat en geeft aan daartegen te zijn en hij weigert duidelijkheid te verschaffen. Ik vind dat stuitend. Er zijn elke dag veroordelingen. Ze zijn op het kabinet van de Moor beslag komen leggen op de inboedel en u weigert

hier duidelijkheid te scheppen over asiel en migratie, een thema dat erg veel Vlamingen bezighoudt. Mijnheer de premier, bestaat de instructie nog? Ja of nee?

De **voorzitter**: Mijnheer Francken, het is al de derde keer dat die vraag wordt gesteld.

02.85 Peter De Roover (N-VA): Mevrouw de voorzitter, we hebben daarstraks een discussie gehad over getallen, T1 en T2. Het is een kwestie van welk ogenblik men kiest. Dat is een politiek debat en dat zal vandaag zeker nog gevoerd worden. Heel soms is politiek evenwel eenvoudig en binair. Het antwoord is dan namelijk ja of neen.

Mijnheer de eerste minister, u zit daar toch wat vervuild mee. Toen u het woord vroeg, dacht ik dat we het antwoord zouden krijgen. Het antwoord op die binaire vraag is ofwel "ja, de instructie bestaat nog", en dan heeft de heer Vanbesien ongelijk, ofwel "neen, ze bestaat niet meer", en dan is er nieuws. Antwoord dus gewoon op die eenvoudige binaire vraag! Als u die vraag niet beantwoordt, betekent dit dat de regering in een zeer gênante situatie verkeert. Anders zou u immers zeker antwoorden.

02.86 Servais Verherstraeten (cd&v): De collega's stellen hier natuurlijk een vraag waarop ze het antwoord al kennen. Dat antwoord heeft de bevoegde staatssecretaris gegeven na het arrest van de Raad van State. Ik onderschrijf de woorden van de premier, namelijk dat het de ambitie van deze regering is om aan haar internationale verplichtingen te voldoen. Daarom hebben we ook het winterplan goedgekeurd en zoeken we hartstochtelijk naar opvangplaatsen. Daarbij krijgen we soms ook steun van andere regeringen. Zo voorzag de Vlaamse minister van Jeugd extra plaatsen in jeugdvoorzieningen die nu leegstaan en waar asielzoekers tijdelijk worden gehuisvest.

Een arrest van de Raad van State creëert natuurlijk geen extra opvangplaatsen. Na dat arrest heeft de staatssecretaris verklaard dat haar beleid niet wijzigt. Ook de ambitie wijzigt niet, namelijk om iedereen te huisvesten wanneer dat kan. Wanneer dat niet kan, gaat de prioriteit naar gezinnen met kinderen. Dat lijkt ons logisch.

De **voorzitter**: We zullen geen vijfde vraag over hetzelfde thema aanvaarden.

02.87 Egbert Lachaert (Open Vld): Collega's, op zich vind ik het een zeer interessant debat, maar ik had uit de regeling der werkzaamheden begrepen dat wij nu de tussenkomst zouden horen van de

Ecolo-Groen-fractie en dat het de bedoeling was dat wij onze vragen tot collega Vanbesien richtten. Straks zijn er thematische debatten over asiel en migratie, waarvoor de bevoegde staatssecretaris hier aanwezig zal zijn.

Voor de rest meen ik dat wat u zegt al een voorafname is op collega Verherstraeten. Er liggen op dit moment vier ontwerpen in de Kamer over het terugkeerbeleid en over hoe wij deze winter de instroom moeten beheren en beheersen. Die ontwerpen zijn nu in behandeling in de commissie voor Binnenlandse Zaken. Dat is een thematisch debat. Daar kan wie nog wakker is vannacht gerust verder op doorgaan. Dat deze regering voorrang heeft willen geven aan gezinnen met kinderen weten wij. Dat er op bepaalde momenten een moeilijke beslissing genomen is, die niet gemakkelijk was voor iedereen, is ook een feit. Nu zal men dit oplossen naargelang de juridische omstandigheden die er zijn.

Eerlijk gezegd, ik meen dat de staatssecretaris vannacht nog komt. De regeling van de werkzaamheden zegt echter dat wij nu collega Vanbesien bevragen over zijn betoog en dat wij later in het debat op dit thema kunnen doorgaan.

02.88 Peter De Roover (N-VA): Mijnheer Lachaert, ik heb daarbij toch een aantal opmerkingen. Ten eerste, u had het net over wie nog wakker zal zijn. Ik hoop dat wij dit debat niet verschuiven naar een ogenblik waarop niemand meer wakker is. Iedereen is nu nog wakker, het is er echt het ogenblik voor. Wij blijven wakker.

Ten tweede, wij hebben wel degelijk vragen gesteld over wat de heer Vanbesien gezegd heeft. Hij heeft namelijk gezegd dat de instructie niet meer bestaat. Hij heeft eerst gezegd dat hij het er niet mee eens is, dat hij tegen het regeerbeleid is. Daarna heeft hij gezegd dat het regeerbeleid gewijzigd is.

Dan is het nogal relevant dat de eerste minister daarin tussenkomt. De woordvoerders zeggen geregeld dat we hen niet over van alles en nog wat kunnen bevragen. Daarom vragen wij dat de regering aanwezig is en dat die te gepasten tijde tussenkomt.

Collega Verherstraeten, dank daarvoor, heeft op de binaire vraag wel een antwoord gegeven: ja, de instructie bestaat nog. Het is toch wel ongelooflijk dat er over een dergelijke binaire vraag niet eens duidelijkheid komt van deze regering. Ik krijg hier nu allerlei antwoorden: zwemmend, zwalpend, enzovoort. Dit geeft toch aan welk zootje het beleid

op het vlak van asiel en migratie is en welke verdeeldheid het in de regering teweegbrengt. Het gevolg is dat iemand hier voorstelt om het debat te verschuiven naar een ogenblik waarop men niet meer oplet, dat wij een eerste minister hebben die niet antwoordt op een binaire vraag en dat twee van zijn coalitiegenoten het omgekeerde zeggen.

Ik denk dat dit onderdeel zeer tekenend is voor de vivaldiregering.

02.89 Ahmed Laaouej (PS): Madame la présidente, la discussion est très intéressante mais quel est le rapport avec le point à l'ordre du jour? On parle du budget. Il y aura les discussions thématiques tout à l'heure. Quel est le rapport avec le budget?

02.90 Sander Loones (N-VA): Mijnheer Vanbesien, er gaat 1 miljard euro naar asielopvang. Ik heb daarover een duidelijke budgettaire vraag. Vindt u niet dat het uitgeven van zulke bedragen juridisch goed moet zijn geregeld? Wij stellen vast dat er een beleid werd gevoerd, dat vernietigd is door de Raad van State, maar waarvan de fractieleider van de bevoegde staatssecretaris zegt dat dat beleid nog altijd wordt voortgezet. Wilt u deel uitmaken van een regering die het beleid op zo'n manier nog altijd verder vormgeeft?

Mijnheer de eerste minister, de fractieleider van de bevoegde staatssecretaris zegt dat het beleid van uw regering is om alleenstaande mannen niet in te schrijven. Is dat het beleid van...

De fractieleider van cd&v zegt dat het beleid niet is gewijzigd. Er was een instructie waarin stond dat dat niet zou gebeuren. Die instructie is vernietigd door de Raad van State, maar dat creëert geen plaatsen en dus is het beleid van de staatssecretaris niet gewijzigd, zei de fractieleider. Het gaat zelfs niet over het feit dat dat niet in de instructie staat, maar over welk beleid de regering voert (...)

02.91 Barbara Pas (VB): Mevrouw de voorzitter, ik heb mij niet gemoeid toen het daarnet een halfuur over de Vlaamse begroting ging. Ik stel nu een pertinente vraag aan collega Vanbesien om te weten of Groen akkoord gaat met de zaken die de staatssecretaris zegt op de regeringstafel te leggen. Ik hoef het niet te pikken dat collega's Laaouej en Lachaert zeggen dat dat niet tot het debat zou behoren, maar aan bod moet komen in de thematische ronde.

Ik ken de mening van staatssecretaris de Moor,

collega Lachaert. Er is een wetsontwerp in behandeling over de terugkeer, geen vier. U weet dat de focus ligt op de vrijwillige terugkeer. Er zit zelfs een verbod in op gesloten units voor gezinnen. Uw fractie heeft, bij monde van collega Vandenput, zelf gezegd dat dat niet voldoende is en dat er nog zaken moeten komen. Als zij dan zaken voorstelt aan de regering, mag ik aan de heer Vanbesien vragen of zijn fractie dat steunt. Daarvoor dient het debat. Zijn antwoord was duidelijk. U moet op die maatregelen ook niet rekenen.

02.92 Egbert Lachaert (Open Vld): Collega Pas, ik heb er geen probleem mee dat u het woord neemt tijdens de uiteenzetting van collega Vanbesien, voor zover het gaat over de uiteenzetting van de heer Vanbesien. U hebt lang gewacht, u bent geduldig geweest, maar u moet ook toegeven dat op een bepaald moment een debat ontstaan is tussen andere mensen, langs deze kant van het halfrond, dat losstond van de collega op het spreekgestoelte. Dat was mijn opmerking. Mijn opmerking ging niet over u. In het fundamentele debat over de begroting kunt u inderdaad, naar aanleiding van de uiteenzetting, ook de Ecolo-Groen-fractie vragen naar haar standpunt daaromtrent.

Collega's, ik heb de indruk dat sommigen onder u Oost-Indisch doof willen blijven of echt niet willen luisteren naar wat hier nu eigenlijk gezegd wordt. Staatssecretaris de Moor heeft op een bepaald moment een instructie gemaakt om ervoor te zorgen dat vooral gezinnen met kinderen opvang zouden vinden, gezien de beperkte plaatsen die er zijn. Op een bepaald moment zijn alleenstaanden daardoor uit de boot gevallen. Men heeft dan juridische procedures aangespannen en die instructie is nu geschorst. Ze wordt niet toegepast, vanwege juridische redenen.

Ik zie eerlijk gezegd niet in wat er nu verschillend is in hetgeen de partijen in de meerderheid daarover zeggen. Die wordt vandaag niet toegepast, omdat het juridisch gewoon niet kan.

Het probleem is daarmee totaal niet opgelost. In heel West-Europa is er een verhoogde instroom van asielzoekers. Het gebeurt zeker niet alleen in ons land. Het gebeurt in verschillende landen. Het is nu gemakkelijk om te zeggen dat in de begroting zoveel geld is voorzien of dat een aantal ontwerpen anders moet. U reikt echter ook geen oplossingen aan hoe wij er deze winter voor moeten zorgen dat procedures snel behandeld worden, dat mensen sneller uit de detentiecentra gaan, zodat wij effectief deze winter voor opvang kunnen zorgen,

zodat mensen niet op straat moeten slapen. Ik heb van u daarvoor nog geen enkel alternatief of oplossing gehoord.

Deze regering probeert om deze winter voor oplossingen te zorgen. Dat gaat ons wat kosten, maar de vier ontwerpen, en u weet dat heel goed, collega Pas, gaan over verschillende thema's met betrekking tot instroom en uitstroom in de asielwetgeving. Ze moeten ervoor zorgen dat wij het systeem kunnen managen en dat de uitstroom vlot verloopt. U weet dat daar veel goede zaken in staan, waarvan u moet kunnen aanvaarden dat ze een verbetering aan het stelsel zijn.

02.93 Wouter De Vriendt (Ecolo-Groen): Mevrouw de voorzitter, als drie personen uit dezelfde fractie tussenbeide moeten komen op hetzelfde thema om dezelfde vragen te stellen en die telkens herformuleren, dan weet men dat ze hun punt niet kunnen maken. Hun punt hier is een constante zoektocht naar een tegenspraak binnen de meerderheid, hoewel die tegenspraak er eigenlijk niet is. Ik zal dus nu hetzelfde doen als wat zij doen, namelijk mijn collega's van de meerderheid parafraseren.

De instructie is geschorst. Het beleid van deze regering is om constant nieuwe opvangplaatsen te zoeken om mensen op te vangen. Uiteraard hebben gezinnen en kinderen prioriteit. Als er extra plaatsen zijn voor alleenstaande mannen, dan worden ook zij opgevangen. Dat is het beleid sinds maanden. Dat is ook de communicatie die verschillende mensen van de meerderheid al hebben gedaan.

Mevrouw de voorzitter, ik zou u willen vragen om dit pingpongspel te stoppen. Er is geen enkele tegenspraak, dus laat ons verder gaan met het debat.

La **présidente**: Je clos ici le débat sur ce thème. Il y aura un débat thématique.

La parole est à M. Vanden Burre

02.94 Gilles Vanden Burre (Ecolo-Groen): Chers collègues, j'utiliserai les quelques minutes restant imparties à mon groupe. Une fois n'est vraiment pas coutume, je commencerai en citant quelques éléments de la conférence de presse de la Banque nationale de Belgique d'hier pour montrer l'état macro-économique du pays, puisque je vois que de nombreux collègues se sont exprimés en s'appuyant sur une série de chiffres macro-économiques, c'est intéressant.

La première chose concerne la croissance économique. Vous savez que, pour nous écologistes, la croissance économique est un paramètre parmi bien d'autres pour pouvoir analyser l'état d'un pays et d'une population. Pour la Banque nationale, cela reste – j'ai envie de dire malheureusement – l'alpha et l'oméga de leur analyse. Ils disent qu'elle "a bien résisté dans notre pays" et que "cela portera la croissance annuelle autour des 1,5 %". C'est "mieux que nos pays voisins, les Pays-Bas, l'Allemagne ou la France", cela pour relativiser certaines choses entendues au début de cet après-midi. La Banque nationale table d'ailleurs sur des valeurs similaires pour les années à venir.

Le deuxième point que je voulais mettre en avant, c'est qu'elle souligne à quel point la consommation des ménages, donc leur pouvoir d'achat "a particulièrement bien résisté pendant la crise". Pourquoi? Grâce à l'indexation automatique des salaires. "Cette mesure protectrice du pouvoir de vivre de nos concitoyens" qui a "réussi à les protéger" est remise en cause par de nombreux partis dans cet hémicycle. Les écologistes n'en font évidemment pas partie, nous tenons très fort à cette mesure de protection. Or, dans les semaines et les mois de campagne électorale à venir, certains la remettront en cause. Je veux montrer à quel point ses effets sont positifs pour la population.

Autre point important, les investissements des entreprises ont continué à être très forts au niveau belge, et en particulier "les investissements en termes de transition durable et de numérisation". Je voulais évidemment surtout insister sur la transition durable et donc climatique.

Je regrette une chose. J'adresse un petit message à la Banque nationale, en profitant de mon passage ici: n'hésitez pas, la prochaine fois, dans vos conférences de presse, à parler du climat et des indicateurs CO₂ et climatiques et de leur impact sur le bien-être de l'ensemble de la population. C'est un message que je fais passer chaque fois en commission des Finances. Aujourd'hui, je profite de la séance plénière.

La **présidente**: Monsieur Vanden Burre, j'en profite pour passer la parole à M. Van Hees qui vous adresse une question.

02.95 **Marco Van Hees** (PVDA-PTB): Monsieur Vanden Burre, justement, vous apostrophiez la Banque nationale via cette tribune, mais moi, je voudrais vous apostropher vous. Où en sont les efforts de la Belgique en matière

d'objectifs climat pour 2050? Confirmez-vous que nous sommes à la moitié de ce qu'il faudrait? On réduit de 1,3 % par an alors qu'il faudrait réduire de 2,5 % par an. Nous sommes donc totalement à côté de la plaque en matière d'objectifs. On n'est qu'à la moitié et on sait que même l'objectif de 2050 est déjà problématique. On est vraiment à côté de la plaque! Ne faites-vous pas la même analyse? Êtes-vous optimiste?

02.96 **Gilles Vanden Burre** (Ecolo-Groen): Je parle des mesures climatiques un peu plus tard dans mon intervention, mais je peux y venir maintenant. Je regrette qu'il n'y ait pas d'analyse climatique dans le rapport de la BNB. Mais j'espère que vous le regrettez aussi. Je ne sais pas si vous êtes passé du côté de la BNB. Ce serait un *scoop* en soi, cet après-midi, je dois le dire!

Effectivement, je vais revenir sur une série de mesures vertes dans le budget dont on parle aujourd'hui. Premièrement, la sortie progressive des subsides aux énergies fossiles représente un effort supplémentaire de 25 millions sur le diesel professionnel. On a baissé à 6 % la TVA sur les pompes à chaleur. On a développé davantage le projet de *deal* énergétique, et l'éolien *offshore* qui est fondamental dans la transition énergétique. Nous allons le multiplier par trois. Dans ce budget, certains montants sont actés par rapport à cet investissement, sans parler de l'investissement dans le rail dont on a déjà parlé. Ce sont pour nous des piliers d'une politique climatique. Comme je vous le dis à chaque débat budgétaire et à chaque fois que je me trouve ici – mais je le répète – on peut toujours faire mieux en matière de transition climatique et nous serons toujours là pour le faire. Mais dire que rien n'est fait dans ce budget n'est pas non plus exact. Voilà ma réponse, mais je comptais évidemment en parler dans la suite de mon intervention!

02.97 **Marco Van Hees** (PVDA-PTB): Monsieur Vanden Burre, puisque vous en venez au rail, vous me tendez une perche. Quand on regarde le budget depuis que ce gouvernement fonctionne, on voit que la dotation du fédéral pour le rail a augmenté de 11 %. Cependant, l'inflation a augmenté de 22 % sur la même période. Quant à la dotation fédérale pour le fonctionnement, le personnel, elle diminue en valeur absolue même sans tenir compte de l'inflation. Plutôt que de parler d'un financement du rail, ne faudrait-il pas parler d'un définancement du rail? En tant que navetteur quotidien, je vous assure que je sens ce désinvestissement dans le rail.

02.98 **Gilles Vanden Burre** (Ecolo-Groen):

Monsieur Van Hees, vous me posez chaque fois la question et j'apprécie votre intérêt pour la mobilité. Je ne vais pas dire le contraire. Je trouve cela vraiment intéressant, qu'il s'agisse de la mobilité au niveau fédéral, avec la SCNB, ou régional, avec les trains, trams et bus à Bruxelles, en Wallonie et en Flandre.

J'ai ici le graphique de l'ensemble des évolutions des investissements d'Infrabel et de la SNCB. Au début du graphique, on est en 2013. Au milieu, on est en 2022. En gros, tous les chiffres augmentent en termes de dotations Infrabel et SNCB. Au niveau de l'engagement du personnel que vous avez également évoqué, je prends l'année 2023: 1 746 personnes auront été engagées et 1 338 personnes auront quitté l'entreprise. Le solde est largement positif. En 2024, la SNCB et Infrabel rechercheront 1 330 personnes. Je lance un appel aux concitoyens qui nous écoutent, on ne sait jamais. N'hésitez pas à postuler à la SNCB ou à Infrabel pour un métier qui a du sens dans la mobilité douce et la lutte contre le dérèglement climatique!

Honnêtement, on peut toujours faire mieux en termes de climat et de mobilité mais nous attaquer, nous, alors que nous avons agi en profondeur... J'ai même envie de parler de basculement. Pour nous, écologistes, s'il y a un basculement à mettre en avant dans la politique fédérale depuis le début de la Vivaldi – puisque nous n'étions pas dans la majorité auparavant –, c'est l'un des plus grands basculements budgétaires, à savoir le refinancement en profondeur de la SNCB.

Il est vrai que cela prend du temps et que ce n'est pas en un an ou deux que l'on obtient des wagons neufs, qu'on atteint une ponctualité meilleure et plus acceptable pour les navetteurs aujourd'hui. Je suis d'accord. Mais, en termes d'investissements et d'efforts politiques, honnêtement, le réinvestissement par la Vivaldi dans la mobilité – la SNCB et Infrabel en particulier –, c'est du jamais vu depuis 15 ans!

02.99 Marco Van Hees (PVDA-PTB): Monsieur Vanden Burre, je ne vais pas polémiquer outre mesure, mais je constate que nous n'avons pas les mêmes chiffres. Moi, je me base sur les tableaux budgétaires, d'année en année, et je vois que la dotation augmente de 11 %, et l'inflation de 22 %. Donc, en chiffres absolus, elle augmente, mais, si vous la rapportez à l'évolution des prix, elle diminue! C'est comme pour le salaire réel. Vous êtes attaché à l'indexation des salaires, mais il faut aussi indexer la dotation aux chemins de fer.

02.100 Tomas Roggeman (N-VA): Mijnheer Vanden Burre, elk jaar opnieuw voeren we dit debat. Elk jaar opnieuw staat u daar op de Bühne met cijfers te zwaaien die moeten bewijzen dat u meer uitgeeft aan de spoorwegen. Inderdaad, deze regering geeft meer geld uit aan de spoorwegen, u bent daar zeer fier op, maar de vraag is wat u voor die meeruitgaven koopt.

Als we kijken naar de prestaties van de NMBS, dan moeten de reizigers en ikzelf ook zwaar teleurgesteld achterblijven. Het aantal vertragingen op het net was nog nooit zo hoog als vandaag. Het aantal afgeschafte treinen was nog nooit zo hoog als vandaag. Ik heb vandaag nog eens gekeken. Voor 2023 staat de teller al op meer dan 5.000 afgeschafte treinritten. Dat zijn meer dan 100 afgeschafte ritten per dag. Die cijfers zijn barslecht. In november kwam minder dan driekwart van alle treinen op tijd aan in het eindstation. Brussel rekenen we dan nog niet eens mee als doorvoerstation.

Inderdaad, u geeft zeer veel geld uit, maar de dienstverlening en de betrouwbaarheid van de dienstverlening boeren zeer zwaar achteruit. Ondertussen nemen de prijzen toe. Bovendien is ook het compensatiemechanisme voor de reizigers afgezwakt. Reizigers die met een opeenhoping van vertragingen en afgeschafte treinen op hun reistraject worden geconfronteerd, wordt het moeilijk gemaakt om een financiële compensatie te krijgen.

Mijn vraag aan u is zeer eenvoudig. Bent u daar blij mee? Is dit het spoorbeleid zoals Ecolo dat gewenst heeft?

02.101 Gilles Vanden Burre (Ecolo-Groen): Merci de reconnaître que nous investissons massivement dans le train, car il s'agit d'un des points de ce débat budgétaire. Et effectivement, il s'agissait pour nous d'une priorité fondamentale. Néanmoins, comme je le dis, ce n'est pas du jour au lendemain que l'on achète des nouveaux wagons ou que l'on peut procéder aux engagements nécessaires. Comme je le disais, l'année prochaine, ce sont 1 300 personnes qui devront être recrutées, c'est énorme!

Je m'en réjouis, bien évidemment, mais il faut quand même reconnaître que les effets directs sur la ponctualité, sur les connexions et sur la rapidité des services se font effectivement parfois attendre par rapport au moment de l'investissement. Voilà trois ans que nous avons recommencé à investir massivement. Auparavant, pendant dix ans, c'est une politique de désinvestissement qui a été

menée, une politique qui a entraîné une diminution des dotations. Aujourd'hui, ces dotations augmentent à nouveau, et oui, cela prend du temps d'acheter du nouveau matériel, de construire de nouvelles infrastructures ou de recruter du personnel. Je ne vous dirai pas que, du jour au lendemain, tout va changer, mais il va sans dire que si nous n'investissons pas, il ne se passera rien!

Je connais votre projet pour la SNCB: votre projet consiste à faire une SNCW, une SNCV et une SNCBB pour Bruxelles. C'est totalement ridicule et inefficace, et cela va coûter beaucoup plus cher au contribuable aux quatre coins du pays! Par ailleurs, lorsque vous étiez au pouvoir sous le précédent gouvernement, vous avez massivement diminué de 2 milliards d'euros l'investissement dans le rail. Vos recettes, je les connais, et nous les connaissons: c'est l'inverse de ce qu'il faut faire.

Effectivement, réinvestir constitue la première étape vers un meilleur rail et une meilleure mobilité pour nos concitoyens.

02.102 **Tomas Roggeman** (N-VA): Mijnheer Vanden Burre, zoals elk jaar hebt u het ook nu verkeerd voor. Het wordt bijna een klassieker.

Eerst en vooral, u verwijst naar ons spoorbeleid. Zeer graag zou ik de gelegenheid krijgen om de spoorvisie van N-VA in de praktijk uit te rollen. Spijtig genoeg hebben wij die gelegenheid nog niet gehad. In het 190-jarig bestaan van de spoorwegen in dit land, hebben de Vlaams-nationalisten nog nooit de gelegenheid gekregen om de bevoegde minister of om de CEO van het bedrijf te leveren.

Dat terzijde, ik wil u er graag op wijzen dat uw regering geen euro investeert in nieuw rollend materieel. De M7-treinen die we nu verwachten, zijn allemaal te danken aan bestellingen en miljardenuitgaven van de vorige regering. Ik vind het dus zeer raar dat u zich op de borst klopt terwijl u stelt dat u geïnvesteerd hebt, dat u nieuw materieel aangekocht hebt. Neen, u hebt geen nieuw materieel aangekocht en we wachten nog altijd op het materieel van de bestelling van de voorgaande regering. U hebt daar geen euro aan toegevoegd.

Als u vandaag meer investeert, dan is het in niet-productieve dienstverlening. U breidt de dienstverlening uit, u legt extra treinen in, enkel en alleen om extra treinen in te leggen. Daarmee is de dienstverlening voor de reiziger absoluut niet verbeterd, want voor meer geld komen minder

treinen op tijd aan en blijven meer reizigers teleurgesteld op het perron achter. We kunnen dus alleen maar concluderen dat uw groen spoorbeleid een totaal (...)

De **voorzitter**: Uw spreektijd is om.

02.103 **Catherine Fonck** (Les Engagés): Monsieur Vanden Burre, c'est bien de parler de réinvestir, mais c'est beaucoup mieux de le faire. Le moins que l'on puisse dire est que l'évolution des montants sous cette législature par rapport à celle du PIB ne traduit pas un réinvestissement. Les montants que vous avez prévus le sont pour les gouvernements suivants. Du reste, si vous aviez voulu le faire et que ce fût si facile, je ne peux pas imaginer un seul instant que vous ne l'auriez pas fait pendant que votre parti siégeait au gouvernement.

Ensuite, qui dit budget dit aussi réalité du terrain. Or il s'agit en l'occurrence de celle des navetteurs. Entre janvier et novembre 2023, 43 500 trains ont été supprimés. Rien que pour le mois de novembre, 6 200 trains ont été annulés, pulvérisant le précédent record. Triste record également sur le plan de la ponctualité des trains. Le nouveau plan de transport découle de vos choix et de vos décisions, qui entraînent un recul pour plusieurs lignes. Au surplus, que prévoyez-vous pour 2024? Une augmentation des tarifs SNCB de 5,9 % en février, le contrat de service envisageant même la possibilité d'une deuxième augmentation en cours d'année. Ce sont des faits, ce sont vos décisions, c'est la réalité présente de la politique de mobilité sous cette législature.

La **présidente**: Monsieur Vajda, vous voulez intervenir sur le même thème?

02.104 **Olivier Vajda** (Ecolo-Groen): Madame la présidente, je tiens à relever le même problème qu'avec l'intervenant précédent, c'est-à-dire qu'on essaie d'approfondir un débat thématique qui, me semble-t-il, ne doit pas l'être maintenant. C'est d'autant plus vrai que, ce matin, M. Roggeman a assisté, tout comme moi, à l'audition – qui a duré quatre heures – de Mme la CEO de la SNCB. Donc, nous avons eu tout le temps de pouvoir nous exprimer à ce sujet.

Madame Fonck, M. Arens était présent. Et je puis dire que, ce matin, il s'est félicité au moins une fois, sinon deux, des investissements et des contrats de service public conclus par le ministre. Dès lors, il ne faut pas tout mélanger. En ce qui concerne les investissements, que le PTB juge insuffisants – voire en baisse –, je réponds que c'est faux. En

tout cas, cette opinion ne tient pas compte des investissements extraordinaires pour un budget qui ont été engagés. Rien que pour Infrabel, cela se chiffre à plus de 11 milliards d'euros.

Le message ne vient pas de moi. Il vient du CEO d'Infrabel. C'est lui qui le dit. Lorsqu'on les interroge sur les difficultés qu'ils rencontrent, les CEO d'Infrabel et de la SNCB ne font que dire qu'on n'a jamais autant investi dans la SNCB et dans Infrabel que sous cette législature. Je tenais à apporter ces précisions qui font vraiment partie du débat thématique et pas du débat général du budget.

La **présidente**: Normalement, on interrompt pour une question, monsieur Vajda.

02.105 Gilles Vanden Burre (Ecolo-Groen): Tout a été dit.

02.106 Catherine Fonck (Les Engagés): Monsieur Vanden Burre, comme vous dites que tout a été dit, je me permets d'intervenir. C'est sympathique de nous expliquer ce qui a été dit ce matin lors de l'audition. Qu'ont dit et répété les patrons de la SNCB et Infrabel par rapport à l'évolution du budget entre 2023 et 2024? Soyons clairs, on est dans le budget 2024, sur ce volet-là, et on essaie de ne pas s'égarer. Ils ont dit que, rien que pour maintenir le niveau de service entre 2023 et 2024, il manque 1,4 milliard d'euros. Il faut donc choisir ses mots. Les mots ont un sens. Quand on parle de réinvestir mais qu'on voit la réalité des navetteurs ainsi que le manque de moyens pour maintenir le service, les faits sont indéniables. On ne peut pas, comme la grenouille, se faire plus grosse que le bœuf en essayant de valoriser une politique de mobilité, alors que, dans les faits et dans les chiffres, c'est clair: il ne s'agit pas d'une politique de réinvestissement, comme vous ne cessez de le mettre en avant.

02.107 Gilles Vanden Burre (Ecolo-Groen): Honnêtement, tous les acteurs, même les plus critiques, reconnaissent qu'on a réinvesti comme jamais sur les vingt dernières années. Même quand vous étiez aux responsabilités au gouvernement...

02.108 Catherine Fonck (Les Engagés): Ce n'est pas vrai! À la Saint-Glinglin!

02.109 Gilles Vanden Burre (Ecolo-Groen): Si, c'est vrai!

(...): (...)

02.110 Gilles Vanden Burre (Ecolo-Groen): C'est

facile! Même les syndicats reconnaissent qu'on a investi davantage. Il y a beaucoup de problèmes. Si vous dites qu'ils reconnaissent qu'on a désinvesti, là, c'est vous qui mentez. Ils reconnaissent que le gouvernement investit. Cela signifie-t-il qu'on va pouvoir recruter toutes les personnes qu'il faut et acheter tout le matériel nécessaire du jour au lendemain? Bien sûr que non! Je suis parfaitement conscient des difficultés des navetteurs et des navetteuses. Ce que je veux dire, c'est que, si on n'investissait pas les montants de ce budget-ci pour 2024 – mais je prends aussi en compte le début de cette législature –, on n'y arriverait pas.

Vous pouvez comparer avec tous les gouvernements depuis vingt ans. Nous avons fait l'exercice. Que l'on doive en faire plus, je suis d'accord. Les défis sont énormes, je vous rejoins, mais dire que nous n'avons pas augmenté les investissements depuis cette législature, ce n'est pas exact.

Je sais que tout n'est pas rose, qu'il y a des retards, que les navetteurs sont mécontents. Je suis connecté à la réalité, même si j'habite Bruxelles, je prends régulièrement le train.

Il y a un réinvestissement massif. Tout est-il parfait? Non, évidemment. C'est pour cela que nous continuons à travailler et que ce sera un point dans notre programme. Tous les collègues sont ici unanimes pour réinvestir massivement dans le train et j'espère que nous pourrons, le cas échéant, le faire ensemble.

Je voulais aussi dire un mot sur le marché de l'emploi. J'ai repris les derniers chiffres. Il n'est pas question de crier "cocorico" mais il y a aussi des réalités. Les chiffres de Statbel montrent qu'au dernier trimestre 2023, le taux de chômage en Belgique est de 5,1 % – ce qui signifie qu'il a diminué de 1,1 % par rapport à 2021 – et le taux d'emploi de 72 %. La Flandre est au plein emploi (3 % de taux de chômage) – tant mieux pour nous tous car il est bien d'avoir une Région avec une telle prospérité. La Wallonie est à 8 % et Bruxelles est à 9,5 %. On constate pour Bruxelles une diminution du taux de chômage de 5 % depuis 2021. Ce n'est pas un "cocorico", il faut faire mieux, mais chez les jeunes en particulier, il y a une nette amélioration sur le marché de l'emploi à Bruxelles.

Par ailleurs, il y a une grande dose de politiques régionales dans ces chiffres, tout n'est donc pas à mettre au crédit du fédéral. Il était important de rappeler les chiffres.

Donc, sur la thématique de l'emploi, je termine en disant que l'enjeu fondamental – et là je pense que nous devrions tous et toutes être d'accord, puisque c'est un constat – c'est que de nombreux secteurs restent en pénurie. Ils ne trouvent pas d'hommes et de femmes pour être à l'emploi dans leur secteur propre. Je pense à la construction, je pense à l'horeca – en particulier à Bruxelles –, je pense aux énergies renouvelables: beaucoup de métiers verts sont aujourd'hui en pénurie.

C'est pour nous un défi fondamental. C'est d'ailleurs le cas dans les trois Régions du pays, Flandre, Bruxelles, Wallonie: il n'y a pas une fois où, lorsque j'échange avec un employeur ou un responsable de PME, ils ne me disent que leur premier problème aujourd'hui c'est de trouver un travailleur ou une travailleuse, alors qu'ils en cherchent. C'est donc un défi important.

Pour nous – et là, je me profile dans des débats, dans une campagne électorale qu'on va avoir – la formation est vraiment fondamentale. En particulier la formation dans les métiers en pénurie. L'accompagnement et un meilleur accompagnement des entités régionales. On parlait tout à l'heure du VDAB et du Forem, je rajoute Actiris pour Bruxelles. Je pense qu'on peut faire mieux et qu'on peut mieux collaborer aussi entre les différents organismes régionaux de l'emploi.

Enfin, une mesure qui, à nos yeux, est très importante en termes d'emploi, certainement dans les emplois en pénurie, c'est aussi de faciliter l'octroi de documents pour tous ces travailleurs et travailleuses dits sans-papiers dans notre pays. Il y en a des dizaines de milliers, ils ont plein de compétences et on leur ferme les portes de manière – désolé – totalement aveugle et ridicule. Pour nous, c'est donc également important de permettre à ces hommes et ces femmes de s'intégrer sur le marché de l'emploi.

02.111 Catherine Fonck (Les Engagés): Si je peux me permettre, monsieur Vanden Burre, je suis tout de même toujours un petit peu perplexe quand je vous entends, ainsi que d'ailleurs le secrétaire d'État Dermine qui surfe beaucoup à ce propos, commencer à vous positionner par rapport aux efforts en matière d'emploi.

Premièrement, quelles sont les réformes du ministre de l'Emploi et de votre majorité qui ont réellement permis de passer un cap en matière d'emploi, pour la création d'emplois? Y a-t-il eu des créations d'emplois? Non! Les entreprises ont-elles créé de l'emploi? Oui! Mais quelles sont les

réformes politiques que vous avez menées pour réellement avoir un basculement en matière d'emploi? Je n'en ai pas vu. Ça, c'est pour commencer.

Deuxièmement, l'objectif est un taux d'emploi de 80 % en 2030. Sous cette législature, le taux d'emploi était de 70,5 % en 2019, 71,8 % – vous avez dit 72, pas de problème – en septembre 2023. Cela fait combien? En quatre ans, cela représente une augmentation de 1,3 %. Vous auriez dû, logiquement – quand on cible un objectif, il faut aussi, évidemment, passer par des objectifs intermédiaires – avec cette législature, arriver à quatre dixièmes de l'effort. Cela veut dire tout autre chose, évidemment, *in fine*, que ce que vous avez réellement réalisé.

En termes de taux d'emploi, on n'est pas proche du but, ni des objectifs intermédiaires. D'ailleurs, aucun objectif intermédiaire n'avait été fixé en début de législature, ce qui est toujours interpellant. Il n'y a pas de quoi se vanter d'un bilan positif en matière d'emploi quand les réformes sont loin du compte pour ce qui est des objectifs chiffrés et que, sur le terrain, il y a un tel décalage! Dans certaines provinces, comme le Hainaut, la situation n'a pas évolué d'un iota! Franchement!! Il vous reste quelques mois, au lieu de parler de campagne électorale, utilisez-les pour y travailler et investir dans une politique de réformes structurelles en matière d'emploi.

02.112 Sander Loones (N-VA): We zullen wat het tewerkstellingsbeleid betreft straks ongetwijfeld het debat over het startpunt van de vergelijking verder voeren, met onder meer de heer Van Quickenborne. Mijnheer Vanden Burre, ik vind het wel heel straf dat u het over 2021 had. Het is bijzonder dat u de vergelijking maakt met een lockdownperiode.

Ik zal niet herhalen wat mevrouw Fonck heeft gezegd maar ze heeft gelijk. Als u zegt dat u 80 % wilt halen in 2030, dan zou u logische stappen vooruit moeten zetten. Als ik naar de cijfers van de regering kijkt, is ze gestart met ongeveer 70 %. Om in tien jaar tijd 80 % te bereiken, moet er een toename zijn van 1 procentpunt per jaar. U had dus 3 of zelfs 4 procentpunten verder moeten staan. U staat slechts 1,5 of 1,9 procentpunt verder. Vindt u dat een goede evolutie? Vindt u dat sterk genoeg? Vindt u dat er voldoende beleid is gevoerd?

U hebt hier zonet ook gepleit voor een regularisatieronde voor mensen zonder papieren die aan het werk zijn. Is dat voor uw partij een breekpunt? Ik heb begrepen dat u hiermee de

volgende regering bedoelde of wilt u dit onder deze regering nog op tafel leggen? Is dat voor u een breekpunt bij de regeringsonderhandelingen in 2024?

02.113 Gilles Vanden Burre (Ecolo-Groen): Les mesures d'emploi de ce gouvernement sont évidemment nombreuses. Je vais y revenir, même si ce n'est pas le but des débats budgétaires 2023-2024.

Le soutien aux indépendants et aux PME durant le covid constitue la première batterie de mesures. Ce n'est pas moi qui le dis mais la Commission européenne, qui explique que les systèmes de soutien au niveau de la Belgique ont permis à notre économie d'être une des plus résilientes de la zone euro. La première ou la deuxième, je ne sais pas.

(...): (...)

02.114 Gilles Vanden Burre (Ecolo-Groen): On peut évidemment tout contester!

Sauver des emplois, c'est déjà bien. Protéger les gens permet de sauver leur emploi et de faire repartir l'économie. Je suis désolé, c'est la base en économie. Si les entreprises font faillite, on ne sait pas repartir derrière une fois que la situation s'améliore. Je suis désolé, mais je ne suis pas du tout d'accord avec votre raisonnement.

(...): (...)

02.115 Gilles Vanden Burre (Ecolo-Groen): C'était au début de la législature, cela a tout de même duré plus d'un an et demi. Laissez-moi terminer!

Ce sont, comme vous le savez, des milliards qui ont été investis, à juste titre, pour soutenir ces employés, ces indépendants et ces PME.

Ensuite, il y a toute une série de mesures en lien avec le droit individuel à la formation. Cinq jours par an pour tous les travailleurs, c'est un pas dans la bonne direction. En outre, je pense aussi à la mesure qui récompense financièrement des demandeurs et demandeuses d'emploi qui se lancent dans un métier en pénurie en maintenant l'allocation de chômage durant les trois premiers mois d'occupation dans un secteur en pénurie. Il en va de même quand on change de Région. Je me suis déjà exprimé à ce sujet à maintes reprises. On aurait dû – et on doit – faire plus, notamment avec la Région flamande pour encourager des demandeurs et demandeuses d'emploi à passer la frontière linguistique, lorsqu'ils n'habitent pas trop

loin, évidemment. Quand on habite le Hainaut et qu'on se rend dans la région de Courtrai ou, comme moi, qu'on habite Bruxelles et qu'on se rend dans le Brabant flamand, c'est vraiment jouable. Aujourd'hui, il y a un incitant financier pour le faire. Il n'est pas assez connu et n'est pas automatique. Pour moi, même si nous devons faire mieux, ce sont des choses qui ont été faites et il faut pouvoir le souligner.

En ce qui concerne la mesure par rapport aux travailleurs sans-papiers afin de faciliter leur octroi de papiers, nous la demandons depuis longtemps, nous ne sommes donc pas suspects. Tous les employeurs le demandent! Monsieur Loones, j'ai même vu que le Voka – j'imagine que c'est un acteur qui vous est cher, et pour ma part je les rencontre aussi avec plaisir régulièrement – envoie des missions de recrutement en Inde et au Mexique pour trouver des travailleurs et des travailleuses.

Pourtant il y a chez nous, en Belgique, des personnes qui sont tout à fait capables, qui ont plein de compétences, mais pour qui l'octroi de papiers est compliqué. Les employeurs le demandent, ainsi que l'Union des Classes Moyennes (UCM) et la Fédération Horeca Bruxelles. Les employeurs français le demandent d'ailleurs aussi, et il y a un vif débat sur l'immigration en France. En fait, c'est du réalisme économique que de régulariser ces dizaines de milliers de personnes qui sont sur notre territoire et qui bossent déjà dans des conditions infâmes, pour quelques euros de l'heure et sans assurance, pour qu'elles puissent travailler légalement, en priorité dans les métiers en pénurie. Ce n'est pas une nouvelle proposition de notre part. C'en est une parmi d'autres, mais je pense qu'elle est importante.

La **présidente**: Monsieur Vanden Burre, votre temps de parole est écoulé.

02.116 Catherine Fonck (Les Engagés): À propos du covid, je ne remets pas en question le fait qu'il y a eu une protection des employeurs et des indépendants. Mais je ne dirais pas que c'était le plus important de cette législature. En effet, quand vous regardez l'évolution du taux d'emploi des principaux pays qui nous entourent, leur évolution est beaucoup plus forte que celle que nous connaissons en Belgique grâce aux réformes que vous avez réalisées. Pourtant, ces pays ne sont pas des îles, tout comme la Belgique. Ils ont évidemment connu des périodes particulièrement difficiles, en lien avec le covid.

Ensuite, il vous reste quelques mois. Êtes-vous d'accord, oui ou non, d'avancer sur une augmentation du différentiel pour les salaires par rapport au chômage grâce à une réforme fiscale? Avec le temps qui reste d'ici aux élections, vous avez la possibilité de mettre en place ce levier majeur pour la mise à l'emploi, singulièrement pour les bas et les moyens salaires.

02.117 Sander Loones (N-VA): Ik probeer niet in herhaling te vallen, maar u kunt geen expert zijn in alles. Dat is logisch, dat verwijt ik u ook niet. U doet wel alsof deze regering op het vlak van de arbeidsmarkt van alles heeft gedaan. Ik citeer professor Baert: "De stijging van de Belgische werkzaamheidsgraad waar Vivaldi mee uitpakt, is er niet door beleid, maar louter door conjunctuurdemografie. Of kan de regering minstens één maatregel voorleggen die nog maar 0,1 % stijging heeft veroorzaakt?" De professor zegt dat er niet het minste beleid is gevoerd. Hij zegt trouwens dat Frankrijk het veel beter doet.

Ik zie niet wat er volgens uw zeggen allemaal is gebeurd. U verwijst naar een deelstaatbevoegdheid, wat natuurlijk uw goed recht is: opleiding. Ik zou graag een communautair debat met u willen starten, maar ik heb maar 4 seconden, dus ik doe het niet.

Premier, een fractieleider van een grote partij in uw regering heeft hier met veel vuur de regularisatie van mensen in onwettig verblijf verdedigd als een evidentie. Ik zou u toch willen vragen of Ecolo dit ooit op de regeringstafel heeft gelegd of heeft u aanwijzingen dat ze dat in de komende 6 maanden nog zullen doen? Ik stel dezelfde vraag aan mijnheer Vanden Burre. Zult u dat de komende zes maanden doen? U zegt dat u partners hebt. Zult u dat de komende maanden op de regeringstafel leggen?

(Rumoer in de zaal)

Voor alle duidelijkheid, ik ben tegen. Mijnheer Vanden Burre, ik vraag u of u dat de komende zes maanden op de regeringstafel zal leggen. Aan de eerste minister vraag ik of Ecolo dat tijdens deze legislatuur al heeft gedaan.

02.118 Eerste minister Alexander De Croo: Die discussie is een beleidsdiscussie. Wanneer u mij vragen wilt stellen over het beleid, kan ik u meegeven dat er genoeg te vertellen valt over het beleid. Het gaat echter over het beleid en niet over wat u hier vraagt. Dat is alsof ik u zou vragen welke discussie intern binnen de N-VA-fractie plaatsvindt. Dat is toch ook een totaal oninteressante vraag?

La **présidente**: Une question a été posée à M. Vanden Burre par Mme Fonck, notamment.

02.119 Gilles Vanden Burre (Ecolo-Groen): Je vais commencer par la plus "simple". Elle porte sur la réforme fiscale. Je suis d'accord avec vous. ce pays a besoin d'une réforme fiscale pour diminuer la fiscalité sur le travail pour les bas et moyens salaires. Nous avons plaidé très fort dans les médias, dans les débats publics et au sein du gouvernement pour l'obtenir. Vous savez bien que certains l'ont bloquée. Je le regrette. Nous étions alignés notamment avec le groupe socialiste, francophone comme néerlandophone, et avec le ministre des Finances. Certains partis ont bloqué. On connaît l'histoire et on ne va pas la refaire, mais sur le fond, nous sommes totalement alignés avec le fait de baisser la fiscalité sur le travail pour les bas et moyens salaires pour rendre du pouvoir d'achat à nos concitoyens.

À propos des critiques de Stijn Baert, monsieur Loones, vous dites que ce sont le marché et l'économie qui créent des emplois. Je ne sais pas si vous vous considérez comme libéral. C'est un peu une évidence qu'en soi la conjoncture économique a un grand impact sur la création d'emplois; même comme écologiste, cela me paraît tout à fait normal. De nouveau, je pense que certaines politiques de ce gouvernement ont aidé. Je le dis, certains auraient dû en faire plus et certaines politiques n'ont pas été menées, comme la régularisation de certains travailleurs pour les métiers en pénurie. J'en parle parce qu'il y a eu un débat au niveau des Régions. Je pense que même le ministre-président wallon en a parlé avec le ministre-président flamand. Le ministre-président wallon a envoyé un courrier au premier ministre. Donc, ce débat vit. Mais la question, à ce stade, n'est pas dans l'accord de gouvernement et vous le savez bien. Ce débat vit et est demandé même par les employeurs, ce que je trouve particulièrement intéressant pour l'instant. Je pense avoir fait le tour de l'ensemble des questions, madame la présidente.

02.120 Sander Loones (N-VA): Ik wil het nog kort hebben over professor Baert. Het is natuurlijk de bedoeling dat u beter doet dan wat automatisch via de conjunctuur komt. Dat is immers net de bedoeling van regeren. U moet het beter doen.

Ik wil ook nog iets dieper ingaan op de regularisatie van mensen in onwettig verblijf. De premier zegt dat dat een beleidsvraag is. *Newsflash*: dat is net wat we hier aan het doen zijn! De begroting gaat over het beleid. Het is net de bedoeling om te

weten te komen welk beleid er gevoerd wordt, welke budgettaire impact dat heeft en of we de facturen zullen kunnen betalen.

We zitten hier met een partij die zegt dat een van de belangrijkste mogelijke oplossingen om meer mensen aan het werk te hebben, het economisch beter te doen en de begroting te verbeteren, is om mensen in onwettig verblijf te regulariseren. Er wordt hier verwezen naar een brief die van de deelstaten kwam. We hebben daarover in de pers gelezen – mijnheer de premier, ik denk dat het zelfs uit uw kabinet kwam – dat die zelfs nooit geagendeerd werd op de ministerraad. Iemand op de tribune doet hier wel alsof dat de oplossing is voor veel problemen. Het is dan toch logisch dat wij die vraag stellen? Binnen uw regering zit er een partij die – toch minstens op de tribune – een hevige voorstander is van een regularisatiebeleid en die zegt dat dat een impact zal hebben op de arbeidsmarkt, de economie én de begroting. Het is dan toch normaal dat wij die vraag stellen in het kader van een begrotingsdebat?

Mijnheer Vanden Burre, zult u er de komende maanden een punt van maken binnen de regering om dat beleid in te voeren? U denkt immers ogenschijnlijk dat dat een grote positieve impact zal hebben op de begroting.

02.121 Gilles Vanden Burre (Ecolo-Groen): Mon parti et mon groupe politique s'appellent Ecolo-Groen, et je défends ici le point de vue d'Ecolo-Groen quant au budget. Mon parti ne s'appelle pas Vivaldi, comme vous l'aurez compris.

Comme vous le savez également, cette mesure n'est pas dans le budget. Mais j'ai répondu à une question qui m'était adressée, laquelle portait sur les mesures liées à l'emploi, selon moi. J'en cite trois. Ces mesures sont inscrites dans notre programme, mais pas dans le budget traité aujourd'hui! Ce n'est pas ici et maintenant dans le budget, mais c'est dans notre programme politique.

En outre, ce n'est certes pas une mesure magique, une mesure qui va tout résoudre, mais c'est une mesure qui s'inscrit dans un paquet de mesures et qui nous semble efficace sur le plan économique. Raison pour laquelle cette mesure figure dans notre programme. Par contre, lorsque j'irai débattre publiquement, ce sera une des mesures pour l'emploi que je mettrai sur la table. Vous essayez de me mettre mal à l'aise et, partant, de mettre mal à l'aise le gouvernement, mais vous n'y arriverez pas. Vous n'y arriverez pas parce que cette mesure est inscrite dans notre programme, pas dans l'accord de gouvernement. *Punt uit!*

Vous avez fait partie d'un gouvernement fédéral. Avez-vous appliqué l'article premier de votre programme, à savoir scinder le pays? Non! Et bien voilà, c'est la même chose! À un moment donné, on fait partie d'un gouvernement mais on ne peut pas appliquer son article premier.

La **présidente**: Je propose de passer au thème suivant.

02.122 Sander Loones (N-VA): Mevrouw de voorzitter, de heer Vanden Burre is in een begrotingsdebat zelf begonnen over arbeidsmarktmaatregelen en regularisatie, en de impact op de begroting. Dan moeten wij daar toch een debat over kunnen hebben? Waarom begint u daarover als u niet de minste intentie hebt om de komende zes maanden iets te doen om dat te realiseren?

(...): ... verkiezingscampagne.

02.123 Sander Loones (N-VA): Vervolgens verwijt u mij dat ik daarop reageer en zegt u dat het voor de volgende keer is!

La **présidente**: Pas plus de deux fois la même question.

02.124 Sander Loones (N-VA): Mevrouw de voorzitter, ik zou graag willen weten wat de afspraken zijn in het debat.

La **présidente**: Non, la réponse ne vous convient peut-être pas, mais M. Vanden Burre a répondu. La parole est à M. Boukili.

02.125 Nabil Boukili (PVDA-PTB): Monsieur Vanden Burre, je ne comptais pas intervenir mais en écoutant votre discours, je me sens obligé de le faire parce que vous avez parlé d'amélioration du pouvoir d'achat, alors que Solidaris (ce n'est pas le PTB!) nous dit qu'un Belge sur cinq ne s'en sort plus et que le pouvoir d'achat a diminué. Je ne comprends pas votre point de vue. Parce que vous siégez au gouvernement, vous dites que le pouvoir d'achat a augmenté, alors que vous avez même contribué à attaquer ce pouvoir d'achat. Quand on a proposé la TVA à 6 % sur l'énergie, votre parti s'y est opposé au début. Puis, une fois la proposition votée, vous avez soutenu avec votre gouvernement l'augmentation des accises sur l'énergie. Votre parti soutient l'idée d'une taxe carbone à partir de 2027 qui s'attaque au portefeuille des gens.

Ceux qui ont vu leur pouvoir d'achat augmenter

pendant votre législature, ce sont les multinationales et les multimilliardaires parce que vous ne leur prenez pas un euro. La taxe comptes-titres qui est un recyclage d'une taxe de la suédoise n'attaque pas les milliardaires. Elle leur prend zéro euro. Les multinationales ont vu leurs bénéfices ou leurs surprofits exploser. Les banques ont engrangé 6 milliards d'euros. Vous avez introduit une taxe de 150 millions, ce qui est vraiment dérisoire. Vous épargnez les multinationales, les multimilliardaires et les plus riches de ce pays. Leur pouvoir d'achat a nettement augmenté. Par contre, vous prélevez toujours dans la poche des travailleurs. C'est inacceptable. Vous ne pouvez pas nous dire ici que vous avez été justes fiscalement et que vous avez augmenté le pouvoir d'achat parce qu'en réalité, c'est faux.

02.126 Gilles Vanden Burre (Ecolo-Groen): Je n'ai pas dit augmenter, j'ai dit protéger. L'indexation automatique des salaires ne permet-elle pas de protéger le pouvoir d'achat des travailleurs et des travailleuses? Non? Pas assez! Je suis d'accord! Moi, je parle de protéger. Vous voulez la fin de l'indexation automatique des salaires? J'imagine que non. C'est une mesure forte de protection.

Pendant le covid, on a protégé le chômage économique des employés. Ce gouvernement a augmenté les allocations sociales comme jamais auparavant. La pension minimum a été augmentée. Le salaire minimum a été augmenté comme jamais depuis dix ans. Toutes ces mesures-là prises ensemble, oui, augmentent ce que j'appelle le pouvoir de vivre qui est le pouvoir d'achat. C'est le même concept. Oui ça l'augmente. Est-ce suffisant parce qu'effectivement, nous avons un grand taux de pauvreté dans notre pays? Non! C'est toujours la même question. Vous allez nous reprocher de ne pas en faire assez mais ce n'est pas pour autant que nous ne faisons rien.

C'est la différence entre vous et nous. Comme vous ne participez jamais aux négociations, jamais aux discussions, jamais vous n'essayez de faire un compromis, effectivement, on ne va jamais y arriver! Nous, nous agissons! Sans doute n'est-ce pas suffisant au regard de notre programme, mais au moins nous osons nous mouiller pour protéger le pouvoir d'achat de nos concitoyens.

02.127 Nabil Boukili (PVDA-PTB): Vous donnez l'exemple de l'indexation. Toutefois, elle ne protège pas suffisamment, étant donné que l'inflation lui est supérieure. Certains produits comme le carburant

ne sont pas couverts par ce mécanisme. Donc, ce n'est pas assez. En même temps, votre gouvernement a gelé les salaires et a signé l'arrêt royal qui empêche les travailleurs de négocier une augmentation salariale. Bref, vous avez bloqué le pouvoir d'achat des Belges. Quand vous dites que vous avez pris des mesures qui augmentent le pouvoir d'achat, je vous rappelle qu'à Bruxelles, votre parti voulait rehausser les tarifs des transports publics. Par conséquent, votre positionnement de défenseur du pouvoir d'achat ne correspond pas à votre politique. Les gens le savent et le disent. Il n'y a que votre gouvernement qui soit persuadé d'avoir augmenté le pouvoir d'achat.

02.128 Gilles Vanden Burre (Ecolo-Groen): Ce n'était pas vraiment une question. J'entends, j'entends...

Pour conclure, selon nous, ce budget de fin de législature reste ambitieux, car il contient des mesures fortes de transition climatique et de justice sociale, ainsi que de capacités d'investissement. Nous savons en effet que certains dans cet hémicycle aimeraient retourner vers des politiques d'austérité. Pour notre part, nous souhaitons maintenir de fortes capacités d'investissement. Donc, oui, mon groupe soutiendra ce dernier budget de la législature.

La présidente: Merci, monsieur Vanden Burre. La parole est à M. Laaouej.

02.129 Ahmed Laaouej (PS): Madame la présidente, chers collègues, tout d'abord, je dois présenter mes excuses à M. Jean-Paul Bombaerts, qui est un excellent journaliste de *L'Echo*, parce que je vais partiellement le plagier. En effet, il a rendu compte d'une manière très synthétique, mais également très analytique, de la dernière communication de la Banque nationale. Je n'imaginais pas un jour me réjouir d'un tel fait. Cependant, lorsqu'on vous conforte dans vos analyses, vous n'allez pas vous priver de ce plaisir.

Et en quoi la Banque nationale de Belgique nous conforte-t-elle dans son analyse? Elle précise elle-même, et je cite ici l'article de M. Bombaerts, que "si l'économie belge a tenu bon, en dépit d'un environnement international peu porteur, c'est parce que la demande intérieure et l'investissement des entreprises ont compensé la faiblesse des exportations".

Cela veut dire clairement que tout ce que nous faisons depuis le début, à savoir soutenir la demande intérieure et ne pas s'engager dans la

politique d'austérité aveugle demandée par l'Europe mais, au contraire, essayer, avec les moyens du bord – ce qui n'est pas facile, puisqu'on est passé par une crise sanitaire qui a conduit le gouvernement à injecter quasiment 30 milliards d'euros, sans oublier le ralentissement de l'économie, la baisse des recettes fiscales et l'augmentation des dépenses –, de trouver les moyens de soutenir le revenu disponible des ménages par différentes mesures, a payé.

Ces mesures ne sont bien entendu certainement pas suffisantes, mais tout de même. Et c'est ce que la Banque nationale de Belgique pointe comme étant l'une des raisons majeures pour lesquelles notre économie s'en sort mieux que les pays voisins pour ce qui concerne certains de ses indicateurs tels que le taux de croissance.

La Banque nationale ne précise pas elle-même que c'est porté exclusivement par la consommation privée, mais elle considère qu'il s'agit d'une donnée prépondérante. Là, bien évidemment, je veux y voir aussi l'effet vertueux de l'indexation automatique des salaires ou l'indexation automatique des allocations. Je sais que certains rêvaient à nouveau d'y toucher, à l'instar de ce qu'a fait le précédent gouvernement, avec un saut d'index dont nous ne nous sommes toujours pas remis, mais nous constatons ici que la Banque nationale de Belgique souligne que cela a permis d'être un vrai stabilisateur économique tout en étant une mesure de justice sociale élémentaire.

Ce que pointe également la Banque nationale, c'est la hausse des investissements des pouvoirs publics et des prévisions d'investissements publics. Là aussi, je trouve regrettable les impostures de certains qui consistent à pointer de manière caricaturale le rapport entre le niveau des dépenses publiques et le produit intérieur brut (PIB). Comme si les dépenses publiques et les investissements en particulier ne concouraient pas eux-mêmes à la production de richesses et à la productivité à l'emploi, bref au retour de certaines recettes fiscales et parafiscales.

Je me réjouis donc, en effet, de voir les perspectives d'investissements publics à la hausse. C'est peut-être aussi le signe que, dans les pouvoirs publics locaux, dans les grands départements d'État, des moyens supplémentaires sont mis en oeuvre pour améliorer le cadre de vie de nos concitoyens. On sait à quel point les besoins sont criants. Je pense particulièrement au logement, à la rénovation de nos infrastructures scolaires ainsi qu'à la rénovation de nos routes, de nos infrastructures portuaires et aéroportuaires,

etc. Toutes ces choses ont des effets vertueux sur l'économie et répondent également à des besoins sociétaux de première importance.

Nous avons eu tout à l'heure un débat sur l'emploi. On nous annonce un tassement pour l'année prochaine mais les chiffres relevés par la Banque nationale sont plus qu'intéressants: la création de 45 000 emplois en 2023. Sur la période depuis le début de la législature, on pourrait faire le constat qu'on est quasiment à 150 000 emplois créés, dont une très large part de contrats à durée indéterminée.

Voilà quelques éléments tirés du rapport de la Banque nationale. Il y en a beaucoup d'autres. Cela montre clairement que, malgré les difficultés, malgré des dépenses colossales pour faire face aux différentes crises, notre économie s'en sort plutôt pas mal. Certes, il y a l'un ou l'autre bémol, en particulier l'augmentation de l'endettement public. C'est vrai. Comme M. Loones l'a relevé tout à l'heure, c'est un élément d'attention.

Constatons cependant qu'il y a un débat aujourd'hui au niveau de la Banque centrale européenne sur le niveau des taux d'intérêt. La Banque centrale européenne réfléchit à baisser ses taux d'intérêt. Peut-être pourrions-nous bénéficier d'un financement de notre endettement plus favorable qui, lui-même, concourra à la réduction de l'endettement, puisqu'on sait que la charge d'intérêt est un des postes les plus importants du budget ordinaire et qu'il est vrai que nous avons financé notre endettement ces dernières années à cause de l'augmentation des taux d'intérêt par des taux beaucoup plus importants.

Cela étant, je voulais féliciter M. le ministre des Finances pour sa *vista*. Monsieur Van Peteghem, je me permets de saluer votre *vista*, le fait d'avoir vu à un moment donné que l'épargnant belge allait répondre positivement à votre appel à souscrire au bon d'État, le premier bon d'État. Il est vrai que les conditions fiscales étaient intéressantes. Cela montre qu'il y a une vraie confiance mise par les épargnants dans nos finances publiques, dans leur capacité de solvabilité, dans notre État en général. Je trouve qu'il faut pouvoir le mettre à votre crédit, monsieur le ministre Van Peteghem. Bravo pour cette opération.

02.130 Catherine Fonck (Les Engagés): Monsieur Laaouej, si je vous entends, dans le fond, tout roule. C'est interpellant car vous mettez le focus sur deux éléments de l'analyse de la Banque nationale. Vous citez à peine et rapidement les

éléments qui vont être l'héritage de votre gouvernement.

S'agissant de l'héritage de votre gouvernement pour le gouvernement suivant mais aussi pour les générations suivantes, la Banque nationale estime que "le gouvernement – comprenez le suivant car pas grand-chose d'autre ne sera fait d'ici juin – devra consentir à 2 milliards d'économies par an, soit 10 milliards sur une législature, uniquement pour stabiliser le déficit". Il ne s'agit pas seulement de stabiliser le déficit puisqu'en pratique, il y a une série de dettes qui n'apparaissent pas. Si on ne fait rien en termes de réduction des émissions de gaz à effet de serre, cela va faire peser la dette de manière encore plus importante sur les générations futures. Il en va de même pour ce qui concerne le soutien en matière d'allongement de la vie et donc de vieillissement. Sur ces éléments, il serait intéressant de voir, dans les mois qu'il vous reste d'ici les élections, quelles sont les mesures que vous pouvez déjà anticiper pour tenter d'éviter d'avoir un héritage extrêmement lourd pour les suivants.

02.131 Ahmed Laaouej (PS): Madame Fonck, je voulais être respectueux de l'article de M. Bombaerts, c'est la raison pour laquelle j'ai dit d'emblée que je le citerais de manière partielle. Il relate lui-même ce que dit le gouverneur de la Banque nationale, à savoir qu'il faudra un effort de 10 milliards d'euros lors de la prochaine législature et que 2 milliards d'euros par année pourraient faire l'affaire.

Ce sont les propos du gouverneur. Je ne suis pas obligé d'être d'accord avec lui, sauf si ces deux milliards venaient d'un certain nombre de politiques fiscales ambitieuses qui mettraient à contribution, par exemple, davantage encore qu'on ne le fait, les multinationales, le secteur bancaire, l'économie digitale. À ce sujet, il est grand temps de concrétiser ce qui pourtant figure dans l'accord de gouvernement. On attendait l'Europe, mais l'Europe n'arrive pas. Il faudrait pouvoir avancer et on pourrait ainsi rajouter toute une série d'autres gisements fiscaux qui ne mettraient pas à mal les ménages, ni les travailleurs, gisements qui n'iraient pas chercher dans la poche des plus précarisés à travers toute une série de mesures fiscalement injustes. Dois-je rappeler aussi notre combat, qui n'a pas encore pu trouver de majorité à ce stade dans ce Parlement, pour taxer les plus-values sur actions? Nous sommes un des rares pays où la spéculation n'est pas fiscalisée, n'est pas mise à contribution. Il y a d'autres mesures que nous pourrions promouvoir.

Je puis vous dire, madame Fonck, qu'avec tout cela, nous pourrions rencontrer ce souhait du gouverneur de la Banque nationale de trouver deux milliards d'euros par an, et en même temps, de dégager des moyens supplémentaires pour faire face, – vous avez raison –, au coût du vieillissement. C'est cela qui doit nous préoccuper. Nous avons vécu cette séquence dramatique de la covid, qui nous a amenés à ouvrir les robinets, et je reprends à nouveau ici l'expression du gouverneur de la Banque nationale. Il a lui-même utilisé cette expression: "il fallait ouvrir les robinets", pour soutenir notre tissu social, notre tissu économique, pour soutenir les ménages et les entreprises, afin de les aider à passer le choc. Et finalement, nous ne nous en sortons pas si mal. Cela crée un endettement supplémentaire. Tout le monde oublie de le dire, mais cela nous a permis de passer le cap.

Oui, nous sommes dans une situation où il faut pouvoir résorber ce déficit. En même temps, il faut trouver des moyens pour faire face au coût du vieillissement. Je viens de vous livrer ce qui me semblerait être la voie à suivre. Y a-t-il un consensus au sein du gouvernement pour accueillir favorablement mes propositions? La réponse est non! Ce qui veut dire que nous continuerons à porter le débat. Cela veut dire que nous continuerons à mener ce combat, et je parle de combat. Mais cela veut certainement dire que ce sera un enjeu fondamental de la prochaine législature. Chacun devra à nouveau prendre ses responsabilités par rapport à ce qu'il met sur la table.

Clairement l'austérité – les coupes dans les services publics, les coupes dans les soins de santé, les sauts d'index, même si ce n'est pas un saut d'index qui permet de résorber un déficit public, sauf dans l'esprit de certains parce que cela permettrait de diminuer les traitements des fonctionnaires, par exemple, et que cela ferait, dès lors, des dépenses en moins – montre son échec, en plus d'être socialement injuste – mais je pense que nous sommes au moins d'accord à ce sujet. Ce n'est dès lors certainement pas la voie à suivre.

Regardons comment s'est transformé, ces dernières années, notre tissu économique! Regardons toutes les béances qu'il y a dans notre système fiscal, qui est bancal, pour aller rechercher des moyens complémentaires, à l'instar de ce que nous avons déjà pu engranger! Alors, c'est insuffisant, mais nous avons pu engranger la taxe bancaire, par exemple: 111 millions d'euros en 2023, 124 millions en 2024.

La **présidente**: Poursuivez-vous votre intervention, monsieur Laaouej ou dois-je rendre la parole à Mme Fonck et M. Loones et M. Van Hees qui attendent?

02.132 Ahmed Laaouej (PS): C'est ma conclusion!

La **présidente**: Parce que vous avez une minute pour répondre!

02.133 Ahmed Laaouej (PS): Ah, j'avais une minute pour répondre! Je suis au-delà.

La **présidente**: Voilà! Je vous rappelle la règle.

02.134 Catherine Fonck (Les Engagés): Merci, madame la présidente. Monsieur Laaouej, si vous me le permettez tout de même, votre réponse m'amène à faire deux ou trois réflexions.

D'abord, je prends acte que votre projet est donc de réaliser chaque année deux milliards d'économies sur les entreprises, soit dix milliards sur une législature! Je prends acte de cela! Cela me semble énormissime. Je serais donc évidemment intéressée de savoir comment vous comptez procéder. Il y a quelques éléments que vous avez cités de façon concrète, notamment et surtout ce qui concerne le volet de l'économie digitale, tous les enjeux liés aux grands leaders, et vous savez que c'est un projet que nous portons de longue date. Mais cela ne fait pas deux milliards par an ni dix milliards sur la prochaine législature. Mais, donc, en ce qui concerne le choc sur l'emploi, cela pose évidemment un certain nombre de questions.

Deuxièmement, par rapport aux aides covid, était-ce important? Oui! Par contre, les aides covid ont-elles été ciblées, ou bien ont-elles arrosé large? Je trouve que c'est un vrai souci par rapport aux choix qui ont été faits par ce gouvernement. Elles n'ont pas été ciblées là où se présentaient les besoins les plus importants.

Enfin, – et je termine par là, madame la présidente, c'est promis – sur le volet des efforts, de l'austérité, vous pointez l'Europe, etc. Je pense qu'on a quand même tous une responsabilité au niveau européen, y compris d'ailleurs au niveau de la manière avec laquelle on se positionne chacun par rapport aux générations futures.

Par ailleurs, la dette: en soi, la vraie problématique n'est pas d'avoir une dette plus ou moins importante mais la question de sa soutenabilité et de la conduite de réformes structurelles en temps

et en heure pour qu'elles aient un impact positif dans le futur. C'est le reproche principal que j'adresse à votre gouvernement: les réformes fondamentales n'ont pas été réalisées, en partie parce que, parmi vos sept partis, les uns et les autres ont passé beaucoup de temps à se bloquer pour empêcher la concrétisation de réformes.

02.135 Sander Loones (N-VA): Mijnheer Laaouej, ik wil hierover doorgaan want het wordt interessant, meer specifiek de uitspraken van de gouverneur van de Nationale Bank over die 2 miljard euro per jaar, vijf jaar na elkaar. Dat is in totaal 10 miljard euro. Mevrouw Fonck verwees ernaar. U leek te insinueren dat u dat al behoorlijk verregaand vond en dat dit op austeriteit leek. Dat was dan alleen nog om het tekort te stabiliseren, niet om iets te verbeteren.

Ik kom tot mijn vraag. U weet toch dat uw regering een stabiliteitspact heeft ingediend bij de Europese Commissie? In dat stabiliteitspact staat dat entiteit I, dus de federale regering, de volgende jaren een inspanning zal doen van 0,8 % van het bbp. Dat is ongeveer 4,8 miljard euro. Open Vld bevestigt dat dit het plan is dat overgemaakt is aan Europa. Steunt u dat plan, mijnheer Laaouej? Zult u volgend jaar en de komende jaren die verbintenis nakomen? U hebt dit meeondertekend. U gaat dus de komende jaren 5 miljard euro besparen. Is dat het standpunt van de PS?

02.136 Marco Van Hees (PVDA-PTB): Monsieur Laaouej, à propos de l'austérité, ce gouvernement a fait la performance de mener une politique d'austérité alors que l'Europe ne l'imposait pas. Il y avait en effet une clause d'exemption. Ce gouvernement est quand même parvenu à réduire les effectifs, à faire des coupes dans les emplois publics, à diminuer les effectifs des SPF, etc.

Au sujet de la fiscalité, vous nous dites que, pour faire payer les multinationales, il faut un accord au sein du gouvernement. Mais vous l'aviez: il est dans l'accord de majorité! Le voici, à propos de la taxe sur les GAFAM: "si un tel accord ne peut être trouvé au sein de l'Organisation de coopération et de développement économiques (OCDE) et de l'Union européenne, la Belgique instaurera une taxe sur les services numériques en 2023", c'est-à-dire cette année.

Le ministre des Finances n'en a plus voulu, mais, vous, pourquoi n'avez-vous pas tapé du poing sur la table pour dire que c'était dans l'accord de gouvernement et qu'il fallait mettre en œuvre cette mesure?

02.137 Ellen Samyn (VB): Mijnheer Laaouej, u had het daarnet over uw sociaal beleid. Iets waarover u echter niet spreekt, is de lijst van zware beroepen. Uw minister van Pensioenen, mevrouw Lalieux, stelde drie jaar geleden in de krant *De Standaard* dat de lijst van zware beroepen vroeg of laat op de onderhandelingsstafel zou komen. Iedereen weet dat iemand met zwaar werk zijn of haar beroep onmogelijk kan uitoefenen tot de leeftijd van 67 jaar. Mensen met zwaar werk zijn op het einde letterlijk krom gewerkt. Hoe staat het met de lijst van zware beroepen? Zult u, zal de PS of de huidige regering nog werk maken van die lijst of laat u de betrokkenen in de kou staan?

02.138 Ahmed Laaouej (PS): Merci aux différents collègues. Madame Fonck, je n'ai pas dit deux milliards sur le dos des entreprises par an, j'ai dit: deux milliards sur les multinationales. Enfin... deux milliards en partie sur les multinationales; sur les GAFAM; sur la spéculation; sur d'autres revenus du capital qui bénéficient de toute une série de niches, dont on se demande pourquoi elles existent et une série d'autres postes sur lesquels on peut revenir, comme la mise à contribution des banques. Bref, toute une série d'assiettes fiscales qui sont déjà mobilisées pour partie mais qu'on pourrait mobiliser davantage pour pouvoir renflouer les finances publiques sans toucher au portefeuille des ménages et qui auraient un impact particulièrement faible sur le dynamisme économique de notre pays, parce que ce ne serait jamais que résorber des déficits de justes prélèvements obligatoires. Autrement dit, de fermer certaines béances qui, aujourd'hui, sont encore tout à fait ouvertes.

Je le répète, nous sommes un des rares pays en Europe à ne pas mettre à contribution les revenus spéculatifs. Il faut m'expliquer pourquoi c'est le cas, la raison pour laquelle on ne trouve pas de consensus. Nous avons toujours été clairs par rapport à cela et nous le déposons toujours. Cela étant, il ne faut pas dire que rien n'a été fait. Par le passé, nous avons relevé le précompte mobilier, revu le régime des dividendes déductibles et fiscalisé davantage les plus-values sur actions à l'impôt des sociétés. Deux milliards à trouver par an, ce n'est certainement pas un objectif inatteignable si on cible ces assiettes-là.

Monsieur Loones, ce n'est pas parce que le gouvernement rentre des objectifs budgétaires qu'il dit comment il va les atteindre. Autrement dit, si vous me dites qu'il faut trouver deux, trois ou quatre milliards par an, on peut se mettre à table tous les deux, je viendrai avec des propositions très concrètes qui, à nouveau, ne feront pas mal au

portefeuille des ménages ni aux PME – qu'il faut certainement préserver. J'ajoute ceci, monsieur Loones: je ne fais pas de la météo. Je ne sais pas quel sera l'environnement économique de demain. Je constate cependant que, si du côté de la Banque centrale européenne, ils en sont à se demander s'ils ne doivent pas baisser les taux d'intérêt; que parallèlement, les perspectives d'inflation sont plutôt au tassement pour le moment – mais peut-être à la baisse de manière tendancielle –; que les chiffres de la croissance ne sont pas inintéressants pour ce qui concerne la Belgique; qu'il y a un gros point faible, une grande difficulté, à savoir l'essoufflement de l'économie allemande – c'est un grand sujet, il est vrai. L'Allemagne, qui est notre premier partenaire commercial – devant la France, soit dit en passant – est aujourd'hui en difficulté en raison de ses problèmes d'exportation à l'international, particulièrement dans la zone asiatique.

Si, malgré tout, le contexte économique peut évoluer favorablement à l'échelle européenne et planétaire, il pourra nous redonner un peu de souffle, de manière à atteindre plus facilement les objectifs du Pacte de stabilité.

Vous me direz que cela revient à échafauder des hypothèses. C'est vrai, je n'en disconviens pas. Toutefois, il ne faut pas nous enfermer dans des carcans trop étroits ni dans des options irrémédiables, alors que nous sommes fortement tributaires de notre environnement international.

Qu'a fait le gouvernement? Je pense que c'est intelligent. Il a considéré qu'il fallait marcher sur deux jambes. Nous devons, bien évidemment, tabler sur une évolution du contexte environnemental... pardon, international! En même temps, nous ne devons pas oublier que notre économie dépend, dans une large mesure, de la demande intérieure. C'est ce que dit la Banque nationale et c'est la raison pour laquelle nous avons soutenu les ménages.

Madame Fonck, vous me dites qu'on n'a pas assez ciblé les aides. Lorsqu'on se trouve en situation d'urgence et de grave crise, comme la covid – et je puis vous témoigner que, dans ma petite commune, le CPAS a accueilli des publics que nous n'avions jamais vus auparavant, notamment des indépendants qui ont dû fermer leur petit restaurant ou leur petit snack et qu'il a fallu aider –, je me dis que les pouvoirs publics n'ont pas d'autre choix que de s'asseoir au chevet de la population. Qui peut me dire ici que le droit-passerelle n'a pas été assez ciblé? Peut-être! Je n'en sais rien! Il faudra certainement une

évaluation *a posteriori*. Le chômage corona, heureusement qu'il a été mis en place pour aider certaines entreprises et certains travailleurs à passer le cap. Le soulagement dans la trésorerie à travers les facilités... Pardon, j'ai dépassé la minute qui m'était impartie.

La **présidente**: Vous êtes intarissable, monsieur Laaouej! Mais je dois à nouveau vous rappeler le timing. C'est la difficulté, en effet.

Monsieur Loones, vous avez la parole.

02.139 Sander Loones (N-VA): Ik geef collega Laaouej gelijk. Het is wat lastig om binnen een strikte spreektijd te moeten tussenbeide komen. Ik wil gewoon aangeven dat ik uw standpunt begrijp, wanneer u zegt dat we niet met zekerheid over de toekomst kunnen spreken qua economische conjunctuur en wat de ECB zal doen. Daar kan ik u in volgen.

Ik herhaal gewoon de zeer precieze vraag. Uw regering heeft een stabiliteitspact ingediend bij Europa. Daarin staat een engagement om in 2025 en in 2026 voor ongeveer 5 miljard euro inspanningen te leveren. Dat kan via belastingen of via besparingen. Dat zal deze of de volgende regering nog moeten bepalen. Steunt u echter er volgend jaar en het jaar daarna een oefening van 5 miljard moet worden gemaakt?

La **présidente**: M. Laaouej demande des précisions sur la question de M. Loones.

02.140 Sander Loones (N-VA): De staatssecretaris zei in de commissie dat er een stabiliteitspact ingediend werd bij de Europese Commissie en dat ze zich geëngageerd had voor een bijkomende inspanning per jaar van 0,2 %, 0,8 % en 0,8 % voor de periode 2024-2026. Dat betekent dat er in 2024 nog 0,2 % extra van het bbp moet komen, boven op wat afgesproken is. In 2025 moet er nog 0,8 % bij, net als in 2026. Dat betekent dat men in de grootteorde zit van ongeveer 5 miljard euro per jaar aan inspanningen die moeten gebeuren. 0,8 % van het bbp van entiteit I is immers 5 miljard.

U hebt uw handtekening eronder gezet. Gaat u dus akkoord met het feit dat er elk jaar 5 miljard euro aan inspanningen geleverd moet worden? Bent u het daarmee eens?

02.141 Ahmed Laaouej (PS): Monsieur Loones, je vous l'ai dit tout à l'heure. Cinq milliards, si vous me demandez de m'attabler avec vous et de les trouver, je les trouve. Il faut juste un accord

politique sur le contenu évidemment mais puis-je vous demander de répéter la manière dont vous relatez la déclaration de Mme la ministre? Puis-je vous demander de répéter précisément pour m'assurer que nous parlons de la même chose?

02.142 Sander Loones (N-VA): Mevrouw de voorzitter, voor mij gaat dit over de essentie. Ik vind dat er te weinig gebeurt. Er zouden meer inspanningen moeten worden geleverd. Het antwoord van de regering is dat ze wel genoeg actie onderneemt en dat, als haar inspanningen bovendien de komende jaren worden voortgezet, het in orde komt en dat het land zal eindigen op 3 % van het bbp en alle Europese criteria zal naleven.

De regering vindt dus dat ze goed bezig is en dat het goed komt als we blijven volhouden. Dat is de verdedigingslinie van de regering om te stellen dat de belofte aan de Europa zeker realiteit wordt. Ze laat daar geen twijfel over bestaan. Volgens de regering is het beleid beslist. Ze weet nog niet welke maatregelen dat inhoudt, maar wel dat ze dat traject aan de Europa heeft beloofd en dat zal doen. Het doet er niet toe of dat via belastingen of via inspanningen gebeurt, maar het bedrag van 5 miljard euro staat vast.

Als u nu verklaart dat u zich daar niet helemaal toe gebonden voelt, dan vraag ik me af welke beloftes er aan de Europa zijn gemaakt. Als u zich niet gebonden voelt, vervalt de verdedigingslinie van de regering.

02.143 Ahmed Laaouej (PS): Vous connaissez l'élasticité des recettes fiscales au taux de croissance. Vous connaissez les pourcentages et vous savez comment fonctionne l'élasticité de l'impôt des personnes physiques et l'élasticité de l'impôt des sociétés plus encore. En effet, l'impôt des sociétés a une dynamique d'assiette qui est bien supérieure à celle de l'impôt des personnes physiques, sans compter les impôts sur la consommation. Dès que vous avez une augmentation de la consommation des ménages...

02.144 Sander Loones (N-VA): (...)

02.145 Ahmed Laaouej (PS): Je vous réponds.

Vous parlez de 5 milliards et vous dites que c'est 5 milliards d'économies ou de taxes en plus. Certaines, pas nécessairement. Si vous avez une évolution de vos indicateurs macroéconomiques, elle vous amène mécaniquement, grâce à l'élasticité des impôts, à une augmentation de recettes supplémentaire, qui est supérieure à la

croissance. Du seul fait de l'évolution des indicateurs macroéconomiques, vous avez une résorption de l'effort à faire.

Faut-il résorber les déficits publics? La réponse est oui! Nous n'allons pas trimballer 20 milliards de déficit pendant encore 10 ou 15 ans! Et nous n'allons pas non plus nous satisfaire d'un taux d'endettement qui est au-delà des 105 % du PIB. Tout le monde a envie de remettre de l'ordre dans les comptes publics, ne fût-ce que pour faire face au coût du vieillissement. Le véritable enjeu, c'est de faire en sorte que notre système de protection sociale soit soutenable financièrement. Qu'il s'agisse de 2, 3, 4 ou 5 milliards, l'important c'est de savoir comment on fait l'effort pour tout ce qui n'est pas couvert par l'augmentation des recettes induites par l'évolution positive de nos indicateurs macroéconomiques.

Nous aurons tout à l'heure les explications de la secrétaire d'État Mme Bertrand pour savoir comment elle a conçu la feuille de route qu'elle a introduite au niveau européen. J'imagine bien que les questions que vous m'adressez lui sont destinées. Mais vous avez demandé en Conférence des présidents qu'elle puisse être là pour le débat budgétaire thématique. Nous en débattons donc avec elle, et j'interviendrai si nécessaire.

02.146 Marco Van Hees (PVDA-PTB): Monsieur Laaouej, vous n'avez pas répondu à ma question. Vous dites que la taxe sur les GAFAM n'a pas pu se faire au niveau européen. Je vous rappelle qu'à la page 53 de l'accord de gouvernement il est prévu que "si un tel accord ne peut être trouvé au sein de l'OCDE ou de l'Union européenne, la Belgique instaurera une taxe sur les services numériques en 2023".

Vous aviez donc un accord avec vos partenaires de majorité dans l'accord de gouvernement. Pourquoi ne l'avez-vous pas sorti quand le ministre des Finances y a renoncé?

02.147 Ahmed Laaouej (PS): Nous avons au moins la certitude que M. Van Hees a lu l'accord de gouvernement jusqu'à la page 53.

Sinon, pour le fond, vous avez raison, monsieur Van Hees. Le combat continue.

02.148 Marco Van Hees (PVDA-PTB): (...)

02.149 Ahmed Laaouej (PS): Vous me posez une question, monsieur Van Hees, je vous réponds.

Cela n'est toujours pas concrétisé. Le groupe PS continue à demander qu'on puisse avancer sur la fiscalisation des bénéfices des groupes GAFAM. C'est vrai, idéalement, il faudrait le faire au niveau européen. Je pense que oui. Il y a tout le problème de savoir comment on appréhende cette matière particulièrement complexe qu'est la matière digitale. Autrement dit, il s'agit de créer une assiette fiscale sur la matière digitale sans que cela ne devienne un impôt sur la consommation. Je vous entends très attentivement, notamment quand vous interpellez certains collègues, les Ecolos, sur la taxe carbone en disant que c'est un impôt sur la consommation. C'est techniquement vrai. Mais taxer les GAFAM pour finalement créer une TVA digitale ou une TVA sur la consommation digitale, ce serait un impôt sur la consommation.

Ce qui m'intéresse, c'est d'aller chercher les bénéfices des GAFAM, autrement dit d'aller saisir la richesse produite par les GAFAM sur notre territoire pour opérer un prélèvement qui ne se répercute pas sur le consommateur, sans quoi on retombe alors sur les impôts sur la consommation. Moi, je suis comme vous, je ne suis pas un grand fan des impôts sur la consommation.

La **présidente:** Monsieur Laaouej, je vous remercie pour votre réponse à la question posée.

02.150 Ahmed Laaouej (PS): J'avais encore une question.

La **présidente:** Oui, mais Mme Samyn attend depuis longtemps et patiemment.

02.151 Ellen Samyn (VB): Mijnheer Laaouej, tenzij u toch wilt antwoorden, zet u de traditie van het negeren van mijn vraag gewoon voort. Ik geef u dus eerst de mogelijkheid om te antwoorden.

02.152 Ahmed Laaouej (PS): Concernant les métiers pénibles, vous avez raison, c'est vraiment fondamental, essentiel. Il sera intéressant d'avoir ce débat tout à l'heure lors des discussions thématiques. Je suis à nouveau amené à refaire ma biographie. J'ai un papa qui est mort de la silicose. Je puis vous dire que je sais ce qu'est un métier pénible. Aujourd'hui encore, ce n'est pas parce qu'il n'y a plus de gens qui travaillent dans les charbonnages qu'il n'y a plus de métiers pénibles. Vous avez des gens qui aujourd'hui s'esquintent dans le secteur de la construction, les gens qui sont sur les chantiers à 5 heures du matin. Leur dos déguste. Je ne comprends pas que d'aucuns, dans certaines formations politiques, n'aient pas de la considération pour cela.

Il en va de même pour les maladies professionnelles, les intoxications aux produits chimiques, les intoxications à la poussière, etc. c'est une réalité. Je ne comprends pas qu'on ne puisse pas dans ce Parlement trouver de consensus pour pouvoir avancer en la matière. Notre ministre des Pensions, oui, elle dépose des propositions sur la table et on espère être suivi au sein du gouvernement mais on ne peut pas à la fois dire "vous devez travailler, etc." et ne pas se soucier de leur bien-être au travail. Il y a eu une affaire en Flandre. C'est un médecin que je connais très bien et avec lequel j'ai un lien familial qui me l'expliquait: le tribunal a finalement reconnu qu'il y avait une intoxication, une maladie professionnelle mais le temps de gagner le procès, deux des quatre plaignants sont morts. Au moment où on leur a donné raison, ils étaient déjà morts d'un cancer. Si on n'est pas conscient que c'est un vrai problème pour nous tous ici, alors ma foi à quoi bon encore en débattre? Nous sommes demandeurs d'avancer.

02.153 Wouter Beke (cd&v): Mevrouw de voorzitter, het is interessant om te kijken naar wat er tijdens de huidige legislatuur gebeurd is, maar ook om al naar de volgende legislatuur te kijken. Het door de regering ingediende stabiliteitspact is belangrijk voor onze geloofwaardigheid in Europa en om te tonen op welke manier wij ons land weer op het goede spoor krijgen. Dat is een redelijk fundamenteel en behoorlijk belangrijk debat. Daarbij rijst ook de vraag hoe we dat in de toekomst zullen doen. Dat zijn terechte vragen die we kunnen stellen.

Als ik even kijk naar de groei van personenbelasting tussen 2019 en de verwachting voor 2024, dan stel ik vast dat de inkomsten uit de personenbelasting stijgen van 41 miljard euro naar bijna 59 miljard euro. Dat is 17 à 18 miljard euro extra op het vlak van de personenbelasting. Nochtans is de personenbelasting niet verhoogd. Dat is te wijten aan de elasticiteit, aan de indexering en aan de 270.000 à 280.000 jobs die erbij gekomen zijn. Dat zijn elk jaar ongeveer 100.000 jobs, gedurende de voorbije drie jaar.

Wat onvoldoende is, maar wel noodzakelijk om dat bedrag van 5 miljard euro per jaar waarover het hier gaat te kunnen bereiken, is ervoor zorgen dat er massief wordt ingezet op het versterken van onze werkgelegenheidsgraad. De doelstelling van 80 % die op het einde van de volgende legislatuur zou moeten worden gerealiseerd, is daarvoor cruciaal. Ze kan ons al de helft van de oefening opleveren.

De toestand is dus niet hopeloos. Dat betekent echter wel dat daar hervormingen tegenover zullen moeten staan. Dat heeft ook de Nationale Bank gisteren duidelijk gemaakt. Er zullen hervormingen moeten gebeuren op het vlak van de arbeidsmarkt, om meer mensen aan het werk te krijgen, op het vlak van de responsabilisering van werknemers en werkgevers, op het vlak van het gewaarborgd loon, op het vlak van de werkloosheidsuitkeringen, op het vlak van het activeren van arbeidsongeschikten en op het vlak van de fiscale hervorming, waarvoor minister Van Peteghem een voorstel heeft gedaan.

Ik herhaal de vraag. Is dat voldoende? Neen, dat is het niet. Is dat noodzakelijk? Zeker. Zijn wij daarmee halverwege de rit? Daar ben ik van overtuigd, op basis van de cijfers die wij de voorbije vijf jaar hebben gezien. Collega's, ik hoop dat wij daarover een eerlijk debat kunnen krijgen. Het is niet onmogelijk, maar het vraagt wel de moed om te zeggen wat er moet gebeuren.

Eén zaak is mij wel opgevallen in het debat daarnet over de arbeidsmarkt- en pensioenhervormingen: les extrêmes se touchent. Het is opvallend dat de Partij van de Arbeid en het Vlaams Belang precies hetzelfde vertellen. Eén ding is daarmee duidelijk: van die twee partijen zal het niet komen.

02.154 Vincent Van Quickenborne (Open Vld): Je voudrais m'adresser à M. Laaouej, parce que c'est notamment lui qui a posé la question sur les cinq milliards d'euros.

Mijnheer Laaouej, ik hoorde dat mijnheer Loones u vroeg of die 5 miljard euro wel zou lukken, of u dat zag zitten, of u dat kon steunen. De realiteit is dat we met deze regering voor de begroting 2024 effectief 0,8 % realiseren. U geeft dat ook toe. Het feit dat we dit kunnen met deze regering, bewijst de ernst van onze budgettaire oefening. Bovendien is het een ernstige oefening die evenwichtig is en die de mensen die sparen en ondernemen niet raakt, maar wel de grote banken, wel de multinationals. Dat geef ik grif toe. Dat toont ook dat het mogelijk en haalbaar is. Dat is de essentie. Het feit dat we dit zelfs in een verkiezingsjaar kunnen doen, bewijst dat we dit kunnen. Als wij het kunnen doen, moet een volgende regering dat ook kunnen doen.

Il est évident qu'à ce moment-là, le choix politique doit être fait de décider s'il s'agit de recettes ou de dépenses. Ça, c'est la réalité! Mais les cinq milliards d'euros pour 2024 démontrent que ce gouvernement le fait.

Het is het bewijs, mijnheer Loones, dat hoewel u hier steeds de regering in vraag stelt en zegt dat ze

niets doet, dat ze tot niets in staat is, we wel in staat zijn het te doen. Bovendien, collega's, gaat het niet om 5 miljard, maar om 11 miljard met deze regering. 1 miljard supplementair in 2021, 2,4 miljard supplementair in 2022, 3 miljard in 2023 en 0,8 miljard in 2024. Samen maakt dat een inspanning van 11 miljard euro die deze regering levert, met alle partijen, PS en Open Vld inbegrepen.

02.155 Sander Loones (N-VA): Mijnheer Van Quickenborne, het is fijn dat u nu de begroting voor uw rekening neemt, maar met de heer Leysen was het ook plezant.

Ik heb twee bemerkingen. Ten eerste legt u mij een aantal woorden in de mond. Ten tweede stelt u dat we bewijzen eruit te raken en dat de regering het nodige doet. Mijn punt is net dat dit niet zo is. Alle experts zijn het erover eens dat deze regering te weinig doet. De Europese Commissie is van mening dat de regering te weinig doet. Dat is ook de reden waarom u volgend jaar veroordeeld zult worden door de Europese Commissie. De heer Dombrovskis legde hierover verklaringen af op de VRT. U doet gewoonweg te weinig.

Mijn vraag is echter niet of de regering dit kan doen. Ik betwist niet dat de regering een aantal maatregelen heeft genomen, maar het zijn er nog steeds te weinig. Mijn vraag is niet of de regering 5 miljard euro kan besparen. Mijnheer Laaouej, wil de PS elk jaar een oefening van 5 miljard euro doen? Dat is de essentiële vraag. Engageert de PS zich om de komende jaren een oefening van 5 miljard euro te doen? Dat is een fundamentele vraag.

02.156 Ahmed Laaouej (PS): Monsieur Loones, je vous ai déjà répondu. Oui, le PS est tout à fait favorable à l'idée de prélever cinq milliards d'euros sur les multinationales, sur l'impôt sur les grandes fortunes, sur la fiscalité des plus-values, sur la contribution des GAFAM, en luttant mieux contre la fraude fiscale et en renforçant les moyens de l'Inspection spéciale des impôts. Et même plus, monsieur Loones! Et même plus, pourvu qu'on ne coupe pas dans les soins de santé ou dans les dépenses publiques, pourvu qu'on ne freine pas les investissements publics, pourvu qu'on n'augmente pas les taxes sur la consommation et qu'on n'aille pas chercher l'argent dans la poche des ménages.

Voilà, pourvu que ce soit tout cela! Je ne vois aucune objection à ce qu'on aille chercher l'argent chez ceux qui ont les moyens de payer, chez les profiteurs de crise, les spéculateurs et les

fraudeurs! Aucun problème, monsieur Loones!

02.157 Sander Loones (N-VA): Mijnheer Laaouej, nogmaals, ik probeer echt niet moeilijk te doen om moeilijk te doen, maar ik wil wel een fundamenteel debat voeren. Uw regering heeft een aantal beloftes gemaakt aan Europa. De geloofwaardigheid van België en de beoordeling van de begroting van België staan of vallen met de geloofwaardigheid van die beloftes.

Bij dezen hebben wij gehoord dat de PS bereid is om 5 miljard euro te doen, wat u ook hebt beloofd aan Europa. Op dat vlak – op helikopterniveau – zit het goed, maar ik hoop dat u ook hebt gehoord dat de PS enkel bereid is om die inspanning van 5 miljard euro te doen indien er een hele trein belastingen op de sporen wordt gezet. U belooft die 5 miljard euro, op voorwaarde dat u nog meer belastingen kunt introduceren, boven op de 5 à 6 miljard euro die er onder deze regering al is bijgekomen. Hoe geloofwaardig is dat? Steunt u het programma waarmee er 5 miljard euro belastingen bij komen?

La présidente: Je répète que les questions doivent être adressées à M. Laaouej.

02.158 Ahmed Laaouej (PS): Monsieur Loones, c'est là toute la différence entre vous et nous. Quelle a été votre politique économique, sociale et fiscale sous la précédente législature? Un saut d'index. Vous avez été chercher dans la poche des travailleurs, monsieur Loones. Vous avez augmenté les taxes sur la consommation, sur le gaz et l'électricité. C'est vous qui aviez le portefeuille des Finances, monsieur Loones. Vous avez coupé dans les soins de santé, quasiment trois milliards d'euros. Qui a subi tout cela? À nouveau les ménages, les familles, etc. Ça, c'est la différence entre vous et nous. Vous dites: "Vous allez augmenter les taxes!" Mais qu'avez-vous fait d'autre en instaurant une taxe sur les salaires, avec le saut d'index? C'est toute la différence entre vous et nous. Et quand on regarde bien les chiffres, votre *tax shift* représentait à peu près 9 milliards d'euros. Comme quoi, trouver les grands nombres n'est pas si difficile que cela. Sauf que vous, vous avez été chercher dans la poche des travailleurs; je préfère aller chercher dans la poche des multinationales, des fraudeurs fiscaux et des spéculateurs. C'est toute la différence entre vous et nous.

02.159 Vincent Van Quickenborne (Open Vld): Het is ongelooflijk. Collega Loones vraagt eerst of 5 miljard wel zal lukken. Dan merkt hij plotseling dat het zal lukken. Vervolgens vraagt hij of we dat

voor de komende jaren nog zien zitten. De PS zegt dan dat zij dat ook zien zitten. Hij dacht dat hij nieuws ging maken, omdat de PS het niet zou willen. De PS wil het echter ook. De PS geeft dan aan op welke manier ze dat het liefst zou doen. Wat zou je verwachten dat die partij zegt? Dat is vanzelfsprekend.

Mijnheer, Loones, misschien moet u dat nog leren, maar de realiteit is dat je bij het maken van een regering een evenwicht zoekt. Dat is wat wij gedaan hebben tussen de uitgaven en de inkomsten. Toen u in de regering zat en de roerende voorheffing naar 30 % is gestegen, heeft uw minister van Financiën dat trouwens ook gedaan. Dat was een belastingverhoging. Toen u de btw op energie van 6 % naar 21 % hebt verhoogd, was dat een belastingverhoging. Dus, mijnheer Loones, wie spreekt er hier over een belastingverhoging? Ik zou opletten.

Mevrouw de voorzitter, ik rond af. Mijnheer Loones, word niet te enthousiast, want u zit al bijna in de regering met de PS. U moet een beetje opletten met wat u aan het doen bent. Let op! Niet te snel!

02.160 Peter De Roover (N-VA): U kunt niet zeggen dat hier geen nieuws gemaakt wordt. Wij vernemen hier immers via de heer Van Quickenborne dat Open Vld niet in de Vlaamse regering zit en dat zij niet in de regering-Michel hebben gezeten, want alles wat daar gebeurt en gebeurde, wordt hier naar voren geschoven als wat zeker niet de juiste richting is. Collega's, en collega Laaouej, want tot hem moet ik mij richten, er is absoluut een verschil met de PS, het PS-beleid en het beleid van Vivaldi, waarmee men in dit land inderdaad inspanningen wil doen, namelijk met torenhoge belastingen. Dat zijn inspanningen die geleverd moeten worden door de belastingbetaler. Het is logisch dat u die als PS'er naar voren schuift. U gelooft in de staat als oplosser van alle problemen. Dat u erin geslaagd bent om dat met liberalen door te drukken, is hier eigenlijk het interessantste nieuwsfeit. Het feit dat de liberalen, bij monde van de heer Van Quickenborne, in de commissie voor Financiën zelfs in juichen uitbarsten bij de verdediging van nieuwe belastingen, dat is het nieuwswaardige.

Dus, collega Laaouej, u bent inderdaad rechtlijnig. U bent een socialist in hart en nieren en dat siert u als PS'er. Het is alleen vreemd dat u dat in deze regering niet hebt kunnen doorvoeren en dat u nu al hebt aangegeven dat de inspanningen ook in de toekomst vooral zullen neerkomen op zij die werken en sparen. Dat is hetgeen waarover we

inderdaad absoluut van mening verschillen.

02.161 Ahmed Laaouej (PS): Monsieur De Roover, franchement, vous valez mieux que ça! Je sais que vous avez comme *sparring partner* l'Open Vld et peut-être d'autres partis, mais allez... Sous la précédente législature, votre parti détenait le portefeuille des Finances. Quand on additionne la hausse de la TVA sur le gaz et l'électricité et les autres augmentations d'impôts sur la consommation, votre ministre N-VA des Finances a augmenté de trois milliards d'euros les impôts sur la consommation. Donc, qui taxe? C'est la N-VA qui a taxé sous la précédente législature. Le gouvernement de M. De Croo n'a pas augmenté de trois milliards les impôts sur la consommation. Votre ministre des Finances l'a fait, monsieur De Roover! Voilà la vérité des chiffres!

02.162 Sander Loones (N-VA): Ik wil overgaan naar het tewerkstellingsbeleid, maar ik wil eerst nog een korte repliek geven.

Mijnheer Laaouej, de koopkracht is gestegen onder de vorige regering.

Ik vind dit een interessant debat omdat we nu gelezen hebben dat er een akkoord in uw regering is om de komende jaren een oefening van 5 miljard euro te doen. Daar is in onzichtbare inkt door de PS bijgeschreven: het zullen allemaal belastingen moeten zijn. Dat is wat wij van de heer Laaouej hebben gehoord. Dan mag het zelfs meer dan 5 miljard euro zijn. Misschien wist u dat niet toen u dat met hen hebt afgesproken. Vandaag weten we dat het belastingen zullen moeten zijn.

Wilt u 5 miljard euro besparen, mijnheer Laaouej? Dan kunt u zeggen welke besparingen u wilt. Daarin ben ik ook geïnteresseerd.

02.163 Ahmed Laaouej (PS): C'est vrai que nous sommes en période de fêtes et que nous approchons de Noël, mais arrêtez de raconter des contes et des histoires! Franchement, vous méritez mieux que cela. La même remarque vaut pour M. De Roover. Venez sur les débats de fond! Franchement, vous méritez mieux que cela. Franchement!

02.164 Sander Loones (N-VA): Mijnheer Laaouej, ik geef u graag de kans om te zeggen hoeveel van die 5 miljard u wilt besparen. Ik zou graag horen hoeveel u wilt besparen. Wilt u misschien een derde besparen? Wilt u de helft besparen? Zult u 2 miljard besparen? Zult u 3 miljard besparen? Dat is toch relevant. U hebt dat beloofd aan de Europese Commissie. Daar staan

handtekeningen onder. Dat is de geloofwaardigheid van uw begroting. Uw regering zal daarop beoordeeld worden, trouwens ook voor het engagement. Dat is wat de eerste minister hier is komen zeggen bij de State of the Union. Wij zouden richting de norm van Maastricht gaan. Dat was de grote belofte. Hoeveel van die 5 miljard zult u besparen?

02.165 Ahmed Laaouej (PS): Il vaut mieux se répéter que de ne pas être entendu. Là, vraiment, cela fait disque rayé, monsieur Loones. Cela fait cinq fois que vous dites la même chose et que vous posez les mêmes questions avec de petites variantes. Franchement, ne faudrait-il pas passer à autre chose? Vous valez mieux que cela.

02.166 Staatssecretaris Alexia Bertrand: Mijnheer Loones, ik begrijp de relevantie van de vraag niet goed. Wij hebben een regel in het regeerakkoord, namelijk een derde inkomsten, een derde uitgaven en een derde diversen. Zo zijn we weer te werk gegaan voor deze begroting. De begroting voor 2024 is ondertussen afgerond. Misschien is de reden voor de vraag dat u dat moet weten voor een volgende coalitie. Dat weet ik niet. Misschien is dat van belang voor u, maar voor deze regering is dat niet meer zo belangrijk, want wij zijn klaar met de begroting voor 2024 en hebben dat volgens onze regels gedaan.

02.167 Sander Loones (N-VA): Dat was de reden waarom ik naar het volgende debat wilde overgaan, maar ik zal nog kort repliceren. Ik vind dat weinig ernstig. De helft van uw verdedigingslinie in de commissie was dat u goed bezig was en garandeerde dat dit ook in de toekomst het geval zou zijn. Daar staat of valt heel wat van uw geloofwaardigheid mee, zeker in Europa. Dat wordt meegenomen in de beoordeling of België al dan niet op het strafbankje zal belanden. U zegt dat het een derde, een derde, een derde is, maar ik hoorde de heer Laaouej geen engagementen uitspreken over besparingen, dus dan kan ik de vraag stellen hoe geloofwaardig uw belofte aan Europa is. Dat is de essentie.

Dat debat hebben we gehad en we hebben weer iets bijgeleerd. We zullen het er in de toekomst nog over hebben. Nu wil de premier het woord.

02.168 Eerste minister Alexander De Croo: Dit debat gaat over de begroting voor 2024. In totaal is de inspanning die op federaal niveau wordt geleverd voor 2024 0,8 %. Dan werd er gevraagd om het stabiliteitstraject in te dienen. Wij hebben een stabiliteitstraject ingediend, waarin wij hebben aangegeven dat men in 2025 en 2026 opnieuw een

inspanning van 0,8 % zal leveren. Dat is niet onmogelijk, want we hebben dat nu gedaan in een economisch niet eenvoudige periode. De federale regering heeft duidelijk gezegd dat we dit zullen doen.

Op welke manier zal men dat doen? Op een bepaald moment zal men een regeerakkoord sluiten. Ik hoop, mijnheer Loones, dat u daar geen jaren mee zult wachten. Hopelijk komt dat regeerakkoord er snel genoeg om ervoor te zorgen dat er in oktober 2024 een begroting is en om duidelijk te maken hoe men dat zal doen. Deze regering heeft aangegeven dat men in 2026 uit de rode zone zal zijn, als men het tempo aanhoudt van die 0,8 % inspanning die wij hebben geleverd. Dat is onze belofte. Ik hoop dat u er geen gras over zult laten groeien en dat er snel een regering zal komen die dat kan doen.

02.169 Sander Loones (N-VA): Ik wil nog een poging doen om naar het volgende debat te gaan, maar ik kan natuurlijk niet anders dan reageren op wat de eerste minister zegt.

Ik vind het bijzonder, want als ik die vraag stel, hoor ik van de heer Laaouej een opsomming van belastingen. Dan hoor ik van de staatssecretaris dat het in drie gelijke delen zal gebeuren. De eerste minister zegt vervolgens: wij zullen wel zien. U hebt gezegd dat u een politieke afspraak hebt om op die manier te werken.

02.170 Eerste minister Alexander De Croo: Er is geen (...) termijn is. Wat er daarna gebeurt, zal afhangen van de verkiezingen.

02.171 Sander Loones (N-VA): Voilà, daarmee bevestigt de eerste minister twee dingen. Ik was eigenlijk gerustgesteld door het antwoord van de staatssecretaris, dat er tenminste een limiet stond op het aantal extra belastingen. Maar goed, die limiet kennen wij nu niet. Het tweede is dat de volgende regering alles zal moeten doen, wat betekent dat er bij de geloofwaardigheid van uw oefening wel wat kanttekeningen te plaatsen zijn.

Ik wil overgaan tot het volgende thema, mijnheer Laaouej. Op een bepaald moment in uw betoog had u het over het arbeidsmarktbeleid. Op dat moment zei u: *le gouvernement a créé 150.000 emplois*.

(...): (...)

02.172 Sander Loones (N-VA): 144.000 zegt u, oké. Wij noteren dat volgens de PS de regering 144.000 jobs gecreëerd heeft. Dat is interessante

informatie.

02.173 Ahmed Laaouej (PS): Je parlais des emplois de qualité. Selon mes critères... Vous pouvez rire! Les contrats à durée indéterminée. Mais le bilan est évidemment bien supérieur à cela.

Que les choses soient claires, je ne vais pas, moi, faire une argumentation différente de celle que je faisais quand j'étais dans l'opposition! Quand nous étions dans l'opposition, nous dénoncions les effets faiblards du fameux *tax shift*, grâce auquel vous prétendiez créer plus de 200 000 emplois. Finalement, l'université de Gand prévoyait plutôt un maximum de 60 000 et la Banque nationale disait que c'était encore beaucoup moins. Bref, cela ne dépassait pas quelques dizaines de milliers d'emplois pour 6 milliards d'euros dépensés. On peut même dire 9 milliards parce que le saut d'index était présenté aussi comme un des éléments qui allait créer de l'emploi. Quel paradoxe!

Autrement dit, à l'époque, je disais que, même dans ces emplois prétendument liés au *tax shift*, il y avait une bonne part liée à l'environnement international et donc à l'évolution du contexte international. Moi, je ne suis pas ici pour vous dire "cocorico, c'est uniquement grâce aux mesures décidées par tous les niveaux de pouvoir (État fédéral, Régions, etc.)". Non, il y a une part qui est liée à l'évolution du contexte économique mais aussi une part qui, je pense, est liée à la manière dont nous avons géré la crise covid, c'est-à-dire qu'en injectant les moyens que nous avons injectés, en soutenant nos entreprises, en soutenant le pouvoir d'achat des ménages, nous avons pu maintenir un tissu économique qui a permis de passer le cap et d'avoir une reprise plus importante et plus rapide que dans les autres pays. Moi, je suis de bon compte. Peut-on faire mieux? Bien sûr! Mais, en tout cas, les indicateurs évoluent positivement.

02.174 Sander Loones (N-VA): Mijnheer Laaouej, bedankt voor die toelichting, die was opnieuw interessant. *Vous êtes de bon compte*. U zegt dat deze regering 144.000 jobs gecreëerd heeft en dat de overige jobs minderwaardige jobs zijn ofwel jobs die voortkomen uit de internationale economische evolutie, waarop we meegesurft hebben. Het is interessant om dat te vernemen en 144.000 is bij dezen dan ook de nieuwe referentie.

02.175 Ahmed Laaouej (PS): Les autres emplois sont liés aux politiques développées par le gouvernement, mais il y a aussi une part liée à l'évolution du contexte économique, du contexte

économique international, du contexte économique belge et domestique.

Quand la Banque nationale, monsieur Loones, dit que c'est parce que le gouvernement a soutenu la demande intérieure qu'on a amorcé une meilleure relance chez nous que dans d'autres pays, la conséquence de cela, c'est évidemment l'évolution positive de l'emploi. Donc oui, c'est lié.

Simplement, la question est de savoir quelle part est liée au contexte et quelle part est liée aux politiques menées par le gouvernement. Mais globalement, le bilan est appréciable, et il est meilleur que celui de l'ancien gouvernement, où vous étiez aux manettes des Finances.

02.176 Eerste minister Alexander De Croo: Mevrouw de voorzitter, vermits men cijfers citeert, neem ik de cijfers van de Nationale Bank en van het Planbureau. De cijfers van de Nationale Bank spreken over, tussen Q3 2020 en Q3 2023, dat is de periode van deze regering, 257.800 jobs erbij. Het Planbureau spreekt voor de periode tussen 2020 en 2024, daar zit inderdaad een stuk prognose in, over 285.300 jobs. Vanwaar komen die jobs? Die komen er dankzij het feit dat wij een veerkrachtige economie hebben, dat wij veerkrachtige ondernemers hebben, dat wij ondernemers hebben die vertrouwen hebben in het feit dat wij hen beschermd hebben en die de bescherming nu gebruiken om te kunnen groeien. Dat is economisch beleid.

Het is niet toevallig dat de economische groei in ons land in 2023 veel hoger is dan in de eurozone. De groei in de eurozone is 0,6 %. De groei in ons land is 1,5 %. Dat komt niet uit de lucht gevallen, dat is dankzij het beleid. Wij hebben een beleid gevoerd om onze ondernemingen te ondersteunen in een moeilijke periode. Wij hebben een beleid gevoerd om onze gezinnen te ondersteunen op een moment dat de energiefacturen te hoog waren. Wij hebben er met de index voor gezorgd dat de consumptie op peil bleef. Dat is beleid. In een moment van crisis voelt men ondersteunend beleid. De resultaten zijn er, met een groei die meer dan het dubbel is van het gemiddelde in de eurozone en met een groei aan tewerkstelling die in een periode van crisis hoger is dan in de vorige regering.

02.177 Peter De Roover (N-VA): Mijnheer de eerste minister, uw cijfers zijn juist. Nu kan er gejuicht worden op de banken. Maar, de cijfers zijn juist als men het dieptepunt als referentieperiode neemt.

02.178 Eerste minister **Alexander De Croo**: (...) *(zonder micro)*

02.179 **Peter De Roover** (N-VA): Mijnheer de eerste minister, u bent het er dus mee eens dat u de normale economische situatie voor corona niet vergelijkt met de toestand van vandaag. Dat doet u niet. Dat erkent u.

U bent eigenlijk een beetje de nieuwe trainer van een sportman. Die nieuwe trainer komt in dienst op het ogenblik dat die sportman griep heeft. Hij loopt dus slechte resultaten, want hij heeft een longinfectie. De trainer zal daarna zeggen dat nu de griep voorbij is, er een stijgende curve is in de prestatie van de atleet. Dat is natuurlijk juist. Men vergelijkt dan echter niet met de vergelijkingsbasis op het ogenblik dat de economie aantrekt. En dat scheelt een halve procent in die tewerkstelling.

Dat wil zeggen dat we in de drie jaar De Croo een stijging hebben gekregen van 2 % tewerkstellingsgraad. Hier wordt wel vergeten dat er een doelstelling in het regeerakkoord staat. Dat hebben we nog niet te veel gehoord van de regering. Er staat een doelstelling in het regeerakkoord. Tegen 2030 moeten wij aan 80 % komen. Tegen dit tempo zal dat tegen 2040 zijn. Wanneer in 2030 de tewerkstellingsgraad op 80 % moet komen, zal het van de volgende regering moeten komen, niet van deze regering. Dat betekent dat u in uw tewerkstellingsdoelstelling gefaald hebt. Dat is cijfermatig aan te tonen.

02.180 **Vincent Van Quickenborne** (Open Vld): Ik wil de heer De Roover even tegenspreken en de feiten laten spreken. De jobcreatie tussen Q4 2019 voor corona en Q3 2023 is gestegen volgens de Nationale Bank met 223.300. Het Planbureau komt voor de prognose van 2024 uit op 285.000 jobs. De vergelijking die de Nationale Bank maakt, is tussen Q4 2019 voor corona en Q3 2023. Dat is plus 223.300 jobs. Dat zijn de cijfers.

02.181 **Peter De Roover** (N-VA): Mevrouw de voorzitter, dat valt voor met dat soort getallen. In het vierde kwartaal van 2019 bedroeg de tewerkstellingsgraad 70,5 %. Het recentste cijfer is 72,2 %. Dat betekent dus een stijging met 1,7 %.

De huidige tewerkstellingsgraad bedraagt dus 72,2 %. In het vierde kwartaal van 2022 bedroeg die evenwel nog 72,3 %. Dat betekent dus dat de tewerkstellingsgraad met 0,1 % is gedaald tegenover het laatste kwartaal van vorig jaar. U zult het met me eens zijn dat de tewerkstellingsgraad 72,3 % was in het vierde kwartaal van 2022 en 72,2 % is vandaag. Dat is een daling met 0,1 %.

Nochtans is de coronacrisis voorbij en kan men zich daarachter niet meer verstoppen. Het voorbije jaar heeft deze regering volgens de statistieken van Statbel in haar ambitie om de tewerkstelling op te drijven, een score gehaald van -0,1 %. Dat zijn de feiten.

La **présidente**: M. Laaouej va-t-il répondre aux questions qui sont posées?

02.182 **Ahmed Laaouej** (PS): Je voudrais féliciter le gouvernement, le ministre de l'Emploi en particulier, mais aussi le premier ministre et toute l'équipe qui ont agi différemment de vous. Vous qui avez fait des réductions de cotisations sociales structurelles, qui avez fait un saut d'index irrémédiable et irréversible – neuf milliards au total –, vous avez créé moins d'emplois avec neuf milliards que ce que le gouvernement a fait en prenant des mesures conjoncturelles de soutien aux ménages et aux entreprises en raison de la crise sanitaire. C'est là qu'est la différence entre ce gouvernement et le vôtre: vous avez vidé les caisses de la sécurité sociale, vous avez puisé dans la poche des travailleurs pour avoir un bilan en termes d'emploi qui n'impressionne personne. Elle est là, la différence!

La **présidente**: Pourrions-nous poursuivre l'intervention de M. Laaouej?

02.183 **Vincent Van Quickenborne** (Open Vld): (...)

La **présidente**: Ce n'était pas à vous de répondre, monsieur Van Quickenborne. C'est M. Laaouej qui répond aux questions. C'est le principe du débat.

02.184 **Ahmed Laaouej** (PS): J'ai terminé mon intervention. Je répondrai volontiers aux questions qui me sont adressées.

La **présidente**: Peut-être M. Van Quickenborne a-t-il une question pour M. Laaouej?

02.185 **Ahmed Laaouej** (PS): Quoi qu'il en soit, j'annonce que j'ai terminé et que je remets trois minutes trente dans le pot.

02.186 **Vincent Van Quickenborne** (Open Vld): Je souhaite simplement aider mon cher collègue, M. Laaouej, puisque le ministre de l'Emploi n'est pas là.

Mijnheer De Roover, u zegt dat de tewerkstellingsgraad in de fameuze periode Q4 van 2022 72,3 % was en dat dat nu 72,2 % is. Met andere woorden, wij zijn gezakt. Ik weet niet of u al

hebt gehoord van seizoenseffecten.

Men moet de lengte van de legislatuur bekijken, de inspanning die men doet van het begin tot het einde. Aan het begin van de legislatuur bedroeg de tewerkstellingsgraad 70,5 %, vandaag bedraagt de tewerkstellingsgraad 72,2 %. Mijnheer Loones, blijf rustig. Ik ben blij dat u die 72,2 % al erkent, want daarnet sprak u nog over 71,4 %. Het is zeer goed dat u al opgeschoven bent. Men moet het begin en het einde van de legislatuur vergelijken. Dat is de realiteit: een stijging met 1,7 %.

U zult zeggen, die stijging van de tewerkstellingsgraad met 1,7 %...

De **voorzitster**: Uw spreektijd zit erop.

02.187 Vincent Van Quickenborne (Open Vld): Hoe verklaart men die stijging? Die stijging is er gekomen door de geleverde inspanningen. De cijfers zijn de cijfers.

02.188 Peter De Roover (N-VA): Ik ben heel blij dat u bevestigt dat de tewerkstelling het voorbije jaar is afgenomen, maar ik vind het wel sterk – Vivaldi gaat over de seizoenen – dat u zegt: u vergelijkt verkeerde seizoenen, Q4 met Q3, waarna u zwalpt van de ene Q naar de Q, wat gezien uw familienaam logisch is, maar wees alstublieft eens een beetje consistent in uw verdediging. Ik denk dat heel dit rondje maar een zaak onbetwistbaar, ook door u bevestigd, heeft meegegeven, dat is dat de tewerkstellingsgraad het voorbije jaar met 0,1 % is afgenomen. Wij trappelen reeds een volledig jaar ter plaatse. Wilt u dat Q2-Q2, seizoensneutraal, bekijken, dan gaat dat van 71,4 % naar 71,4 %. Dat is een groei van 0,0 %.

02.189 Ahmed Laaouej (PS): Non, je constate simplement qu'il y a eu des échanges entre collègues, ce qui n'est en général pas l'objectif. Temps plein, temps plein, temps plein: plus de 200 000 au total sur la période et 300 000 dans les prévisions. Je vous laisse vous quereller sur les chiffres. On vit cela chaque année au moins deux fois par an et depuis dix ans que je suis au Parlement. Il n'y a donc rien de nouveau. Si des questions me sont adressées, je veux bien y répondre. J'ai terminé mon intervention. Si on pouvait un peu avancer dans le débat...

02.190 Sofie Merckx (PVDA-PTB): Monsieur Laaouej, je suppose que vous serez aussi souple sur le temps de parole en ce qui me concerne parce que j'ai vu le temps de parole imposé aujourd'hui énormément dépassé.

La **présidente**: Y compris dans vos rangs, madame Merckx!

02.191 Sofie Merckx (PVDA-PTB): Vous pouvez faire une statistique! Avançons! Il était intéressant d'apprendre que seuls 140 000 emplois équivalents temps plein ont été créés et que le début du point de comparaison est finalement en pleine crise covid au moment où beaucoup de gens ont effectivement été en chômage économique et avaient perdu leur emploi. Le même problème, monsieur Laaouej, se pose quand ce gouvernement dit qu'il a augmenté les salaires. Quand on regarde et qu'on établit vraiment une comparaison du salaire médian, quand on compare Q4 2020 jusque Q3 2023, on arrive pour le salaire médian à une perte de 3 000 euros de salaire réel pour ces gens qui travaillent tous les jours. La raison, c'est que l'indexation est incomplète, en retard et qu'on ne récupère donc jamais ce que l'on a perdu et il y a bien sûr aussi la loi sur le blocage des salaires que M. Dermagne a bel et bien signée.

Quand j'examine le bilan du gouvernement, je constate aussi par rapport aux compétences que vous avez, que M. Dermagne a signé cet arrêté royal, que les banques belges ont finalement réalisé énormément de bénéfices et qu'il n'y a aucune contrainte par rapport aux taux d'épargne par exemple. Il y a juste une toute petite taxe. En ce qui concerne les prix, je pense que, comme moi, vous constatez que les gens se plaignent beaucoup du prix des aliments. Là aussi, le ministre n'a rien fait pour bloquer les prix. Pour moi, ce gouvernement Vivaldi est quand même celui qui a bloqué les salaires et qui n'a pas bloqué les prix, ce qui était pourtant vraiment nécessaire.

02.192 Wouter De Vriendt (Ecolo-Groen): Mevrouw de voorzitter, we zijn nu al meer dan vier uur bezig en we zitten nog maar aan de derde fractie. Ik heb niet het hele debat gevolgd, maar wel 80 % à 90 %. Mag ik u vragen om de in de Conferentie van voorzitters gemaakte afspraken hierover te doen respecteren? Dus geen intern debat, maar enkel vragen aan de spreker en interrupties van één minuut. Wilt u dit doen respecteren? Anders zitten we hier tot morgenavond.

De **voorzitster**: Inderdaad.

02.193 Björn Anseeuw (N-VA): Mevrouw de voorzitter, collega's, de afgelopen twintig minuten hebben duidelijk gemaakt dat de vivaldiregering van Alexander De Croo er enkel in slaagde de

werkgelegenheidsgraad te doen stijgen toen ze kon strooien met honderden miljoenen euro subsidies in die arbeidsmarkt, bijvoorbeeld via de tijdelijke werkloosheid gedurende de coronacrisis. Wanneer men die subsidies wegneemt, blijft men in het beste geval ter plaatse trappelen. Er is geen socialistische eerste minister die het roder zou kunnen doen dan u, Alexander De Croo.

Collega Laaouej, als we naar de toename van het aantal vte's kijken in loontrekkende tewerkstelling, dan blijkt dat mensen die al aan het werk waren nog meer zijn gaan werken. Tegelijkertijd is het aantal inactieven in de voorbije periode van 1.937.000 met slechts 5.000 eenheden gedaald naar 1.932.000. Vindt u dat de regering hiermee een goede beurt maakt?

02.194 Eerste minister **Alexander De Croo**: Mijnheer Anseeuw, een van de maatregelen die het best gewerkt heeft tijdens de covidpandemie, namelijk een systeem van tijdelijke werkloosheid dat ervoor gezorgd heeft dat bedrijven op een moeilijk moment hun werknemers niet moesten ontslaan, noemt u strooien met miljoenen. In alle gemaakte analyses, zowel van internationale agentschappen als van werkgevers, wordt die maatregel beschouwd als de meest succesvolle maatregel. Met die maatregel konden we vermijden dat mensen ontslagen moesten worden en dat bedrijven failliet zouden gaan. Bovendien, toen we uit de crisis kwamen, konden de werknemers onmiddellijk weer aan de slag, in plaats van dat bedrijven eerst personeel moesten rekruteren. Daarvan zegt u nu dat wij met miljoenen gestrooid hebben. Dat krijgt u niet uitgelegd aan de mensen die hun job mogelijk verloren hadden door de coronapandemie.

02.195 **Björn Anseeuw** (N-VA): Mijnheer de premier, in afwachting van het antwoord van collega Laaouej, van de tijdelijke werkloosheid in de coronaperiode, maar ook bijvoorbeeld het dubbel overbruggingsrecht, hebben ministers van uw regering op verschillende tijdstippen in deze legislatuur ootmoedig toegegeven dat die maatregelen allesbehalve voldoende fijnmazig waren. Dat hebben we in de commissie besproken. Met honderden miljoenen aan subsidies werd gestrooid, allesbehalve fijnmazig, blijkens de woorden van uw ministers, die in hun functie spreken namens de regering. Wie ben ik dan om hen tegen te spreken? U hebt subsidies allesbehalve fijnmazig uitgestrooid over de arbeidsmarkt. Ik stel vast dat u met uw regering enkel op die manier erin slaagt om de werkzaamheidsgraad kunstmatig op te krikken. Dat blijft natuurlijk niet duren. Getuige daarvan de

cijfers van het voorbije jaar, waaruit blijkt dat u in het beste geval ter plaatse blijft trappelen. In het tweede kwartaal van dit jaar ging de werkzaamheidsgraad zelfs achteruit. Als er inderdaad jobs bij komen in dit land, dan is dat allesbehalve te danken aan uw werk met uw regering, het is ondanks uw regering.

La **présidente**: Monsieur Laaouej, avez-vous terminé ou souhaitez-vous encore intervenir?

02.196 **Ahmed Laaouej** (PS): Pour le service du Compte rendu et pour les interprètes, je vais lire lentement. Je vais citer le Bureau fédéral du Plan parce qu'au fond, c'est vrai que quand on parle de la hausse du revenu disponible, c'est toujours la même question: que cela couvre-t-il exactement? Les revenus du capital ou les revenus du travail? Je vais donc citer le Bureau fédéral du Plan à cet égard.

"Le pouvoir d'achat se redresse après un recul en 2022. Le revenu disponible réel des ménages aurait reculé de 1,6 % en 2022. Ce repli s'explique essentiellement par la forte inflation et une indexation des salaires qui opère avec retard, principalement pour les salariés appartenant aux commissions paritaires qui prévoient une indexation annuelle unique. Avec une inflation qui reflue, l'indexation des salaires et des allocations sociales joue à plein en 2023. Soutenu également par les mesures prises pour alléger la facture énergétique et les créations d'emplois sur 2022-2023, le revenu disponible réel des ménages bondirait de 4,2 % cette année."

Cela veut dire que le Bureau fédéral du Plan, dans ce contexte-là, lorsqu'il parle du revenu disponible, vise essentiellement la hausse des salaires, puisque les paramètres qu'il évoque sont des paramètres liés exclusivement aux salaires. Alors bien évidemment, on peut toujours faire plus, nous n'en disconvenons pas. Les chiffres que vous communiquez sur le salaire médian me semblent corrects, même si je ne les ai pas personnellement vérifiés.

Quels sont les efforts ayant été consentis? Du côté des revenus de remplacement, je pense qu'il convient de saluer la hausse de la pension minimum. L'objectif était de fixer le montant de cette pension à 1 500 euros, et nous ne serons pas loin de 1 700 euros à la fin de la législature. Saluons également la hausse du salaire minimum, qui atteindra quasiment 2 000 euros brut par an, la baisse de la TVA sur le gaz et l'électricité, mais surtout, l'endiguement de certains mouvements qui étaient particulièrement nuisibles à l'ensemble de

la population du côté du secteur des soins de santé.

Voilà, en conclusion, ce que je souhaitais dire, madame la présidente, en remerciant tout un chacun.

De **voorzitster**: Het woord is nu aan mijnheer Vermeersch.

Chers collègues, souhaitez-vous que nous fassions une interruption d'une demi-heure après l'intervention de M. Vermeersch, afin de permettre à chacun d'aller se restaurer? (*Oui*)

02.197 Wouter Vermeersch (VB): Mevrouw de voorzitter, collega's, wij zijn bijna aan het einde van deze legislatuur. Dat geeft ons vandaag de unieke kans om een evaluatie te maken van, ten eerste, de voorliggende begrotingsoefening en de bijhorende programmawet, ten tweede, deze regering en de volledige bestuursperiode en, ten derde, de Vlaamse partijen in deze regering.

Laten we eerst en vooral beginnen met een evaluatie van de voorliggende begroting. Het is duidelijk dat de regeringspartijen, de verliezers van de vorige verkiezingen, op enkele maanden van de verkiezingen gezamenlijk hebben besloten om elkaar geen pijn meer te doen. De huidige coalitie, die peiling na peiling achteruitboert, had ook duidelijk geen moed meer om nog doortastende maatregelen te nemen, laat staan te hervormen.

Om toch de indruk te geven dat er een inspanning werd geleverd, deed de regering een beroep op beperkte maatregelen, op de onderbenutting van budgetten, op technische correcties en op klassieke sluitposten, zoals de professionele diesel en de accijnzen op tabak, maar ook enig klassiek fiscaal gerommel met de bankentaks, de kaaimantaks en de registratierechten. Enkele correcties en onderbenuttingen moeten de eindrekening sluitend maken. Deze vivaldiregering heeft eigenlijk de handdoek al in de ring gegooid.

De volgende regeringen en vooral de volgende generaties moeten het maar zien op te lossen. Ik ben blij dat vicepremier Van Peteghem aanwezig is. Hij deed zelfs geen enkele moeite meer om dat nog weg te steken. Hij verklaarde zonder blikken of blozen in de kranten dat hervormingen voor de volgende regering zijn. Schaamteloos après nous le déluge is blijkbaar de boodschap.

De volgende regering zal op korte en middellange termijn elk jaar opnieuw op zoek moeten gaan naar vele miljarden om de vergrijzingskosten en de

rentelasten te dekken en de begroting alleen nog maar te stabiliseren op het huidige niveau. Op lange termijn is de uitdaging nog veel groter. De Europese Commissie berekende recent dat vele tientallen miljarden nodig zijn om de overheidsschuld op lange termijn te stabiliseren.

Gisteren nog waarschuwde de Nationale Bank van België dat de volgende regering voor miljardenbesparingen staat. Dat is meteen de dramatische vivaldi-erfenis die de volgende regering wacht. Dat alles verhinderde de huidige regering, in het bijzonder de eerste minister, niet om groteske bewoordingen te gebruiken en zich te bedienen van wel heel creatieve rekenkunde.

Mijnheer de eerste minister, bij de voorstelling van de regeerverklaring in oktober 2023 hier in de plenaire vergadering waagde u het om het volgende te stellen: "Onze overheidsfinanciën gaan stap voor stap in de goede richting, op koers naar de Maastrichtnorm, met een inspanning van bijna 5 miljard euro in 2024 en een totale inspanning van 11 miljard euro voor de hele legislatuur. Wij doen wat wij beloofd hebben."

*Voorzitter: Jean-Marc Delizée, oudste lid in jaren.
Président: Jean-Marc Delizée, doyen d'âge.*

Ik heb u, mevrouw de staatssecretaris, een schriftelijke vraag gesteld om een gedetailleerde berekening te krijgen van de 11 miljard euro aan begrotingsinspanningen die deze stelling onderbouwt. Het is duidelijk dat de eerste minister de bevolking en dit Parlement een rad voor de ogen gedraaid heeft. In uw antwoord stelde u, mevrouw de staatssecretaris, dat die 11 miljard aan begrotingsinspanningen de som is van de ramingen uit de begrotingsnotificaties. Om dan een copy-paste te doen uit de verschillende begrotingen die hier al gepasseerd zijn.

Mevrouw de staatssecretaris, mijnheer de eerste minister, dat zijn natuurlijk ramingen, maar geen realisaties. De eerste minister telt op dat het een lieve lust is, om toch maar te kunnen uitpakken met een straf eindcijfer. Het is niet ernstig, mijnheer de eerste minister, dat u een dergelijke stelling inneemt in het Parlement. Dat zeggen wij niet alleen, ook het Rekenhof zegt dat. Het Rekenhof maakte in de commissie brandhout van uw beweringen in de plenaire vergadering. Ik weet dat u ermee lacht, maar de vertegenwoordigers van het Rekenhof stelden duidelijk dat de regering, en u in het bijzonder, moet oppassen dat zij geen doelstellingen en realisaties met elkaar vermengt. Dat is effectief wat deze regering doet, steeds gedaan heeft en zal blijven doen in de toekomst.

Ze neemt namelijk haar wensen voor werkelijkheid.

Het Rekenhof gaf in de voorgaande jaren aan dat de overramingen en de onderramingen in alle richtingen gingen. Netto hadden die dus geen negatief of positief effect op de begroting. Dit jaar is dat echter helemaal anders. Het is duidelijk dat het Rekenhof dit jaar wel een negatief oordeel had. Zo lijken de miljardeninkomsten uit de bevroren Russische tegoeden en uit de minimumbelasting voor multinationals overschat te zijn. Dan hebben we het nog niet eens over het miljard euro aan inkomsten uit de fraudebestrijding, dat onmogelijk te verifiëren valt, noch door ons, noch door het Parlement of het Rekenhof, wegens een gebrek aan gegevens. Het Rekenhof beschouwt de vele miljarden aan inkomsten uit de Russische tegoeden, de minimumbelasting en de fraudebestrijding minstens als een risico en dus als overraamd.

U rekent zich met andere woorden rijk. Europa wil immers een graantje meepikken van de inkomsten uit de Russische tegoeden en eerder waarschuwde de Nationale Bank al voor het ondoordacht omspringen met die gelden. Tien dagen geleden waarschuwde ook het IMF trouwens dat een ingreep in deze tegoeden bij Euroclear een risico vormt. Mevrouw de staatssecretaris, ik zie u knikken. U bevestigt dat.

Wat de minimumbelasting betreft, is het voor ons nog altijd onverklaarbaar dat België op inkomsten rekent die meer dan de helft hoger liggen dan die van het grotere buurland Nederland. Bovendien zijn er natuurlijk ook uitgaven verbonden aan dat half miljard euro waarop u en uw regering rekenen.

Wat de sociale en fiscale fraude betreft, rekent u zich ook rijk. Het Rekenhof kwam duidelijk tot de conclusie dat de balans negatief is en dat de overramingen de onderramingen met vele miljarden overtreffen.

Dat brengt me meteen bij het tweede punt van mijn tussenkomst, de evaluatie van de afgelopen regeerperiode van deze vivaldiregering. Vivaldi en u, mijnheer De Croo, laten dit land slechter achter dan u het aangetroffen hebt. In oktober verklaarde de premier hier dat men op koers zit om de Maastrichtnorm te halen. Het omgekeerde blijkt echter waar: na de doortocht van Vivaldi zal dit land op het dubbele van de Maastrichtnorm zitten. Europa maande in de commissie...

De **voorzitter**: Mijn excuses, mijnheer Vermeersch, maar de heer De Vuyst wil u onderbreken.

02.198 Wouter Vermeersch (VB): Mijnheer de voorzitter, ik ben net mijn punt aan het maken.

De **voorzitter**: Goed, maak uw zin af en dan geef ik het woord aan de heer De Vuyst.

02.199 Wouter Vermeersch (VB): Geef de heer De Vuyst het woord maar. Ik ken zijn klassieke vragen, dus ik ben erop voorbereid.

02.200 Steven De Vuyst (PVDA-PTB): Mijnheer Vermeersch, ik had u al wat vroeger willen onderbreken, omdat u het hebt over de minimumbelasting voor multinationals en zegt dat de regering daar een zekere overschatting van maakt. Als u daarom bekommerd bent en ook vindt dat de sterkste schouders het meest zouden moeten bijdragen, waarom hebt u dan tegen amendementen van de PVDA gestemd?

Wij vinden immers dat multinationals hetzelfde vennootschapstarief zouden moeten betalen als kmo's of zelfstandigen in ons land. Het Vlaams Belang heeft daartegen gestemd. Wij hebben amendementen ingediend om het wettelijk vennootschapstarief in België op te trekken van 15 naar 25 % voor multinationals. Het wettelijk vennootschapstarief in België ligt op 25 %. Het Vlaams Belang heeft daar echter tegengestemd. Dat is een constante.

Als wij het Vlaams Belang horen over fiscaliteit en fiscale rechtvaardigheid, dan is het constant naar onderen schoppen, maar ik hoor het Vlaams Belang nooit als het gaat over fiscale rechtvaardigheid en naar boven schoppen. U hebt bijvoorbeeld ook altijd tegen een miljonairstaks gestemd. U kijkt nooit naar boven, mijnheer Vermeersch, en daar moet u toch eens klare wijn over schenken. U hebt ook de loonblokkeringswet meegestemd. Vier op de tien Belgen geven aan dat zij niet rondkomen, en toch hebt u de loonblokkering meegestemd. U schopt altijd mee naar onderen, nooit naar boven.

02.201 Wouter Vermeersch (VB): Ik kan duidelijk zijn, mijnheer De Vuyst. U vergist zich. Wij hebben de minimumbelasting mee goedgekeurd, maar onder de duidelijke voorwaarde dat die minimumbelasting moet worden ingevoerd als de vennootschapsbelasting wordt verlaagd. Wij vinden inderdaad dat er een transfer moet zijn van de vennootschappen die vandaag niets betalen naar de kleine kmo's, die vandaag veel te veel belastingen betalen. Wij voeren ook een heel duidelijk pleidooi dat jullie niet voeren en dat is dat er veel te veel belastingen in dit land zijn. Ook de

meerderheid in Vlaanderen vindt dat de belastingdruk in dit land veel te hoog is.

Ik heb ook even een opzoeking gedaan. Op ons voorstel in de strijd tegen de sociale dumping hebt u tegengestemd. Ons voorstel om de dotaties in de Kamer te halveren? PTB-PVDA heeft tegengestemd. Wij hadden een voorstel om de politieke benoemingen aan te pakken, maar jullie hebben hier zelfs verklaard dat jullie de politieke benoeming van mevrouw Khattabi zouden steunen. Mandaten, activiteiten en bezoldigingen van Kamerleden openbaar maken? De PTB heeft tegengestemd. De dotaties aan de grootverdieners van het Koningshuis schrappen? De PVDA heeft tegengestemd. De verhoging van het belastingvrij minimum tot het leefloon, daar heeft de PVDA tegengestemd. Ontwikkelingshulp inzetten om structurele oorzaken van armoede en illegale migratie aan te pakken, daar hebben jullie tegengestemd. De hoogste pensioenen in dit land aftoppen tot 4.000 euro, daar heeft de PVDA tegengestemd. De pensioenen boven de 3.000 euro niet meer indexeren, daar hebben jullie tegengestemd.

Aan welke kant staat de PVDA eigenlijk? Die vraag durf ik mij toch te stellen.

02.202 Steven De Vuyst (PVDA-PTB): Mijnheer Vermeersch, wij staan uiteraard niet aan de Chinese kant. Als Partij van de Arbeid gaan we resoluut voor de belangen van de werkende bevolking. U begint met een soort van welles-nietesspelletje: de PVDA-PTB heeft voor of tegen bepaalde regelgeving gestemd.

Mijnheer Vermeersch, ik heb u een vraag gesteld over de minimumbelasting. U zegt dat u die hebt gesteund voor wat betreft de multinationals, maar u hebt tegen onze amendementen gestemd. "Elk zijn deel is niets te veel", hebben sommige parlementsleden al gezegd. Men moet ook kunnen bijdragen volgens het vermogen. De sterkste schouders dienen de zwaarste lasten te dragen. Wij hebben voorgesteld om de multinationals hetzelfde wettelijke vennootschapstarief te laten betalen, net zoals zelfstandigen of kmo's dat doen. U hebt tegen dat voorstel gestemd. Ik vind ook dat er in België te veel belastingen zijn, maar ze komen altijd op de schouders van de verkeerde groep terecht, namelijk de werkende bevolking.

In Zelzate bijvoorbeeld, de gemeente waarvan ik afkomstig ben, hebben we een echte taxshift doorgevoerd. We hebben de sterkste schouders aangesproken en de multinationals, miljardenbedrijven, een extra inspanning

gevraagd. In ruil daarvoor hebben we de zelfstandigen en de mensen een fikse korting gegeven. Dat is fiscale rechtvaardigheid! Het Vlaams Belang daarentegen schopt naar onderen en haalt het geld bij de werkende bevolking door voor de loonblokkeringswet te stemmen alsook voor de taxshift in de vorige regering. Daarom bent u de doodgraver van de bescherming van de sociale zekerheid.

02.203 Wouter Vermeersch (VB): Mijnheer De Vuyst, uw tussenkomst is heel grotesk. U vindt opnieuw dat er te veel belastingen zijn in dit land. Als men een minimumbelasting wil invoeren, moet men natuurlijk een internationaal akkoord maken. Als België als enig land die belasting verdubbelt, creëren we een economisch kerkhof. Vlaanderen kan alleen maar een sterk sociaal verhaal schrijven als we ook een sterke economische motor hebben. Het Vlaams Belang is daar heel duidelijk over. Die twee gaan hand in hand. U ziet daar altijd een tegenstelling in: de bedrijven kapotmaken om de arbeider te verbeteren. Dat verhaal gaat niet op. Men kan geen bedrijven kapotmaken. Daarmee zullen uiteindelijk ook de werknemers van de bedrijven getroffen worden. Beide gaan hand in hand. Een sterke economische motor zorgt voor een sterk sociaal verhaal. Sterke bedrijven kunnen hun medewerkers correct en goed verlonen. Dat gaat hand in hand. Dat is helemaal geen tegenstelling, zoals u er graag van maakt. Zo maakt u natuurlijk een economisch kerkhof.

Voorzitter: Eliane Tillieux, voorzitter.

Président: Eliane Tillieux, présidente.

02.204 Steven De Vuyst (PVDA-PTB): Dit is een bevestiging dat Vlaams Belang eigenlijk ook een neoliberale partij is. Als het gaat om multinationals een faire bijdrage te laten leveren, begint de heer Vermeersch over de concurrentiepositie, de heilige graal van de concurrentie. Zullen we de *race to the bottom* organiseren en blijven we de rode loper uitrollen voor de grote bedrijven, de multinationals die erin slagen om geen *fair share* te leveren aan de samenleving, onder het mom dat het beslecht moet worden met internationale akkoorden? We kunnen niet dezelfde maatstaf hanteren zoals voor zelfstandigen en kmo's in dit land. Het Vlaams Belang heeft bijvoorbeeld ook voor 1 miljard euro bijdrageverminderingen goedgekeurd, waar de grootste bedrijven van profiteren, de multinationals met de meeste werknemers, de grootste loonmassa. Dat is niet terechtgekomen bij de kmo's en zelfstandigen, zij hebben er niet van kunnen profiteren. Er waren minderinkomsten voor de sociale zekerheid, wat toch ook een deel uitgestelde koopkracht is, voor de hardwerkende

bevolking. Daar hebt u mee voor gestemd.

Dat is het hetzelfde als alle andere traditionele partijen, vooral dan de rechtse partijen, waaronder Open Vld. Als het gaat om het aantrekken van investeringen, gaat men plat op de buik, werpt men allerlei nuances op en waarschuwt men voor de concurrentie. De putten die op die manier worden geslagen, moeten steeds weer worden opgevuld door de werkende bevolking en daar doet het Vlaams Belang gretig aan mee.

02.205 Wouter Vermeersch (VB): Het is een bijzonder wollig verhaal. Ik begrijp het ook niet helemaal en ik kan het niet echt volgen. U hebt wel gezegd dat wij een *race to the bottom* willen. Nee, wat u wilt is een *race to the top*, maar we staan al aan de top inzake belastingen. Of het nu om de personenbelasting, over vermogensbelastingen of de vennootschapsbelasting gaat, we behoren bij de wereldtop. We vinden niet dat we in het land met de hoogste belastingen ter wereld nog extra belastingen moeten heffen, maar wel dat dat we de belastingen moeten verlagen. Net door de belastingen te verlagen, zorgt men voor extra koopkracht voor de mensen. Dankzij de extra koopkracht op het loon kunnen we uiteindelijk ook meer inkomsten voor de staatskas genereren. Dat zijn twee vliegen in één klap.

Bovendien zullen lagere belastingen er ook voor zorgen dat de tendens om solidair met elkaar te zijn ook vergroot. Als belastingen als eerlijk en correct worden ervaren, wat momenteel niet het geval is in dit land – we zijn het wel eens dat die belastingen niet altijd eerlijk en correct zijn en die perceptie niet leeft –, dan zal men liever en meer solidair zijn met elkaar in de toekomst.

02.206 Steven De Vuyst (PVDA-PTB): Mijnheer Vermeersch, u zegt dat wij kampioen zijn in belastingen heffen. In zekere zin klopt dat als het gaat om belastingen op arbeid. Werkende mensen betalen zeer veel belastingen, alsook zelfstandigen en kmo's. U hebt het echter niet gehad over het feit dat er in België en Europa een grote vermogensongelijkheid is. De meest gefortuneerde families die aandelen op naam hebben, worden niet geraakt door veel van de genomen fiscale maatregelen, bijvoorbeeld een effectentaks. Zij slagen erin een groot deel van hun vermogen in stichtingen te stoppen om dit zo aan de volgende generatie te schenken en ze ontsnappen door betalingen aan belastingparadijzen. Al die zaken zorgen ervoor dat het vermogen steeds meer geconcentreerd wordt in steeds minder handen, ook in dit land.

Heel veel economen zijn het erover eens dat er een vermogensbelasting, een *fair share* moet komen. Weet u waarvan het merendeel van de mensen in België, maar ook in Vlaanderen, voorstander is? Van een echte vermogensbelasting, een miljonairstaks voor de 1 tot 2 % rijksten in dit land, om een klein deeltje te reactiveren voor onze samenleving, om te investeren in nieuwe jobs en openbare dienstverlening, om de tekorten in de sociale zekerheid weg te werken en om onze koopkracht en sociale bescherming te versterken.

Dat hebben we dringend nodig en we kunnen dat doen door de concentratie van rijkdom aan te spreken. Hiervan is 75 % van de Belgen en ook een meerderheid van de Vlamingen voorstander. Weet u waarvan de meerderheid van de Vlamingen en de Belgen geen voorstander is? Van de plannen van het Vlaams Belang op het vlak van de onafhankelijkheid van Vlaanderen. Slechts 12 % van de Vlamingen is daar voorstander van. Dat is uw programma, maar misschien moet u eens luisteren naar een echte democratische meerderheid in België en in Vlaanderen en die vraagt een rechtvaardige fiscaliteit.

02.207 Wouter Vermeersch (VB): U hebt het over iets waarvan 70 % van de bevolking overtuigd is. Ik denk dat 100 % van de Vlamingen overtuigd is van het feit dat we in dit land veel te veel belastingen betalen. Dat is absoluut het allergrootste probleem. Als u die vraag zou voorleggen aan de bevolking en zou zeggen dat u daar iets aan wil doen, dan denk ik dat u de meerderheid van de bevolking voor u wint.

U haalde twee thema's door elkaar, het communautaire en het betalen van belastingen. Wij zijn ervan overtuigd dat meer Vlaanderen minder belastingen betekent. De fiscale hervorming van Vincent Van Peteghem kon zonder enige compensatie doorgevoerd worden op Vlaams niveau. Als dat op het Vlaamse niveau had moeten worden beslist, dan was dat allang gebeurd, want er waren geen compensaties nodig, omdat de werkzaamheidsgraad in Vlaanderen heel wat hoger ligt.

Wij stellen heel wat maatregelen voor om de lasten op arbeid te verlagen. Onze plannen zijn niet financierbaar op Belgisch niveau. Dat geven wij ook toe, maar ze zijn perfect te financieren binnen Vlaanderen. Als Vlaanderen die fiscale bevoegdheden eindelijk in eigen handen zou nemen, zoals we ooit hebben beslist met de resoluties van het Vlaams Parlement, dan hadden we allang een fiscale hervorming gerealiseerd. Ik hoop dat de minister van Financiën die boodschap

goed begrepen heeft. Hij knipoogde net, dus ja.

Mevrouw de voorzitter, ik was eigenlijk bezig met mijn tweede punt, met name de evaluatie van de afgelopen regeerperiode en van deze regering. Vivaldi en zijn eerste minister laten dit land slechter achter dan zij het aangetroffen hebben. In oktober verklaarde de eerste minister nog op koers te zitten voor de Maastrichtnorm, maar in de praktijk blijkt het tegendeel waar. Na de doortocht van Vivaldi zal dit land op het dubbele van de Maastrichtnorm zitten.

Eerder maande Europa ons in de commissie voor de zoveelste keer aan om maatregelen te nemen om de uitgaven binnen de perken te houden. Met deze dramatische cijfers komt België in aanmerking voor het Europees strafbankje, uiterekend op het moment van het Europese voorzitterschap. Dat zal gezichtsverlies betekenen voor jullie land, voor jullie regering en in het bijzonder voor u, mijnheer de premier. Wanneer de schijnwerpers op België staan, zal heel Europa zien dat u eigenlijk een keizer zonder kleren bent.

Laten we er het volledige rapport van de regering bijnemen. Op alle vakken waarop ons land had moeten slagen, zijn er tekorten. Wat betreft het overheidstekort stevent België af op het op één na grootste tekort van de hele eurozone. De staatsschuld dreigt nog verder op te lopen, zelfs tot het een sneeuwbal wordt. Het risico op een rentesneeuwbaaleffect neemt verder toe. Het Rekenhof waarschuwde in oktober al voor een rentesneeuwbal in Wallonië. Vervolgens zijn er de overheidsuitgaven. Volgens het IMF is België op weg om Frankrijk voorbij te steken als kampioen van de overheidsuitgaven. Wat de groei en inflatie betreft, de groei zal dit en volgend jaar vertragen en de inflatie zal opnieuw toenemen.

Alle instellingen waarvan we het rapport bekijken, de Europese Unie, het IMF, de OESO, de Nationale Bank, het Planbureau en de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven – en ik kan nog een tijdje doorgaan – slaan alarm over de financiën van dit land. Een groep van 49 economen en beleidsexperts waarschuwde begin dit jaar in een open brief die is verschenen in zakenkranten *De Tijd* en *L'Echo* dat een combinatie van oplopende tekorten en de komende vergrijzingsfactuur ertoe leidt dat de overheidsfinanciën op een onhoudbaar traject zitten. Dat is de verpletterende, collectieve verantwoordelijkheid van alle partijen in deze regering.

Dat leidt mij tot mijn derde en laatste punt. Dit is ook het moment om de Vlaamse partijen in deze

regering te evalueren. Laat ons beginnen met cd&v. Men kan zich afvragen wat de meerwaarde is van die partij in de federale regering. Noch op het vlak van veiligheid en binnenlandse zaken, noch communautair, noch op fiscaal vlak kan de partij immers belangrijke realisaties voorleggen. De fiscale hervorming is een compleet fiasco geworden en de lasten op arbeid zijn nog altijd de hoogste ter wereld. Ook op dat vlak heeft cd&v dus gefaald.

Enkel op het vlak van asiel heeft cd&v wel veel kunnen binnenhalen: nog meer geld voor nog meer asielzoekers. De nieuwste asielcijfers die onze fractieleidster Barbara Pas opvroeg, bevestigen dat 2023 opnieuw een recordjaar wordt qua asielaanvragen. Er zal dus alweer een historisch record gevestigd worden. Ook de kosten van asiel zullen volgend jaar opnieuw de grens van 1 miljard euro overschrijden en zelfs verder toenemen. U hoort het goed: 1 miljard euro voor asiel alleen!

De tol van het falende asielbeleid in dit land is dus niet alleen af te leiden uit de nieuwe asielstatistieken, maar ook steeds meer uit de torenhoge asielfactuur. Vele mensen hebben het moeilijk op het einde van de maand om rond te komen. Toch zien we dat er vele miljoenen, zelfs meer dan 1 miljard wordt uitgegeven aan een asielfactuur waar – laat ons eerlijk zijn – geen van onze kiezers ooit om heeft gevraagd. Dat is 'eigen volk laatst'-beleid. Wat het geheel nog veel erger maakt, is het feit dat het overgrote deel van die asielzoekers zelfs niet eens recht heeft om hier asiel aan te vragen. Een groot deel van die uitgaven is daarom gewoon weggegooid geld. Dat is een wraakroepende vaststelling, zeker in tijden van grote budgettaire tekorten.

Er is voor ons dan ook maar één conclusie mogelijk: het Belgische asielbeleid is failliet en dat in alle mogelijke betekenissen van het woord. Gelet op het historische en gigantische bedrag van de factuur is het een failliet in de financiële betekenis van het woord. Gelet op de verder aanslepende asielchaos is het ook een failliet in de politieke betekenis van het woord. Gelet op het feit dat het grootste deel weggesmeten geld is, is het asielbeleid ook failliet in de morele betekenis van het woord. Wij zullen dat als Vlaams Belang met elke vezel van ons lijf bestrijden. Binnenkort zullen we de rollen omdraaien. Gedaan met eigen volk laatst, het is tijd voor eerst onze mensen.

Wat heeft cd&v uiteindelijk nog uitgespookt? De btw op zonneboilers en zonnepanelen stijgt weer naar 21 %. Heel wat bouwprojecten zullen de btw-verlaging op de sloop en heropbouw niet meer

kunnen genieten. Minister Van Peteghem heeft samen met minister Van der Straeten, bevoegd voor Energie, de accijnzen – dat zijn eveneens belastingen – op onze energiefactuur ook fors verhoogd.

Zoals bij iedere begroting worden ook met deze begroting de belastingen en accijnzen op allerlei producten opgetrokken, vooral op rookwaren. De regering wil echter helemaal niet dat de mensen stoppen met roken, de regering rekent net op steeds meer inkomsten voor de staatskas. Net zoals de automobilisten zijn de rokers de melkkoe van de staatskas geworden. De regering rekent zich dus rijk, maar het is deels bedrog. Elke nieuwe accijnsverhoging op tabak die deze regering in de voorbije jaren doorvoerde, had tot gevolg dat de totale inkomsten lager uitvielen dan het jaar voorheen. Toch rekent deze regering op steeds meer inkomsten. In de praktijk stellen wij vast dat consumenten steeds meer tabak in het buitenland of illegale tabak kopen. Het regeringsbeleid stimuleert dus illegaliteit en financiert criminaliteit met dat beleid. Wie houden cd&v en de andere vivaldipartijen voor de gek met al die groene belastingen?

We kunnen ons ook afvragen wat de meerwaarde is van Open Vld in deze federale regering. Collega's van Open Vld, ik weet niet of het, gezien de recentste peilingresultaten, nog zin heeft om over Open Vld te spreken, want wie weet is het de laatste keer voor velen onder u. Laten we toch nog een laatste keer over u en uw partij spreken.

Het consumenten- en ondernemersvertrouwen in dit land daalt. De Belgische industrie sputtert. De faillissementen in België lopen opnieuw sterk op. Als belasting heffen een Olympische discipline was, dan zou deze regering keer op keer kampioen worden. De belastingdruk is in de afgelopen jaren nog verder doorgestegen, zoals ik al zei, want de vivaldiregering is een onvervalste belastingregering. Bovendien wisten we al dat alleenstaanden nergens slechter af zijn dan in België. Nu blijkt dat ook gehuwde koppels naar de absolute top gaan inzake belastingen. Al 23 jaar maken de liberalen deel uit van de regeringen in dit land en de belastingen zijn de hoogste ter wereld geworden. Nochtans vraagt men zich in het Open Vld-hoofdkwartier waarschijnlijk af waarom de partij peiling na peiling dieper wegzakt. Dat is natuurlijk omdat u en uw partij geen woord houden. Dat is de realiteit.

Wij hebben ook het raden naar de meerwaarde van de socialisten en de groenen in deze vivaldiconstructie. Zij kwamen continu in het

nieuws met het gegeven dat ze de banken gingen aanpakken op de lage spaarrentes. Begin juni werd ons hier verteld dat de regering de banken een maand tijd zou geven. Als ze dan niet bewogen, zou er worden ingegrepen. Uiteindelijk bewoog er niets.

In juli werd ons dan weer gezegd dat wij het initiatief van de staatsbon in september moesten afwachten. Opnieuw gebeurde er niets. In december kwam er al helemaal geen eenjarige staatsbon meer. De staatsbon is in veel zaken geslaagd, behalve in zijn doelstelling om die kleine spaarders een hoger rendement op hun spaarboekje te geven. De banken hebben ofwel niet, ofwel onvoldoende gereageerd op die staatsbon.

Hetgeen de regering nu doet, zal zelfs contraproductief werken. U int namelijk een extra bankentaks. Mijnheer de minister van Financiën, mijnheer Van Peteghem, u gaf het zelf toe in onverdachte tijden, voor het begrotingsconclaaf. U zei toen: "We kunnen er beter voor zorgen dat de winsten van de banken bij de spaarders terechtkomen in plaats van in onze staatspot." Mijnheer de minister, u had gelijk. Toen had u gelijk, vandaag niet meer met uw beleid. De bankentaks zal natuurlijk worden doorgerekend aan de spaarder en zal wegen op het toekomstige rendement.

Voor het Vlaams Belang moeten de winsten van de banken bij de spaarder terechtkomen en niet in de staatskas. U moet weten dat een groot deel van de rente op spaarboekjes vandaag al verdwijnt in de schatkist, via allerlei belastingen. Hoe kan het ook anders, in het land met de hoogste belastingdruk ter wereld betalen wij ook nog eens bijzonder veel belastingen rechtstreeks en onrechtstreeks, vrienden van de PVDA, op onze spaarcenten. Daar doet deze regering met deze bankentaks dus nog een schepje bovenop.

De regering had daar natuurlijk beter komaf mee gemaakt, door de hervorming van die spaarfiscaliteit in dit land en door de spaarfiscaliteit te verlagen, zodat spaarders meer rendement krijgen. Maar hervormen is nu eenmaal het laatste waarin deze vivaldiregering geslaagd is.

[02.208] Eerste minister **Alexander De Croo**: Mijnheer Vermeersch, u sprak over het consumenten- en ondernemersvertrouwen en zegt dat die gedaald zijn. Dat is de zoveelste keer dat het Vlaams Belang gewoon klinkklare onzin vertelt. Volgens de cijfers in een net uitgekomen rapport van de Nationale Bank van België zijn het

consumenten- en ondernemersvertrouwen gestegen. U hebt de gewoonte om hier *n'importe quoi* te vertellen. Het consumenten- en ondernemersvertrouwen zijn gestegen. U vertelt gewoon platte leugens.

02.209 Staatssecretaris **Alexia Bertrand**: Mijnheer Vermeersch, er is toch een thema van onwaarheden. Noem het zoals u wilt, maar u zegt dat de regering het slechter doet dan bij haar aantreden. Dat is niet waar. De regering doet het uiteindelijk, na de coronacrisis, na een energiecrisis en in tijden van hogere rentes, 0,4 % beter inzake het vorderingensaldo dan wat bij het aantreden was geraamd. In 2020 – luister goed naar de cijfers – werd het tekort voor 2024 namelijk geraamd op -3,3 %. In de algemene toelichting die nu voorligt, wordt het tekort op -2,9 % geraamd voor entiteit I, en dat in een situatie waarin de intrestlasten door de gestegen rente opgelopen zijn met eveneens 0,4 %. Het primair saldo is bijgevolg met 0,8 procentpunt verbeterd ten opzichte van de doelstellingen die de regering had vastgelegd bij haar aantreden. U kunt daarvoor de cijfers van de algemene toelichting bij de begrotingsopmaak van 2021 vergelijken met die opgenomen in de algemene toelichting bij de begrotingsopmaak van 2024.

Als de huidige begroting van 2024 wordt vergeleken met hetgeen wat geraamd werd bij ongewijzigd beleid voor 2024 op het moment van aantreden van de regering, is het primair saldo zelfs met 1,6 procentpunt verbeterd, wat overeenkomt met 9,37 miljard euro, en dat in een tijd waarin de groei lager ligt dan wat voorzien was in de ramingen bij het aantreden van de regering.

Waar komt dat vandaan? Wij hebben 11 miljard euro aan inspanningen gedaan. U verwijt mij dat ik een copy-paste van de algemene toelichting gebruik, maar gelukkig maar dat die cijfers overeenstemmen!

Mijnheer Vermeersch, in tegenstelling tot wat u verklaart, houden wij wel ons woord. We houden ons aan de inspanning in het stabiliteitsprogramma. Anderen doen dat niet, maar wij houden ons woord!

02.210 **Wouter Vermeersch** (VB): Mevrouw de voorzitter, er worden hier wel twee debatten gemengd: het debat over de begrotingsinspanning en dat over het ondernemersvertrouwen.

De **voorzitter**: Het is inderdaad een algemeen debat, dat klopt.

02.211 **Wouter Vermeersch** (VB): Mijnheer de eerste minister, u hebt de afspraken in de Conferentie van voorzitters niet gevolgd. Het Parlement en niet u bepaalt hoe het debat wordt gevoerd. De afspraak is duidelijk om thema per thema te werken.

U bent in mijn val getrapt, want ik had verwacht dat u zou reageren. Ik nodig u gewoon uit om even te surfen naar de website van het Verbond van Belgische Ondernemingen (VBO), een organisatie die niet obscuur is, maar zijn cijfers op orde heeft. Men kan politiek over het VBO discussiëren. U zoekt gewoon even het persbericht van oktober 2023 op, waarin het VBO reageert op uw begroting. Daarin vermeldt het VBO duidelijk dat de competitiviteit van onze bedrijven achteruitgaat, dat de handelsbalans verslechtert, dat het aantal faillissementen toeneemt en dat de bezorgdheden van de bedrijven in dit land toenemen. Dat zijn niet de woorden van het Vlaams Belang, maar die van het VBO. Als ze het bij het rechte eind hebben en als de cijfers correct zijn, durven we om het even welke organisaties citeren. Het ondernemersvertrouwen was in oktober wel degelijk gedaald. Het aantal faillissementen in ons land is toegenomen.

Mevrouw de staatssecretaris, u hebt me ondervraagd over de begrotingsinspanning. U hebt uw wensen voor werkelijkheid genomen. U hebt alle begrotingen die al aan het Parlement zijn voorgelegd, los van het feit of de maatregelen al zijn gerealiseerd of niet, gewoon opgeteld, en komt aan 11 miljard euro. Niet het Vlaams Belang, maar het Rekenhof zegt dat u uw wensen voor werkelijkheid neemt. Een begroting is een ambitie om iets te verwezenlijken, maar geen realisatie. U hebt dus wensen samengeteld en geen realisaties.

Als we kijken naar de eindbalans, welk rapport men ook bekijkt – u weet dat natuurlijk nog veel beter dan ikzelf –, als men abstractie maakt van de eenmalige maatregelen in het kader van corona en in het kader van het hele energiebeleid en de energiesteun die wordt gegeven, als men die wegschraapt, dan ziet men dat de balans, de schulden, de tekorten structureel verslechterd zijn en dat de toestand in dit land financieel onhoudbaar is geworden.

Wat u ook beweert en met welke cijfers u ook goochelt, de eindbalans is negatief. Dat zeggen niet alleen wij, dat zegt het IMF, dat zegt de OESO, dat zegt de Europese Commissie, dat zegt de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven, dat zegt het Rekenhof, dat zegt het Federaal Planbureau en ik kan nog meer instellingen opsommen. Hoe dan

ook is de eindbalans negatief. De schulden en de tekorten in dit land zijn onhoudbaar geworden.

02.212 Eerste minister **Alexander De Croo**: Ik kijk naar de statistieken van de Nationale Bank. U spreekt over het ondernemersvertrouwen. In de statistieken van de Nationale Bank kan men zien dat het ondernemersvertrouwen opveert in november. U spreekt over oktober. We zijn ondertussen december. Ik ga ervan dat u mee bent met de laatste cijfers. Daaruit blijkt zeer duidelijk dat het ondernemersvertrouwen opveert in november.

Het consumentenvertrouwen is tussen januari van dit jaar en nu met 8 punt gestegen. Dat is ook een cijfer van de Nationale Bank.

Ofwel komt u mij vertellen dat u geen vertrouwen hebt in de Nationale Bank, dat u daar niets van gelooft. Ofwel moet u gewoon aanvaarden dat u iets gezegd hebt dat niet juist is. Dat is ook niet de eerste keer bij het Vlaams Belang. Het Vlaams Belang vertelt continu zaken die niet juist zijn en intoxiceert het debat continu met platte leugens. Dat is het Vlaams Belang.

02.213 **Wouter Vermeersch** (VB): Mijnheer de eerste minister, u hebt duidelijk uw medewerkers niet de opdracht gegeven om even het VBO-persartikel door te sturen. U voert een discussie over de vraag of het VBO al dan niet te vertrouwen is en of het al dan niet de ondernemers vertegenwoordigt. Ik kan u heel duidelijk zeggen dat elke uitspraak die ik doe in mijn tussenkomst onderbouwd is met bronnen. Ik ben daar heel voorzichtig mee. Ik wil hier namelijk geen uitspraken doen die geen hout snijden. Wat ik gezegd heb, staat letterlijk in het persartikel van het VBO. Ik neem er akte van dat Open Vld hier beweert dat het VBO nonsens verklaart, dat het de ondernemers niet vertegenwoordigt en dat het qua inhoud niet te vertrouwen is. Dat is uw stelling.

Als het VBO gelijk heeft, durf ik het te citeren. Er zijn wel degelijk problemen met onze handelsbalans, mijnheer de eerste minister. Er is in dit land wel degelijk een probleem met de competitiviteit van onze ondernemingen. Er is wel degelijk een probleem met het aantal faillissementen in dit land. Er is een probleem als u hier een goednieuwsshow wil geven met allerlei beweringen die niet onderbouwd zijn, want u bent de man die in deze plenaire vergadering beweringen doet die niet onderbouwd zijn. Ik kan elke bewering die ik vandaag gedaan heb staven met inhoud, met dossiers van allerlei organisaties als het VBO.

U hebt hier de uitspraak gedaan dat er voor 11 miljard aan inspanningen gedaan zijn. Daar heeft het Rekenhof heel duidelijk brandhout van gemaakt. Als er één leugenaar is in deze plenaire zaal, mijnheer de eerste minister, dan bent u dat.

02.214 **Steven De Vuyst** (PVDA-PTB): Wat een grappige vaststelling, we hoorden het Vlaams Belang het VBO verdedigen en we hoorden de liberalen het nieuwsbericht van het VBO bestrijden. Het is ongelooflijk wat hier allemaal gebeurt.

Mijnheer Vermeersch, ik wil nog even terugkomen op wat u daarnet zei. U was uw betoog aan het afronden. U had kritiek op de bankentaks van deze regering, meen ik. U hebt gezegd dat wij de rente voor de spaarders moeten zien te verhogen. Maar volgens mij is het een en-enverhaal. Zo heeft men in Frankrijk een wetsvoorstel ingediend voor een vaste minimumrente. De grootbanken hebben ook goed geboerd, zij hebben heel veel winst gemaakt. Vindt u echt dat die bankentaks voldoende is, dat de banken voldoende bijgedragen hebben? Vindt u niet dat wij verder moeten gaan op dat elan en dat wij meer mogen vragen van de banken? Kunt u dat even ophelderen? Ik had het gevoel dat u dit bekritiseerde.

Wij huldigen namelijk de visie dat er vooral van de banken, die heel goed geboerd hebben, wel enige *return on society* mag zijn. Wij zouden niet alleen een minimumrente moeten vastleggen voor de spaarders, want die verdienen inderdaad meer, maar de regering moet ook ingrijpen en de bankentaks opschroeven.

Zoals ik daarnet al zei moeten de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen. Er is er nog heel wat onontgonnen terrein om de banken meer te laten bijdragen en de overheid te laten tussenkomen.

02.215 **Wouter Vermeersch** (VB): Mijnheer De Vuyst, een basisles economie voor de PTB en de PVDA: een euro kan maar één keer worden uitgegeven. De miljardenwinsten van de banken zijn natuurlijk schandalig, daarover zijn wij het absoluut eens. Daarover hebben wij geen seconde twijfel laten bestaan. De vraag die rijst is echter of die miljardenwinsten eindelijk aan de kleine spaarder zullen worden gegeven dan wel of ze in de staatskas zullen worden gestopt. Wat deze regering doet, is geen maatregelen nemen om ervoor te zorgen dat de kleine spaarder meer krijgt, maar wel om de staatskas te vullen. Dat is voor ons problematisch. Die miljardenwinst kan maar één keer worden aangewend. Wij stellen vast dat deze

regering dat weigert. Zij weigert om de banken het mes op de keel te zetten en de minimumrente te verhogen. Op dat vlak zijn wij bondgenoten.

Als er voorstellen zijn om de minimumrente te verhogen zal het Vlaams Belang ze goedkeuren. Ik wil echter nog even benadrukken dat de minister dat kan doen met een pennentrek, door het koninklijk besluit te ondertekenen. Hij kan dat binnen het eerste uur doen. Hij doet het echter niet. Zijn regering doet het niet en het Parlement zal het dus moeten doen.

Dat was ook mijn pleidooi tegenover de heer Vanbesien daarnet. Er is een meerderheid in het Parlement. Jullie zullen het voorstel goedkeuren, wij zullen het goedkeuren, de socialisten zullen het goedkeuren en de groenen zullen het goedkeuren. Als wij willen, kunnen wij dat voorstel vandaag of morgen goedgekeurd krijgen in het Parlement. Dat moeten wij nu eindelijk maar eens doen.

02.216 Steven De Vuyst (PVDA-PTB): Mijnheer Vermeersch, uw uitleg was heel verhelderend. Wij nemen akte van het feit dat het Vlaams Belang vindt dat de bankentaks voor de vier grootbanken, die een gezamenlijke winst van zes miljard euro hebben geboekt, onder meer door die lage spaarrentes te blijven toekennen, niet hoeft. Er moet voor het Vlaams Belang alleen een minimumrente zijn. De banken moeten echter niet meer bijdragen dan ze nu al doen. Dat is heel interessant. Mijnheer Vermeersch, uw uitleg was heel duidelijk. Ik dank u.

02.217 Wouter Vermeersch (VB): Mijnheer De Vuyst, ik ben blij dat ik duidelijk geweest ben.

02.218 Sander Loones (N-VA): Ik kom nog even terug op de begrotingsinspanningen in het antwoord van de staatssecretaris. U zegt dat er een tendens zit in de woorden van collega Vermeersch. Ik denk dat er ook een tendens zit in de stelling van de regering. U vergelijkt immers het dieptepunt van corona met vandaag en zegt dan: "Kijk eens, wat we allemaal hebben gedaan!". We hebben dat debat daarnet gevoerd. Ik weet het goed, want ik stond vooraan op het podium. Toen heeft Dieter Vanbesien van Groen me gezegd dat ik dat niet mocht doen, zomaar cijfers van het begin van corona gebruiken op het vlak van begroting en vergelijken met nu. Het was immers een budgettaire onzekere fase, we wisten niet goed hoe het zou evolueren. Er werd me verweten dat ik dat deed. Ik had erover gesproken, want ik wist dat u ermee zou afkomen. U had dat in de commissie ook al gedaan. Ik begrijp niet goed dat ik dat niet mag doen, maar als u dat doet het opeens wel oké is.

Dat is mijn eerste vraag.

Vervolgens vergelijkt u de begroting 2021 met vandaag. Ik heb in de commissie, en daarnet ook hier, duidelijk gemaakt dat 2020 niet de eerste vivaldibegroting was. Ik begrijp dat, ik wil geen persoonlijke uitspraak doen, maar u zat op dat moment niet in de regering. Eva De Bleeker was toen staatssecretaris. We hebben dat debat toen gevoerd en zij heeft steeds gezegd dat de geboorte van de eerste vivaldibegroting eigenlijk de begrotingscontrole is geweest. In het begin moest er zeer snel een regering worden gevormd. Voor de eerste begroting golden nog de voorlopige twaalfden. We deden een beetje alsof, want we wisten allemaal dat dat niet de eerste echte begroting was. Uw eerste echte begroting was de begrotingscontrole in mei. Dat is de referentie. Als u kijkt, ziet u dat toen voor 2024 een tekort van 14 miljard werd geraamd. Vandaag zit u aan 17,5 miljard. Toen werd gedacht dat het tekort in 2024 2,7 % zou zijn en u zit aan 2,9 %. Volgens uw eigen redenering doet u het slechter dan bij het begin van deze regering.

02.219 Wouter Vermeersch (VB): Uiteraard wil ik hierop reageren. Ik stem in met wat er is gezegd.

Mevrouw de staatssecretaris, ik kom terug op wat u zei. Ik heb mij daarvoor gehoed. Ik wist dat op het einde van de legislatuur de gestelde doelstellingen zouden bijgesteld worden. Daarom heb ik uw voorganger, mevrouw De Bleeker, altijd gevraagd naar haar doelstelling voor 2024. Zij heeft steeds duidelijk geantwoord dat ze wilden eindigen op een tekort van 3 % van het bbp voor de gezamenlijke overheid.

U realiseert dat nu voor entiteit I, maar zit voor de gezamenlijke overheid op 5 % van het bbp. Daarmee toont u aan, mevrouw de staatssecretaris, dat u de doelstellingen die u en uw regering vooraf hebben gesteld, namelijk de 3 % halen voor de gezamenlijke overheid, niet haalt, ondanks het feit dat er toen al kennis was van de coronacrisis, aangezien de regering toen is gestart. We gaan namelijk richting 5 à 6 %, wat het dubbele is van de Maastrichtnorm en niet richting de Maastrichtnorm, zoals mevrouw De Bleeker heel duidelijk verklaarde. Ik zie collega Loones knikken. Dat was dus zeker de doelstelling die werd uitgezet door deze regering.

Mevrouw de voorzitter, als er geen vragen meer zijn zal ik tot mijn conclusie komen.

De voorzitter: Ik denk dat de heer De Vuyst nog iets wou zeggen.

02.220 Wouter Vermeersch (VB): U wilt nog een nummertje opvoeren voor de sociale media, mijnheer De Vuyst?

02.221 Steven De Vuyst (PVDA-PTB): Sorry collega's, maar ik heb nog een vraag. U hebt er daarnet niet op geantwoord. Uit een peiling uit 2021 van de VRT bleek dat een meerderheid van de Belgen en ook van de Vlamingen niet voor Vlaamse onafhankelijkheid is.

(...): (...)

02.222 Steven De Vuyst (PVDA-PTB): Nee, wacht, het gaat voor een stuk over de begroting. U zegt immers dat we het beter zouden doen als we alles zelf zouden doen en we alle bevoegdheden naar Vlaanderen zouden halen. De bevolking lust dat echter niet. De hardwerkende Vlaming lust dat ook niet. Zelfs slechts 22 % van de kiezers van het Vlaams Belang zijn voor die Vlaamse onafhankelijkheid. Dat is dus een minderheid.

Mijnheer Vermeersch, u zegt dat we meer moeten splitsen en dat we naar een onafhankelijk Vlaanderen moeten evolueren. We zien echter tot wat die splitsingsdrang geleid heeft op heel wat domeinen, ook in Vlaanderen. Wat we zelf doen als Vlaanderen doen we dus niet per se beter. Ik zal echter geen opsomming geven, want we hebben het er daarnet al over gehad.

Ik vraag me wel af hoe u dat zult realiseren met uw vrienden van de neoliberale N-VA. Als u met het sociale gelaat dat u zichzelf altijd aanmeet voor dat onafhankelijk, duur en inefficiënt Vlaanderen wilt gaan – wat dus blijkbaar niemand wil, laat staan de werkende bevolking – bent u dan bereid om de werkende klasse op te geven? Met wie wilt u dat realiseren?

02.223 Wouter Vermeersch (VB): De enige peiling die uiteindelijk zal tellen, is de kiesuitslag. De steun voor de V-partijen, de partijen die staan voor meer Vlaanderen, neemt toe. Theoretisch hebben wij zelfs een zetelmeerderheid in Vlaanderen. Dat is de enige realiteit die telt. Dat zorgt bij u voor linkse traantjes, maar omgekeerd wil ik aan u vragen wie uw partners zijn. Wij hebben een aantal geprefereerde partners, wij steken dat ook niet onder stoelen of banken. Zijn dat onder andere de PS, een van de meest corrupte socialistische partijen die dit land naar de verdoemenis helpt, die Wallonië naar de verdoemenis helpt en die Vlaanderen in zijn val meesleurt? Zijn dat uw partners? Wij zeggen heel duidelijk dat dat geen partner is voor ons.

02.224 Servais Verherstraeten (cd&v): Maar weet dat iedere preferentiële partner (...)

02.225 Wouter Vermeersch (VB): Ik richtte me niet tot u, collega Verherstraeten. (*Gelach*)

Beste collega's, ik sluit af.

Deze vivaldiregering zal vooral de geschiedenis ingaan als de regering die een verpletterende erfenis nalaat voor de toekomstige regering en dus voor de toekomstige generaties. De tekorten en de schulden zijn na de doortocht van Vivaldi uitgegroeid tot een onhoudbaar hoog niveau. Zowel de belastingen als de overheidsuitgaven zijn onder deze regering verder doorgestegen. Het enige waar Vivaldi wel in is geslaagd, is bewijzen dat België onhervormbaar is geworden. Een grondige arbeidshervorming, pensioenhervorming en fiscale hervormingen waren noodzakelijk om dit land opnieuw op de rails te krijgen, maar grondige sociale en economische hervormingen doorvoeren, is natuurlijk onmogelijk geworden in dit hopeloos complexe land. Dit is het failliet van België.

Ik rond af met een positieve noot.

Wij worden als Vlaams Belangers soms versleten als doemdenkers mijnheer de premier, ook door u weer vandaag. Eigenlijk zijn wij heel optimistisch. Wij zien ook positieve kanten. Het is bijzonder positief aan deze begroting dat dit de laatste is van deze vivaldiregering. De lente van 2024 komt eraan, de hoogmis van de democratie komt eraan. We hebben echt iets hoopvol om naar uit te kijken. Het is hoog tijd voor een ander en beter beleid. Binnen zes maanden is het voor deze vivaldiregering eindelijk gedaan en dan moeten de Vlamingen eindelijk het Vlaamse en rechtse beleid krijgen waar zij al jaren voor stemmen. Het is hoog tijd voor het Vlaams Belang.

La présidente: Chers collègues, je vous avais promis une interruption, à la fois pour des raisons techniques et pour permettre à chacun de prendre un peu de vitamines.

Nous nous retrouvons vers 20 h 05 – 20 h 10, après une petite demi-heure. Merci, à tout à l'heure et bon appétit.

La séance est levée. Prochaine séance le mardi 19 décembre 2023 à 20 h 10.

De vergadering wordt gesloten. Volgende vergadering dinsdag 19 december 2023 om 20.10 uur.

La séance est levée à 19 h 38.

De vergadering wordt gesloten om 19.38 uur.

L'annexe est reprise dans une brochure séparée, portant le numéro CRIV 55 PLEN 277 annexe.

De bijlage is opgenomen in een aparte brochure met nummer CRIV 55 PLEN 277 bijlage.